

Αιγυμιακόως λώσις τοῦ αἰγυμιατοῦ τοῦ ἐν τῷ
12 τῆς Παρδώρας φυλλάδιω

Τοῦ τρίτου ἐπὶ κορυφῆς,
ἢ δωδεκάτῃ εἶμαι
ἀπὸ τῆς πρώτης μ' ἀδελφῆς,
κ' ὑπὸ τὸ βλέμμα κείμαι
ἐκείνου· ποῦ τὸ αἶνιγμα
ἐπιθυμῶ νὰ λύσῃ.
Δύο αἱ θυγατέρες μου.
— Τὰ τέκνα δ' ἑκατέρας,
— Τῆς πρώτης δύο Σεβαστά,
καὶ τρία τῆς ἐτέρας.
Πλειότερον δὲν δύναται
ἢ τέχνη ν' ἀναλύτῃ.
Τρίτον δ' ἐν τὸ πρῶτόν μου,
καὶ πρῶτόν μου τὸ τρίτον·
τὸ θάρος δὲ τοῦ πέμπτου μου
τοῦ μετ' ἐκεῖνο ἦτον,
Ὅνομα μητροπόλεως
ἤθελον ἀπαρτίσει
Ἔθλους ἀνδρείου, δυστυχοῦς
διὰ τὴν τυραννίαν,
ἥτις αὐτὸ κατέβαλε
καὶ τὴν ἐλευθερίαν

Ἐν Λαμιά, τῇ 11 Δεκεμβρίου 1850. Α. Τ.

Ω Δ Η.

Εἰς τὴν κατὰ Σάρκα Γέννησιν τοῦ Κυρίου καὶ
θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εἰς τὴν φάτνην! εἰς τὴν φάτνην! ἐν τῇ Βηθλεὲμ τῇ
(πόλει)
Ἐκεῖ σήμερον συντρέχει ἑκαμβος ἡ κτίσις ὅλη.
Εἰς τὴν φάτνην τῶν ἀλόγων, ἐκεῖ δόξα ἐκεῖ αἶνος,
καὶ τί μείζον; ἐκεῖ τίθει μήτηρ τὸν Θεὸν Παρθένος.
Εἰς τὴν φάτνην χριστοφόροι λαοὶ δεῦτε ἀναθώμεν,
ἵνα πίστι, ἵνα πόθος κατὰ πνεῦμα εὐφρανθώμεν.
καὶ δοξατωμεν εὐθέως,
τὴν ἐν ἄκρῃ ταπεινῶσει δέξαν τοῦ Παμβασιλέως.

Ὁ Θεοῦ οἰκονομία! Πῶς ὁ Μέγας ἐν ὑψίστοις,
Καταδέχεται γενέσθαι ταπεινὸς ἐν ἐλαχίστοις.
Τί σπηλαίου καὶ σπαργάνων, πενιχρότερον; τί χειρὸν;
Εἰς εὐτέλειαν ἀνθρώπου, ἥπερ φάτνη τῶν ἀχῦρων,
Ἐν πενίᾳ τηλικαύτῃ λάμπ' ἰδοὺ ὁ τηλικούτος,
Ὁ χρυσοῦστερος Ἡλίου τῆς φιλανθρωπίας πλούτος.

Καὶ τοσαύτ' οἰκονομία
Ἐν τοιαύτῃ τοῦ Σωτῆρος τελεοῦται ἀθθενεία

Ἄσθενεία; ποῖον ἔπος φύγεν ἕρκος τῶν ὀδόντων;
Πῶς τὴν κίνησιν οὐ θέλω, ὅλων σήμερον τῶν ὄντων;
Οὐρανὸς καὶ Γῆ καὶ Ἄδης, καὶ βασιλεία τὰ πρῶτα,
Στυφελίζοντ' εἰς τὴν Γέννησιν τοῦ Χριστοῦ ἐξεστηκότα.
Ἢ τί ἄλλο τοῦ Αὐγούστου Καίσαρος δηλοῖ ἡ τόση,
Προθυμία θύκας πάντες οἱ ἐν γῆ ἀπογραφῶν;
Καὶ ἀπογραφῇ ἐν πᾶσι,
Ὁ τὴν Γῆν ἐξουρανῶτας τῆ αὐτοῦ συγκαταβάσει

Σιωπῇ ἡ γῆ, κοιμῶνται αἱ ἀγέλαι τῶν προβάτων,
Μόνος ἀγραυλὸς ποιμένων ἀγρυκνεῖ χορὸς φυλάττων.
Ἔμεῖς εἴπατε ποιμένες, ἀν' οἱ οὐρανοὶ σιγῶσι,
Ἐπεὶ ἀριθμὸν ἀπτερόν· Ἄγγελος ἐξαίφνης τόσος.
Μέλλουσι παναρμονίᾳ καὶ λαμπρῇ τῇ συμφωνίᾳ
Χαίρετε, Χριστὸς Γεννᾶται
Κ' ἡ ἡχώ τῶν δύο πόλων ἀντηχεῖ· Χριστὸς Γεν-
(ναῖται)»

Ἄγγελος οὐρανοφάντων θεοκῆρυξ κορυφαῖος,
Τὰ γενέθλι' ἀναγγέλλει τοῦ Μεγάλου Βασιλέως.
Πρόδρομος τῶν Ἀποστόλων, πρότερος τῶν Πρω-
(τοκλήτων,
Ἄγραφον εἰς τοὺς ἀνθρώπους εὐαγγέλιον κηρύττων.
Τὰ θεμέλια τῆς Νέας καταβάλλει Ἐκκλησίας,
καὶ τὴν ἀπρηχὴν κομίζει τῶν ἐθνῶν ἐκ τῆς Περσίας·
Τῆς δὲ πλάνης οἱ προστάται,
Τὸν Ἡρώδην ἐρωτῶσι· ποῦ ὁ Βασιλεὺς γεννᾶται;

Δεῦτε καὶ ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες, σὺν τοῖς Μάγοις καὶ
(Ποιμέσι,
Παραστάντες τῇ ἐνσάρκῳ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν γενέσθαι,
καὶ τὸ θαῦμα προσκυνῶντες προσενέγκωμεν ὡς
(δῶρα,
Συντριβῆς καὶ μετανοίας δείγματα στεναγμοφόρα.
καὶ ψυχῆς καρνευσούταις τὴν Μητέρα καὶ Παρ-
(θίνον)
Στέμμασι μεγαλοσύνης ἀναδήσωμεν κ' ἐπαίνοις,
καὶ τῆς δόξης παραστάται,
Τὸ τερπνὸν καὶ βρυτοσῶον μέλψωμεν, ἂ Χρισ-
τὸς Γεννᾶται»



ΦΥΛΛ. 20

TOM. A.

Η ΠΑΝΔΩΡΑ.

Ο ΑΔΑΜΑΣ.

— Ἴδε, φιλότατη Ζωή, τὸν χρυσοῦν οὐρανὸν,
ἔλεγεν ὁ Δημήτριος, ἀπὸ τοῦ δώματος μ' αἱ τῶν
εἰκῶν τῆς Σύρου δεικνύων ἀνατέλλουσιν τὴν παν-
σιληνον. Ἴδε τὴν γλαυκὴν θαλάσσαν. Τί θέλωμεν
πλοῦτον; δι' ἡμᾶς ὅλοι αἱ ἀδάπανοι ἀπολαύσεις!
Ὁ ἀμοιβαῖος ἡμῶν ἔρωσ εἶναι ὁ ἡμέτερος πλοῦτος. Ἡ
καλόβη πλησίον σου μοι εἶναι πολυτελῆ; ὡς ἀνέ-
κτρονον ὁ ξηρὸς ἄρτος μετὰ σοῦ μοι εἶναι γλυκύ-
τερος ἀμβροσίας. Ὁ ἔμπορος παρ' ᾧ ὑπηρετῶ θέ-
λει νὰ τὸν συνοδεύσω εἰς τὴν Βλαχίαν, ἐπορεύω·
κέρδη μὲ περιμένουν· ἀλλὰ δὲν ὑπάγω. Τὸ κέρδος
τῆς καρδίας σου εἶναι τὸ μέγιστον δι' ἐμέ.
Τόμος Δ'.

Καὶ ἡ Ζωὴ ἀπεκρίθη μ' ἐν βλέμμα πληρεῖ πανσε-
λήνων καὶ ἀμβροσίας καὶ ἔρωτος.
— Παιδίον, παιδίον μου, εἶπεν ὁ γέρον Βυττάβιος,
στρεφόμενος εἰς τὴν βιβλὸν του, καλὴ εἶναι ἡ καλύ-
βη, καὶ γλυκὺς ὁ ξηρὸς ἄρτος εἰς τὸν τυρόλον ἔρω-
τα καὶ εἰς τὴν ἀμεριμνοῦσαν νεότητα. Ἀλλὰ πιστεύ-
σατε τὴν κείρα μου, ὁ ἔρωσ μέχρι τέλους ἀνα-
βλέπει, καὶ ἡ νεότης παρεργομένη, ὑπερνόηται
τῆς ζωῆς τὰς μερίμνας. Τότε ἡ καλόβη εἶναι θλι-
βερά κατοικία, ὁ ξηρὸς ἄρτος ἰσχυρὴ τροφή, καὶ με-
νότοιον θάμα ἡ παντέληος. Ἡ φιλοσοφία μου σὲ
φαίνεται αὐστηρὰ σήμερον· τοιαύτη θὰ φαίνεται οὐ-
ρίαν καὶ ἡ ἰδική σου εἰς τὴν παιδική σου. Ὅταν τὴν
ἰδική σου σκέψιν κατακνήγῃ ὁ ἔρωσ, εἶναι χρέος
μου νὰ σκέπτομαι ἐγὼ διὰ σὲ. Ἀλλως τὸ ἀγα-
πῶ τὴν κόρην μου, καὶ σοῦ, Δημήτριε, εἶμαι φίλος.
Δὲν θέλω νὰ σὲ ἰδῶ δυστυχῆς. ἄπαγε εἰς τὴν Βλα-
φυλλ. 20.

χίαν, και εις την επιστροφή σοι επιτρέπω να νυμφευθής την Ζωήν.

Οι δύο νέοι μάτην παρεκάλεσαν, μάτην εζήτησαν να πείσωσι, και μάτην δισχυρίθησαν ότι η ευδαιμονία δεν συνίσταται εις τόν χρυσόν και εις τὰ υλικά αγαθά· ο Ευστάθιος δὲ ἐπέδωκε, και ἐπομένως ο Δημήτριος μετὰ μυρίους στεναγμούς, μετὰ μυρίους ὄρκους πίστει· αἰωνίως, ἠναγκάσθη ν' αναχωρήσῃ.

Τὴν πρώτην ἡμέραν ἐκλαίει ἀπὸ πρῶτας μέχρῃ ἐσπέρας· τὴν δευτέραν ἦτον σιωπηλὸς και ἀγριωπὸς· ὡς σπληνιὸν λόρδος· τὴν τρίτην, ἐπεχείρησε νὰ συνθέσῃ ὄρθην εἰς τὴν Ζωήν, ἀλλ' ἀπὸ ἐβασανίσθη μέχρῃ τῆς μεσημβρίας, παρητήθη, διότι ἡ ἐννοια και ἡ ὁμοιοκαταληξία δὲν ἤβλεον νὰ συμβιβασθῶσι. Τὴν δὲ πέμπτην ἡμέραν ἤρχισε νὰ σκέπτεται περὶ τοῦ μέλλοντος, και πρῶτον περὶ τοῦ μετ' ὀλίγον μέλλοντος. Εἰς τὴν Βλαχίαν λοιπὸν ἀπῆρχετο! εἰς τὴν Βλαχίαν, τὸν τόπον τοῦ πλοῦτου και τῶν ἡδονῶν· ἐκεῖ ὅπου αἱ ὁδοὶ εἶναι ἐστρωμέναι φλωρία, ὅπου οἱ ποταμοὶ κυλοῦσιν ἄμμον χρυσοῦ! εἰς τὰ ὄρη συναζονται σμάραγδοι, και ὄλοι οἱ ἴδιοι κρύπτουν ἀδάμαντας! Ἀπὸ τὴν γῆν ἐκεῖ νην τῆς ἐπαγγελίας θὰ ἐξέλθῃ ὡς ἐξῆλθεν ὁ Ἀλημαῖος ἀπὸ τοῦ Κροίσου τὸν θησαυρὸν, μετὰ πλήρεις χρυσοῦ τοὺς κόλπους, τὸ στόμα, και τὴν κόμην αὐτῆν. Ἀλλ' ἡ Βλαχία! ὦ! ἡ Βλαχία! ἐκεῖ ὁ τόπος ὅπου ῥεῖ μέλι και γάλα! ἐκεῖ ἡ ζωὴ τῆς ευδαιμονίας! ἐκεῖ ἡ τρυφή και ἡ πολυτέλεια! ἐκεῖ εἰς ἕκαστον κῆπον θάλλουσι ῥόδα ἔρωτος, εἰς ὅλα τῶν οἰκίων τὰ παράθυρα ὡς λύχνοι ἀτίθουσι λαμπροὶ ὄφθαλμοι, και τὰ παράθυρα ἀνοίγονται εὐφρῶς, και οἱ ὄφθαλμοὶ νεύουσι μυστηριακά· ... Καὶ εἰτα μυσταλάντοι προεῖς πρὸς δεξιὰ και ἀριστερά, ὅπου μόνον ἐκτείνῃ τὴν χεῖρα! Κἀνεὸς ἄρχοντος; Οὐρατέρα· ... και νὰ γῆς Σπιθαῆς ἢ Ἀγασίῃ, ὡς τῶρα λέγον συνταγματικώτερον, ὑπουργὸς τοῦτου ἢ ὑπουργὸς ἐκείνου! Καὶ τίς οἶδεν; ἴσως νὰ ἐκλεχθῇ και Αὐθέντης ἐξαίφνης; ν' ἀφῆσῃ τὰ γένηται νὰ φορέσῃ τὸ σαμουροκάλπικον, ἢ τὴν κούκκα, και τὴν σαμουρόγουναν, ἢ τὴν χρυσοῦν χαμπανίτζαν, ἀν' οἱ συνταγματικοὶ αὐθένται φοροῦν σαμουρόγουναν και σαμουροκάλπικον· ...

... τζιον, και ἀπὸ Γαλατζίου εἰς Βουκουρέστιον. Ἄμα δὲ εἶδεν ἑαυτὸν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ἐκλίνε νὰ συλλέξῃ τὰ φλωρία ἀπὸ τὰς ὁδοὺς, ἀλλὰ εἶρε λάσπην πολλὴν και φλωρία δὲν εἶρεν ἀπῆλθε ν' ἀντλήσῃ ἀπὸ τὴν χρυσοῦρον Δουμποβίτζαν, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ τῆς περιεῖχε θέρβωρον και ὄχι χρυσοῦν· ἐζήτησε τὰ ὄρη ὅπου συναζονται σμάραγδοι, και οὔτε σμαράγδους εἶδεν, ἀλλ' οὔτε ὄρη ἐλπίζων ἐβραυτέ τινας λίθους, και ἀδάμαντας εἰς αὐτοὺς δὲν εἶρε· περιεφέρετο ἔχων τὸ βλέμμα ἐστῆριγμένον εἰς ὅλα τὰ παράθυρα, ἀλλ' ἐκινδύνευσε δεκάκις νὰ πατηθῇ ἀπὸ τὰς ἀμάξας, τὰ παράθυρα ἔμεινον ἐρημητικῶς κλειστά, και ἀσράπτοντας ὄφθαλμοὺς δένειδε νὰ τῷ νεύωσιν ἐπερίμεινε νὰ τὸν ἐκλέξωσιν Αὐθέντην ἢ ἄρχοντα, ἀλλ' οὐδεὶς οὐδὲ Καλὴν Ἠμέραν τῷ εἶπε. Ἐπερίμεινε πλουσίας προτάσεις γάμων, και τῷ ὄντι τῷ ἔγινον δύο ἢ μὲν διὰ γράϊαν μονόφθαλμον και χωλὴν, θέλουσαν νὰ παρηγορήσῃ τὴν δευτέραν χηρείαν τῆς· ἢ δὲ διὰ νέαν, ἣτις ἤθελε νὰ ἐπανορθώσῃ διὰ μυρίων φλωρίων τὴν τρις καταρτίθεισαν ὑπόληψίν τῆς. Καὶ ὁ Δημήτριος ἰδὼν ὅτι δὲν τῷ ἔμεινε εἰμὴ νὰ στρέψῃ τοὺς χαλινοὺς τῆς φαντασίας του πάλιν πρὸς τὴν Ζωήν, ἔψαλε πάλιν τὴν πίστιν καθ' ἑλθους τοὺς τύπους.

Ἦρχισε λοιπὸν νὰ συνθέτῃ ἀπ' ἀρχῆς πάλιν τὸ εἰδύλλιον του. Μίαν ἐσπέραν, κλείσας τὸ διπλότυπον τοῦ κυρίου του, ἤρχισε νὰ ὑπολογίζῃ καθ' ἑαυτὸν ὅτι ὁ

ἔμπορος παρ' ἐμὲ ἔργαζετο τὸν ἡγάπα, ὅτι ἐκ τοῦ μισθοῦ ὃν τῷ εἶδε και τινος εἰς τὰ κέρδη μερίδας ἤθελε μετ' οὐ πολὺ ἔχει μικρὰν τινα περιουσίαν, ἐλπίδα μείζονος εἰς τὸ μέλλον, και πρὸ πάντων ἐξησφαλισμένην τὴν ὑπαρξίν του, ὡστε ὁ Εὐστάθιος ἤβλεπεν εὐχαριστηθῆ. Ἐπειτα δὲ, παραδιδόμενος εἰς τὰς φαντασίας του, ὄφτινες εὐκόλως ἀγνήσιον, ἤρχισε νὰ συλλογίζηται ποίαν οἰκίαν θὰ ἐνοικιάσῃ, ὅταν θὰ νυμφευθῇ, πῶς θὰ διαταξῇ τὰς καθημερινὰς του δαπάνας, ἂν θὰ ἔχη μίαν ὑπηρετήσαν μόνον ἢ και ἑνα ὑπηρετὴν, ποίους θὰ πρόσκαλέσῃ εἰς τὰ στεφανώματα, πῶς ἡ Ζωὴ θὰ στολίσῃ τὴν κόμην τῆς, και ἔτρεψεν ἢ φαντασία του, και ἔτρεψε, κατὰ τὴν συνήθειάν τῆς, χωρὶς νὰ τὸν ἀφήσῃ κἀν νὰ ἴδῃ ὅτι εἶχε νυκτώσει, και ὥς δὲν εἶχεν ἀκόμη εἰς τὰ διαμῆτιόν του.

Ἀέθνης ἤκουσε τινὰ κτυπῶντα τὴν θύραν του. — Εἰτέλλε! εἶπεν ὁ Δημήτριος, και εἰσῆλθε μὲ



Αὐθέντης, ὡς πρὸ τῶν 1821.

Καὶ εἰς ταισῦτας παρεδίδοτο ὄνειροπολήσεις ἢ φαντασία του, ὁμολογουμένως ἐπιπορούσα, μέχρῃ οὐ, ἀναπλῦσας τὸν Δούναβιν, ἔφθασεν εἰς Γαλά

στηρικῶς· ἄνθρωπος· βυρπαρῶς ἐνδεδυμένος, ὅστις περπατῆσαι· κέρξῃ μὴ κἀνείς τὸν ἀκούρ,

— Κύριε, εἶπε, δύο μόνον λέξεις, διότι περισσῶτερον δὲν τολμῶ νὰ μείνω. Ἀπ' αὐτὰς ἐξαρτᾶται ἡ τύχη σου και ἡ ἐδικὴ μου ζωὴ. Εἶμαι δούλος ἐργαζόμενος· εἰς τὰ Αὐθεντικά λατομεία, και ἐκλεψα ἑνα ἀδάμαντα, ὅποιον δὲν ἔχουσι βασιλεῖς. Νὰ τὸν πωλῇ σοι ὅμως ἐδῶ δὲν ἠμπορῶ, διότι θὰ με κρεμάσω, ἀν φαραθῶ, οὔτε νὰ φύγω μ' αὐτὸν· εἶναι δυνατὸν, διότι δὲν ἔχω χρήματα. Μένει λοιπὸν ἄχρηστος εἰς τὰς χεῖράς μου· ἀλλὰ τὸν εἶδω διὰ ν' ἀπολαύσω τὴν ἐλευθερίαν μου. Δός μοι μερικὰ φλωρία ὅστε νὰ δραπετεύσω, και ἴδω τὸν ἀδάμαντα.

Εἰς τὴν πρόστασιν ταύτην ὁ Δημήτριος ἔμεινε ὡς στήλη ἄλσος, συγχρόνως δὲ ὁ δούλος, στρέφων εἰς τοὺς δακτύλους του τὸν πολυτίμον λίθον, μέγιστον ὡς μικρὸν κάρυον, αὐτὸς ἄμμον ἔχει, ἔλεγεν, οὔτε κηλίδα. Κατὰ δυστυχίαν πολλοὶ ἀδάμαντες διήλθον ἀπὸ τὰς χεῖράς μου, και τὸν ὁμοῖον του ἀκόμη δὲν εἶδα. Ὑπερήφανος θὰ εἶναι ὁ βασιλεὺς ὅστις θὰ τὸν φορῇ εἰς τὸ στέμμα του. Εἶται ξένος, κύριε, και ἠμπορεῖ εὐκόλως νὰ φύγῃ μ' αὐτόν. Ὀλίγα φλωρία, και κερδίσεις ἑκατομύρια.

Ἡ τύχη ἦτι· τῷ παρυστάζετο ἦτον ἀνωταία· και αὐτῶν τῶν ἐλπίδων του· ἔδωκε λοιπὸν τὰ φλωρία, δηλαδὴ ὅσα φλωρία εἶχεν ὁ Δημήτριος, και ἔλαβε τὸν ἀδάμαντα. Ἐπειτα δὲ ἐλθὼν εἰς τὸν ἔμπορὸν του· ἐδανείσθη τινὰ χρήματα, και διὰ νυκτὸς ἀνεχώρησε. Φοβούμενος ὅμως μὴ ἀνακαλυφθῇ ὡς κἀτοχος τοῦ ἀδάμαντος, διωχθῆ ὑπὸ τοῦ Αὐθέντου και συλληθῆ, ἀντὶ νὰ καταβῇ εἰς Γαλατζιον, ἀνέβη εἰς ἐναντίας εἰς Γιούργιοβον, διὰ νὰ ἐλθῇ διὰ ξηρᾶς μέγρι Κωνσταντινουπόλεως, ἐκλέγων κατὰ προτίμησιν τὰς μάλλον μονῆρας και ἀβάτους ὁδοὺς. Ἀλλ' ἀφῆκε μίαν ἡμέραν ἐπέπεσε εἰς ληστῶν ἐνεδραν.

— Αὐθέντα, τῷ εἶπεν ὁ δὴγῆς, μὴ ματαίαν ἀντίστασιν. Ἄν τὴν Ζωὴν μᾶς ἀφήσῃ, ἂς μᾶς· παρουν εἰς τὸ ἔχωμεν ἀδιάφορον!

— αἰσίου ἀδιάφορον· εἶπεν ὁ Δημήτριος, και σύρας τὸ γεταγάνιον ὠρμητῆς εἰς τοῦ ἡρατῆς, και ἐπλήρωσεν ἑνα. Ἀλλὰ τότε οἱ λησταὶ ἐβρίθθησαν ἐπ' αὐτοὺς, και τὸν μὲν ὀδηγὸν ἀφῆκῶν νεκρὸν, τὸν δὲ Δημήτριον ἠμύθη, και τοὺς ἐγύμνωσαν ἀμοτέρους. Ὁ ἀρχιληστὴς ἔλαβε τοῦ Δημητρίου τὰ βρακί, οἱ ἄλλοι λησταὶ τὰ ἐνδύματά του, και μία γυνὴ ἐκρέμασε τὸν ἀδάμαντα εἰς τὸν τραχηλὸν τοῦ ἠνιδίου τῆς.

Μετὰ τινὰς ἡμέρας ὁ Δημήτριος ἀνέλαθεν ἀπὸ τὰς πληγὰς του, και ὁ ἀρχιληστὴς, εὐχαρητῆς ἀπὸ τὴν ἀνδρείαν του και ἀπὸ τὴν λοιπὴν του δωροδογίαν, τῷ ἀπέδωκε τὰ ἐνδύματά του, τὰ χρήματα και τὴν ἐλευθερίαν του. Ὁ Δημήτριος ἐζήτησε τότε και τὸν ἀδάμαντά του· ἀλλ' ἡ γυνὴ, ἐκλαμβάνουσα αὐτὸν ὡς φυλακτήριον, τῷ ἐπρόσφερεν ἑκαστὴν παράδας διὰ νὰ τὸν ἀφήσῃ εἰς τὸ παιδίον τῆς· και ἐπειδὴ δὲν ἤθελε, τῷ ἐπρόσφερεν ἑν γρόσιον, δύο γρόσια, τρία γρόσια. Ὁ Δημήτριος ὅμως ἐπέμενε πάντοτε· τότε ἡ γυνὴ ἐθύμωσε, και εἶπεν ὅτι δὲν τὸν δίδει εἰς τὸν Γαλαούρη. Ὁ Δημήτριος ἐπομένως ἐπροσκοιθῆ τὴν ἡμέραν, πε-

ριμένων τὴν νύκτα, και τότε θύσας μετὰ τὸ μανδύλιόν του τὸ στόμα τοῦ παιδίου, ἤρπασε τὸν ἀδάμαντα και ἔφυγε κρυφίως.

Δύο ἡμέρας και δύο νύκτας ἔμεινε κενκρυμμένος εἰς σπήλαιον χωρὶς θρώσεως και χωρὶς πόσεως. Μετὰ πέντε δ' ἐξῆλθε, και ἀποφεύγων τὰς πεκατημένας ὁδοὺς, και μὴ τολμῶν νὰ κοινωνήσῃ μετ' ἀνθρώπων μὴ τῷ κλέψωσι τὸν θησαυρὸν του, και τὴν χεῖρα ἔχων ἀδικήτως εἰς τὸ στήθος του ὅπου τὸν ἐκρυπτε, και ἔτοιμος πάντοτε νὰ φονεύῃ τὸν πρῶτον, ὅστις ἤθελε στηρίξῃ εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνον ὑπόπτον βλέμμα, μετὰ πολυήμερον βῆσανον ἔφθασε τέλος εἰς Κωνσταντινούπολιν, και ἀμέσως ἔγραψεν εἰς τὸν Εὐστάθιον, ὁ Πανώρη, εἶμαι πλούσιος, εἶμαι ἐπὲρπλουτος!

Τοιαύτη ἐπιστολὴ, ὅπου οὔτε περὶ πανοσιήνου, οὔτε περὶ ἔρωτος ἐγένετο λόγος· ἀλλὰ μόνον περὶ τοῦ πλοῦτου, δυστηρέτητε μεγάλως τὴν Ζωήν, και μόνον τὴν ἐπράθυεν ἡ ἰδέα ὅτι, ἂν ἔγινε πλούσιος, ἐζήτησε τὸν πλοῦτον διὰ μόνον· ἐκείνην.

Διὰ τοῦ προτεχοῦ ἀτμοπλοῦ ἐφθασε και ὁ Δημήτριος εἰς Σύρον. Ἡ καρδία τῆς Ζωῆς ἐκείνησιν πρὸς αὐτόν· ἀλλ' ἡ ἐνθύμησις τοῦ μεγάλου του πλοῦτου τὴν ἐτάραττε και εἶδεν εἰς τὰ κινήματά τῆς τι θεδιασμένον και ἄχαρι. Καὶ ὁ Εὐστάθιος δὲ, κἀεμφοῦτο ὑπερηφάνειας εἰς τὴν ἐνόμιζεν ὅτι δὲν πρέκεινὰ δεχθῆ τὸν τοῦτον περιχαρῶς τὸν Δημήτριον, μὴ τὸ αἰσθημά του παρεξηγηθῇ ὡς ἀπῆχερδῆσιν ἐνῶ ἀπ' ἐτέρου ὁ Δημήτριος, ἀισθανόμενος ἀκούσιως ὅτι ἡ πρὸς ἀλλήλους σχέσις των εἶχε μεταβληθῇ, και ὅτι ἤδη εἶδεν ἢν εἴητε ἄλλοτε χεῖρον, ἐπέτηθέτο τρόπου ἐνομοσολικῆς προσηθείας και συγκαταθέσεως. Ἀλλὰ πᾶν τὸ ἐπιτηδευτὸν εἶχε και θεδιασμένον συνήθειας· διὰ τοῦτο οἱ τρῶποι του, ἀντὶ νὰ ὠφελήσωσιν, ἔβλαψαν, και ἡ πρώτη αὐτῆ συνέντευξις, ἣτις μετὰ τοσοῦτον στεναγμῶν και δακρύων περιεμμένετο ἄλλοτε, ἀρῆκε μᾶλλον δυσαρρεσκείας σπέρμα εἰς τὰς καρδίας. Ἀλλὰ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἢ οικειότητος ἐπανῆλθε μετὰ τῶν νέων.

— Ὁ μέγας σου πλοῦτος, εἶπεν ἡ Ζωὴ, δὲν ἤξεύρω δικτὶ μετὰ τρομάζει. Καταστρέφει δια τὰ σχέδιά μας τὰ τὸτον ἀγαπητά. Τώρα δὲ θέλεις πλέον τὴν ἀραίαν ἐκείνην οἰκίαν· πλητίον εἰς τὰ Βαπόρια, τὴν ὁπίαν τὸτον ἐξῆλούμεν ἄλλοτε. Τώρα σοὶ φαίνεται εὐτελής και μικρά.

— Ὁ μὲ, φιλοτάτη Ζωὴ, ἀπεκρίθη ὁ Δημήτριος· εἰς τὰς Ἀθήνας θενὰ σὲ φέρω· θὰ κατοικήσωμεν τὴν ὠραιότεραν οἰκίαν εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Ἐρμου.

— Καὶ ὅμως, Δημητρίε μου, τόσον εὐτυχεῖς ἢ δυνάμεθα νὰ εἴμεθα εἰς τὴν μικρὰν ἐκείνην οἰκίαν. Ἡξεύρεις πόσον ἀραία φαίνεται ἀπὸ τὰ παράθυρά τῆς ἡ πόλις, και μετὰ τὴν πόλιν ἢ θάλασσα, και μετὰ τὴν θάλασσαν ἢ στεφάνη τῶν νήσων. Ἐχει ὀλίγα μικρὰ δωμάτια, ὅσα ἀρκούν· δι' ἡμᾶς τοὺς δύο, και περισσότερον· ἂν ποτὲ εἴμεθα, ἔχει ἑν κλῆμα ὅπου νὰ σκιαζώμεθα ἢ θέρος ἡμοῦ, και μίαν ἐστίαν ὅπου νὰ καθήμεθα ἡμεῖς τὸν χειμῶνα. Τί ἄλλο χρειάζεται διὰ τὴν εὐτυχίαν; — Ἀλλ' ὁ Δημήτριος ἀπέπλευσεν εἰς Ἀθήνας, ὅπου ἐκέλευεν ἀκατακῆσθαι νὰ πωλήσῃ, ἢ κἀν νὰ ἐκτιμήσῃ

τόν θησαυρόν του. Ο χρυσοχόος δὲ ἐγνώριζε καὶ εἰς τὸν ἔργον εὐνοούμενον, ἤτον ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἀπὸν, καὶ μέχρις οὗ ἐπιστρέψῃ, ἐφρόντιζεν ὁ Δημήτριος, ὡς ὑπεσχέθη, νὰ ἐκλέῃ μίαν τῶν μεγαλύτερων οἰκιῶν εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Ἑρμοῦ, νὰ εἴσῃ ἐπιπλα, νὰ δοκιμάσῃ ἵππους, νὰ παραγγείλῃ τάπητας καὶ ἐνδύματα καὶ ἄλλα τὰ ἥθελε τῆς πρώτης ποιότητος, ἐντελεθῆναι εἰς τὸ εἶδος τῶν, μειδιῶν ὑπὸ οὐραίου ὄντων ἤκουεν ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἀυξήσεως τινῶν ἑκατοντάδων καὶ χιλιάδων δραχμῶν ἐπὶ τῶν τιμῶν. Οὕτως ἡ φήμη τοῦ πλοῦτου τοῦ διεδοθῆ ταχέως, καὶ πληθος συγγενῶν καὶ φίλων, κεκρομένων πρὸ τούτου, τίς οἶδε ποῦ, ἀναφροντίς αἰφνης τὴν περιστοιχίζον, καὶ εἰς ἄλλας τὰς σημαντικώτερας τυναναστροφάς ἦτον προσκεκλημένος, καὶ πανταχοῦ ὑπεφιθυρίζετο «οὗτος εἶναι ὁ ἐπαυλῶν ἀπὸ Βλαχίας ὑπερπλοῦτος», καὶ πολλὰ νέα βλέμματα ἐτοξεύοντο πρὸς αὐτόν, καὶ τῷ ἀπεινεύοντο μητέρων πολλὰ μειδιάματα, καὶ τινῶν προτάσεων ὄχι εὐκαταρροήτων ἤρχισαν ἤδη οἱ πειρασμοί.

Ζωή, Ζωή! ἀν δὲν προφθάσῃ ὁ βοηθὸς ἄγγελός σου, ὁ κίνδυνος εἶναι μέγας!

Μέγας, λέγω, καὶ ὅμως ἐφέτος, διερχόμενος διὰ Σύρου, εἶδα τὴν μικρὰν οἰκίαν πλησίον εἰς τὰ Βαπόρια, καὶ εἰς τὸ δῶμα ἐκάθητο ἡ Ζωὴ ἐρειδομένη εἰς τὸν ὄμιον τοῦ Δημητρίου, καὶ ὑπὸ τὴν δρανὴν ἐπαίζεν ἐν διετῆς παιδίον.

Ἀνεστῆ λοιπὸν γενναίως ὁ Δημήτριος εἰς τὸ πῦρ τῶν θλιμμάτων ἐκείνων, καὶ εἰς τὴν γλυκύτητα τῶν μειδιαιμάτων, καὶ εἰς τὰς ἐπαγωγὰς προτάσεις, καὶ ἐπιπροσέτι τῶν πλεονεξιών καὶ τὴν γλαυκὴν οὐλασσαν, πλησίον τῆς γλυκείας Ζωῆς του, ἴππος. Ἄλλ' ἐκτὸς τῆς φιλοσοφικῆς ταύτης ἀρνήσεως τῆς θεωρητικῆς κοινωρίας, τὸν δεσμεύει εἰς τὴν Σύρον καὶ ὁ μισθὸς ἐκατὸν δραχμῶν, ὃν λαμβάνει ἀπὸ τοῦ γραφείου τοῦ ἀρχαίου ἐμπορίου του.

Διότι μετὰ μερικὰς ἡμέρας, ὅταν ὁ χρυσοχόος ἐπέστρεψεν εἰς Ἀθήνας, ὁ Δημήτριος ἐπέστρεψε πρὸς αὐτόν μετὰ τὸν ἀδύνατον εἰς τὰς χεῖρας. Ὁ δὲ χρυσοχόος, παρατηρήσας αὐτόν, τῷ εἶπε,

— Σπάνιον πράγμα εἶναι τὸ ὄντι. Ἐγὼ δὲν οὐ ναμαὶ νὰ τὸ ἀναλάβω. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ μίμησις εἶναι ὡραία, ὁ πρῶτος Ἑβραῖος ὑλοπόωλης θά σοι δώσῃ δέκα δραχμάς δι' αὐτό.

Ὁ Δημήτριος ἔλαβε τὰς δέκα δραχμάς, καὶ ἐπλήρωσε τρίτην θέτην εἰς τὸ ἀτμόπλοον διὰ τὴν Σύρον.

ΡΟΒΕΡΤΟΣ ΛΟΡΔΟΣ ΚΛΙΒΗΣ.
Ο ΘΕΜΒΑΙΩΤΗΣ ΤΟΥ ΕΝ Τῇ ΙΝΔΙΚῇ
ΒΡΕΤΑΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ.

(Μετάφρασις ὑπὸ Κ. Π.)
 (Τίτλος Ἰδίον φυλλάδιον 19ον)

Ἄλλα ἐγγὺς ἦτο μεγάλη καὶ ἀπροσέκτος πραγμάτων μεταβολή. Ἀπὸ τινος χρόνου πάντες ἐκ Βεγγάλης προσερχόμενοι πλοῦτον ἐκείνην εἰδήσεις ἀπευ-

κταίας. Ἡ ἐσωτερικὴ διοίκησις τῆς ἐπαρχίας ἐφθάρσεν εἰς τὸν ἔσχατον τῆς φαυλότητος αὐτῆς ὄρον. Καὶ τῶνδε ἰτί ἠδύνατο νὰ περιμείνῃ τις ἀπὸ δημοσίων ὑπαλλήλων, ἐκτεθειμένους μὲν εἰς πειρασμοὺς εἰς τοὺς ὁποίους, καθὼς εἶπε ποτε ὁ Κλίβης, σὰρξ καὶ αἷμα δὲν ἠδύνατο νὰ ἀνθέξωσι, περιβεβλημένους δὲ ἐξουσίαν ἀκατάσχετον, ὑπευθύνους δὲ μόνον πρὸς τὴν διεφθαρμένην, τὴν ταραχώδη, τὴν διηρημένην, τὴν κακῶς πεπληροφορημένην ἐταιρείαν, ἣτις προστοισάλλοις τοσοῦτον ἀπέχεν ἀπὸ αὐτοῦ, ὥστε μετὰ τῆς ἀποστολῆς ἐνὸς ἐγγράφου καὶ τῆς παραλαβῆς τῆς εἰς αὐτὸ ἀπαντήσεως παρεῖχτο ἡμιόλιος καὶ ἐτι πλέον ἑνιαυτός. Ἐντεθεν, ἐπὶ τῶν ἑτῶν τῶν διελομένων ἀπὸ τῆς ἐκ Βεγγάλης ἀναχωρήσεως τοῦ Κλίβου, ἡ φαυλότης τῆς Ἀγγλικῆς διοικήσεως καθήνησεν εἰς βαθμὸν ἀσυμβίβαστον καὶ μὴ αὐτὴν τὴν ἀπλήν ὑπαρξίν τῆς κοινωρίας. Ὁ Ῥωμαῖος Ἀνθύπατος, δεξίς ἐντός 1 ἢ 2 ἐνιαυτῶν ἐξεβίασεν ἀπὸ τῆς ἐπαρχίας του τοσοῦτους πόρους, ὥστε νὰ κτίσῃ μαρμαρίνα πλάτια καὶ λουτρά εἰς τὰ παράλια τῆς Καμπούσιας, νὰ πνῆ ἀπὸ ἡλεκτρίων ποτηρίων καὶ νὰ ἐπιδεικνῇ στρατοὺς μονομάχων καὶ ἀγέλας καμηλοπαρδαλέων ὁ Ἰσπανὸς ἀντιβασιλεὺς, δεξίς, καταλείπων ὀπισθὲν του τὰς ἀράς τῶν Ἀμερικανῶν, εἰς ἑλκυόμενος εἰς Μαδρίτην μετὰ μακρὰς σειρᾶς ἐπιχειρήσεων ἀμαξῶν καὶ μετὰ φορτηγῶν ζῶων φερόντων ἀργυρὰ σκεῦη καὶ κοσμήματα, εἶρον ἤδη τοὺς κρείττους αὐτῶν καταπιστάς. Ἐπὶ τῇ κυρίως λεγομένῃ ὠμότητι δὲν ἠδύνατο τις νὰ κατηγορήσῃ τοὺς ὑπαλλήλους τῆς ἐταιρείας, ἀλλὰ καὶ ἡ ὠμότης αὐτῆ δὲν ἦλεν ἴσως παραγάγει δεινὰ μεγαλύτερα τῶν δεινῶν ὅσα ἐξεπήγασαν ἀπὸ τῆς ἀκαθάρτου αὐτῶν πλεονεξίας. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ κατέβαλον τὸ δημιουργημα τῶν τῶν Μιρ Δζαφφείρη, καὶ ἀνηγόρευσαν ἀντ' αὐτοῦ ἕτερον Ναβὼβ ὀνόματι Κοσοίμ. Ἀλλὰ ὁ Μιρ Κοσοίμ εἶχεν ἱκανότητα καὶ θέλησιν, καὶ ἦτο μὲν ἀρκούτως διατεθειμένος νὰ καταπιεθῆ τοὺς ὑπερκόους αὐτοῦ, δὲν ὑπέφερον ὅμως νὰ θλέπῃ αὐτοὺς καταβαλλομένους διὰ καταπίεσιον, αἰτιῶν μόνον οὐδὲν ἔφερον εἰς αὐτόν ὄφελος, ἀλλὰ καὶ κατέστρεφον τὰς ἀληθεῖς πηγὰς τοῦ εἰσοδήματος αὐτοῦ. Ὅθεν οἱ Ἀγγλοὶ καθήρεσαν τὸν Μιρ Κοσοίμ καὶ ἀνηγόρευσαν πάλιν τὸν Μιρ Δζαφφείρη, ὁ δὲ Μιρ Κοσοίμ, ἀφοῦ ἐξεδιχθή διὰ σφαγῆς, ὑπερβαλοῦσης κατὰ τὴν ὠμότητα τὴν τοῦ μέλανος κευθμῶνος, κατέφυγε πρὸς τὸ Ναβὼβ τῆς Οὐγγαρίας. Μετὰ πᾶσαν δὲ μίαν τῶν μεταβολῶν τούτων ὁ νέος ἡγεμὼν διένειμε μετὰ τῶν ξένων αὐτῶ κυριαρχῶν, ὅτι ἀν ἠδύνατο νὰ ἀφαιρῆσθαι τοῦ θησαυροφυλακίου τοῦ καθαιρεθέντος ἀπὸ τοῦ χροῦ. Τὸ ἀπειράριθμον πλῆθος τῶν ὑπερκόων ἀπὸ παραδίδετο ὡς λεία εἰς ἐκείνους, οἵτινες ἐποίησαν αὐτόν ἡγεμόνα καὶ πάλιν καθήρεσαν αὐτόν. Οἱ ὑπάλληλοι τῆς ἐταιρείας ἔλαβον ὄχι πρὸς ὄφελος τῶν προϊσταμένων αὐτῆς, ἀλλὰ πρὸς ἴδιον ὄφελος, τὸ μόνον πάλιον ὅλου σχεδὸν τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου ἠνάγκασαν τοὺς Ἰθαγενεῖς νὰ ἀγοράζωσι μὲν εἰς τιμὴν ἀνωτέραν, νὰ πωλῶσι δὲ εἰς τιμὴν εὐτελεστέραν περιούρησαν ἀποινί τὸν Κοσοίμ καὶ ἀνηγόρευαν

πάλιν τὰ δικαστήρια, τὴν ἀστυνόμεν, τὰς οικονομικὰς ἀρχὰς τῆς χώρας ἐνεμά τὴν προστάσιαν αὐτῶν εἰς τμηνοὺς ἐγγυωρίων ὑπαλλήλων, οἵτινες περιφερόμενοι εἰς τὰς ἐπαρχίας διέδιδον τὴν συμφωνίαν καὶ τὸν τρόπον παντοῦ ἄνεφαινοντο. Ἐκατὸς ὑπερέτης Βρετανῶν ὑπαλλήλου προελάμβανε ἀπασαν τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀρχόντος του. Οὕτω πῶς ἐσωρευθῆσαν εἰς Καλκούτην μὲ ὑπερβάλουσαν τάχυντα θησαυροὶ ἀμήθητοι, εἰς 30 ἑκατομμύρια ψυχῶν κατεβλήθησαν εἰς τὸ ἔσχατον τῆς ἀθλιότητος. Καὶ εἰχον μὲν συνειδήσει νὰ ζῶσι τυραννόμενοι, ἀλλὰ οὐδέποτε τυραννόμενοι τοιοῦτοτρόπως. Ὅθεν μὴ τολμώντες οὐδέποτε ν' ἀντισταθῶσι, ἔφευγον πολλὰς τοὺς λευκοὺς ἐκείνους, δεσποτάς, ἀπαράλλακτα καθὼς οἱ πατέρες των εἶχον συνειδήσει νὰ φεύγουν ἀπὸ τῶν Μαρατῶν, καὶ πολλὰκις τὸ φοβέοντο τοῦ Ἀγγλοῦ περιηγητοῦ διήρχετο ἀνά μισόν σιωνηλῶν κωμῶν καὶ πόλεων, τὰς ὁποίας ἐρήμους κατέστησεν ἡ εἰδήσις τῆς προσεγγίσεώς του.

Οἱ ξένοι τῆς Βεγγάλης κυριάρχει ἐμισοῦντο φυσικῶ τῷ λόγῳ ὑπὸ δλῶν τῶν γειτόνων δυνάμεων καὶ εἰς ἄλλας ἀνέτασσε τὸ ἀγέροχον γένος μέτωπον ἀτρόμητον. Οἱ στρατοὶ αὐτοῦ, καὶ τοὶ ἀπανταχοῦ τὸν ἀριθμὸν ἐλαττοῦμενοι, ἦσαν ἀπάνταχοῦ νικηφόροι. Πολλοὶ στρατηγοὶ ἐν τῇ σχολῇ τοῦ Κλίβου μορφωθέντες, συνέτηρον ἐτι τὴν φήμην τῆς πατριδος αὐτῶν. «Ἀνάγκη νὰ ὁμολογήσωμεν» λέγει ὁ Μουσουλμάνος τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἱστοριογράφος, «ὅτι τὸ παράστημα τῆς ψυχῆς, ἡ σταθερότης τοῦ νου καὶ τῆς ἀπερόμητος γενναίότητος τοῦ ἔθνους τούτου εἶναι ἀνάμνησις ἡττήτος. Πρὸς τὴν τολμηρότητα ἀνδρία, τὴν προηθεστέραν κεκτημένοι ὄνεισι, οὐδένα ἔχουσι τὸν ἐνόμισλλον περὶ τὴν τέχνην τοῦ παρατάσθαι εἰς τὴν μάχην καὶ αὐνταγαμένως ἀγωνίζεσθαι. Ἐάν δὲ μετὰ τοσοῦτων πολεμικῶν ἀρετῶν ἔξευρον νὰ συνδῶσι τὴν τέχνην τῆς κυβερνήσεως, ἔτι κατεβαλλεν περὶ τὸν ἀνακούφισμὸν τοῦ περιουσιοῦ τούτου λαοῦ τοσαύτην ἐξουσίαν καὶ σπουδὴν, ὅσην δεῖκνύουσιν εἰς τὰ στρατιωτικὰ αὐτῶν πράγματα, οὐδὲν ἔθνος ἐπὶ τῆς γῆς ἠθελε εἶναι αὐτῶν ἀνώτερον, οὐδέ τῆς ἀρχῆς ἀξιώτερον. Ἀλλὰ οἱ ἄνθρωποι ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν αὐτῶν διατελοῦσιν ἀπαιταχοῦ δλοφύρομενοι, καὶ εἰς πενίαν καὶ ἀμυχανίαν καταβεβλημένοι. Θεέ, ἐλθέ εἰς βοήθειαν τῶν πιεζομένων δούλων σου καὶ λήτρων αὐτοῦ ἀπὸ τῶν δεινῶν ὅσα πάσχουσιν.»

Ἀλλὰ δὲν ἦτο δυνατόν καὶ εἰς τὸν τρικτὸν νὰ μείνῃ ἀμέτοχος τῶν ἀποχημάτων τῶ ἀπο. ἐπεκράτου εἰς ὅλην τὴν λοιπὴν διοίκησιν. Ἡ πλεονεξία, ἡ ἀσωτία καὶ ἡ παρακοή διεδόθησαν ἀπὸ τῆς πολιτικῆς ἀπληρείας εἰς τοὺς ἀξίωματικούς τοῦ στρατοῦ καὶ εἰς τὸν ἀξίωματικῶν εἰς τοὺς στρατιώτας. Τὸ δὲ κακὸν προέβη αὐξάνον μέχρις οἷς πᾶσι κοινὸν στρατιωτικὸν ἐστικατόριον μετέβληθη εἰς ἐστίαν συνωμοσίας καὶ βανδιουρίας, οἷς δὲ Σεινάσι μόνον διὰ θανατώσεων ἀθροῶν ἠδυνήθησαν νὰ συντηρηθῶσι εἰς ὑποταγήν. Τελευταῖον ἡ κατάστασις τῶν ἐν Βεγγάλη πραγμάτων ἐσορον εἰς ἀνησίχνην τοὺς μετόχους. Με-

ταβολαὶ ἡγεμόνων ἀκατάπαυστοι παράλυσι τῆς διοικήσεως: ληστεία τῶν ἐγγυωρίων οὐδὲν ἀριστὸν πέρουσα τῇ ἐταιρείᾳ ἀδιάκοπος πάλιν οἰκία εὐτυγῶν τυχοδιωκτῶν, οἵτινες ἠγόραζον μὲν λαμπρὰς ἐκαυλείς καὶ ἐκτίζον πολυτελεὴ οἰκήματα, συγχρονῶς δὲ ἐκόμιζον εἰδήσεις ἀπαισίους περὶ τοῦ οἰκοδόμικου μέλλοντος τῆς Κυβερνήσεως, ἀτίμωσις τοῦ ἔθνικοῦ χαρακτῆρος δι' ἀνοσιουρημάτων ἐναμίλλων τῶν τοῦ Οὐγγῆρου καὶ Πιζάρρου ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα πολὺν ἐνεποίησαν φόβον εἰς τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα πράγματα ἐνδιατρίβοντας. Κοινὴ δὲ κραυγὴ ἤγέρθη, ὅτι ὁ Κλίβης, καὶ μόνος ὁ Κλίβης ἠδύνατο νὰ σώσῃ τὸ κράτος, τὸ ὁποῖον αὐτὸς ἔδρυσεν.

Ἡ γνώμη αὕτη ἐξετέθη μετὰ πλείστης παρρησίας εἰς πολυάριθμὸν τινα κοινὴν τῶν μετόχων σύνοδον, καθ' ἣν ἀνθρώποι παντὸς κόμματος, ἡγησάμενοι τὰς ἐριδας αὐτῶν καὶ περὶ τῶν μερισμάτων αὐτῶν μεριμνοῦντες, ἐσχυρίσθησαν ὅτι ὁ Κλίβης ἦτον ὁ ἄνθρωπος τοῦ ὁποῖου ἐδέετο ἡ παροῦσα τῶν πραγμάτων κρίσις, ὅτι τὸ ἐπαχθὲς μέτρον, τὸ ληφθὲν ὡς πρὸς τὸ εἰσοδήμα αὐτοῦ, ἐπρεπε νὰ μείνῃ κατὰ μέρος καὶ ὅτι ἐπρεπε νὰ παρακληθῆ αὐτὸς νὰ ἐπαύλῃ εἰς τὴν Ἰνδικὴν.

Ὁ δὲ Κλίβης, ἀναστάς, εἶπεν, ὅτι ὡς πρὸς μὲν τὸ εἰσοδήμα του ἔχει νὰ ὑποβάλλῃ προτάσεις, αἵτινες, ὡς πέποιθε, θέλου ἐπιφέρει τὸν εἰρηρικὸν συμβιβασμὸν τῆς ὑποθέσεως, ἀλλὰ, ἐπρόσθεσον εὐσχημῶς, δὲν δύναται νὰ ἀναλάβῃ τὴν διοίκησιν τῆς Βεγγάλης, ἐνόσω ὁ ἑθρὸς του Σλίβαν προδιδεῖ τῆς ἐταιρείας. Τότε ἐξεβράγη ὁ πρόεδρος ὄρουρος, αὐδεῖς ἦθελον νὰ ἀκούσῃ τὸν Σλίβαν, ὁ Κλίβης εἶχεν ὑπερ αὐτοῦ μεγαλοφυΐαν, ὅθεν ἀνηγορεύθη διοικητῆς καὶ ἀρχιστρατήγος τῶν κατὰ τὴν Βεγγάλην Βρετανικῶν κτημάτων. Ἐπέμεινεν ὅμως εἰς τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ, καὶ ἀπέποιήθη ν' ἀναλάβῃ τὸ ἀξίωμα του, πρὶν ἡ γνωσθῇ ἡ ἐκβασίς τῆς προσεχέως τῶν διευθυντῶν ἐκλογῆς. Ὁ περὶ ταύτης ἀγὼν ὑπῆρξε δεινός, ἀλλ' ὑπερίσχυεν ὁ Κλίβης καὶ ὁ πρὸ μικροῦ ἀπόλυτος δεσπότης τοῦ Ἰνδικῶν κυβερνήτου Σλίβαν, κατὰ μίαν ψήφον ἐκινδύνευσε νὰ ἀποβάλῃ καὶ αὐτὸ τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀπλοῦ διευθυντοῦ, πρόεδρος δὲ καὶ ἀντιπρόεδρος ἀνεδείχθησαν φίλοι τοῦ νέου διοικητοῦ.

Τούτων γινομένων, ὁ λόρδος Κλίβης ἀπέπευσε διὰ τρίτην καὶ τελευταίαν φοράν εἰς τὴν Ἰνδικὴν. Ἀποβίβασθεὶς δὲ εἰς Καλκούτην κατὰ Μαῖον τοῦ 1765, εὗρε τὴν ὅλην κυβερνητικὴν μηχανὴν ἐτι σοβαρώτερον παραλελυμένην παρ' ὅτι ἐπέθετον. Ὁ Μιρ Δζαφφείρης, δεξίς εἶχε πρὸ μικροῦ ἀπολέσει τὸν πρῶτον οὐδὲν του Μιραννη, ἀπέβιασεν, ἐτι ὄντος καθ' ὁδὸν τοῦ Κλίβου. Οἱ ἐν Καλκούτῃ Ἀγγλοὶ ὑπάλληλοι εἶχον ἤδη λάθει ἀπὸ τῆς μητροπόλεως ἰσχυρὰς διαταγὰς νὰ μὴ δέχωνται ὄψωρα ἀπὸ τῶν Ἑλλοίων ἡγεμόνων. Ἀλλὰ πλεονεξιοῦντες καὶ σκεπτικῶν, μὲν ὄντες νὰ μὴ σέβωνται τὰς παραγγελλίας τῶν πόρρων ἐδρευόντων, μὴ εἰδόντων τὰ πράγματα καὶ βαθύμων αὐτῶν προϊσταμένων, ἐξέθεσαν πάλιν εἰς δημοπρασίαν τὸν θρόνον τῆς Βεγγάλης. Περὶ τὰς 120,000 λιρῶν ζινεμηθήσαν μετὰ τῶν ἐνεία ε.

εχυροτέρων υπαλλήλων της εταιρείας, και δυνάμει της δωροδοκίας ταύτης προεχειρίσθη ηγεμών της Βεγγάλης νεώτερός τις υίος του αποθανόντος Ναβώβ. Ο Κλίβης, δε τις άμα φθάσας έμαθε την αίσχρην ταύτην πράξιν, εξέφρασεν εις επιστολήν ιδιωτικήν, γραφείσταν μετ' όλίγον προς τινά των πιστοτέρων φίλων του, τή αισθήματά του εις τρόπον τόσων μάλλον κατασκευαστών, βρω ή τολμηρά και εκθυμος εκείνη καρδία ήτον ήμιστά επιβρόπης προς πλοσαν επιδεικτικήν έκφρασιν των παθών του. « Φαύ! » έλεγε « της κατασχόνης την όποιαν έπαθε το άγγλικόν όνομα. Δέν δύναμαι να μη πληρώσω τον φόρον δακρύων τινών εις την άμετακλήτως, ως φοβούμαι, άπολεθεισαν φήμην του Βρετανικού έθνους. Έν τούτοις σά βεβαίω, μά το υπέρτατον εκείνο όν, το έτάζον άπάσας τας καρδίας και εις θ θέλομεν δώσει λόγον τον πράξεών μας, εάν υπάρχη μέλλουσα ζωή, δε απήλθον ένταύθα κριστων πάσης δωροδοκίας και έτοιμος να πράξω τά πάντα ένα εξαλειψω το μέγα τούτο και προαγόμενον κακόν, ή να καταστραφώ επι χειρών το έργον. »

Συνελθόντος του συμβουλίου, ο Κλίβης άπεφάνετο εις αυτό την σταθεράν άπόρασιν του να επιφέρη ριζικήν μεταρρύθμισιν, μεταχειριζόμενος επί τούτω πασάν την επιτραπίσαν αὐτῷ μεγάλην πολιτικήν και στρατιωτικήν δύναμιν. Ο Ίνστονίως, εις των θρασυτέρων και φαυλοτέρων της συνελεύσεως άνδρών, ήβλησεν κατ' εναντίον ήν έπείθετο, διακόψας αυτόν, τον ήρώτησεν άγερώς πως εάν έχη σκοπόν να άμειντο ήν ήν την πληρεξουσιότητα της νέας κυβερνήσεως. Ο Ίνστονίως έλαγεί, ήρηθή πασαν τοιαύτην πρόθεσιν, όλα τα πρόσωπα του συμβουλίου έμνησθήσαν και άχρίασταν, ούδεμία δε ήκούσθη λέξιν άντιστάσεως.

Ο Κλίβης έφύλαξε τον λόγον του, και ήμείλιον περίπου έναιαυτόν διαμείνας εν τή Ινδική, ένήργησεν εν τῷ βραχεί τούτω διαστήματι του χρόνου μίαν των έκτενεστέρων, δυσχερεστέρων και σωτηριαδεστέρων μεταρρυθμίσεων εξ όσων διεπραξέ ποτε πολιτικός άνήρ. Τούτο είναι της ζωής αὐτοῦ τὸ μέρος, προς το όποιον μετά κλειστον φρονήματος βραδύτερον απέδλεπε. Παρ' αὐτῷ έκαιτο να τριπλασιασθ τήν λαμπράν ήδη αὐτοῦ περιουσίαν, να επιτρέψη καταχρήσεις, προςποιούμενος, ότι τας καταπαύει, και να κατασταθ ή αγαπητός παρ' άπασι τοις εν Βεγγάλη Άγγλοις, παραδίδων εις την διάκρισιν της πλεονεξίας των, το άνεπικούρητον και περιδεές εκείνο γένος, το όποιον δέν έγίνωσκε ποῦ κείται ή νήτος ή εκπέμψασα τους τυράννους αὐτοῦ, οὐδ' είχε την έλπίδα να άκουσθῶσι τά παρίπονά του εις χώραν άπέχουσαν από αὐτοῦ 15000 μίλια. Ο Κλίβης ήξουρεν, ότι, αν μετά ζήλου επιχειρήσῃ το έργον της μεταρρυθμίσεως, θέλει εξαπλίσαι καθ' έαυτοῦ πρῶτον κακίαν. Ηξουρεν, όποιον παράλογον και μάστιχον θέλει άποβῆ το μέγας των άρπαγῶν εκείνων τυχοδιωκτῶν, οτινες, έλπίζοντες να λαβῶν άγώγηται εν τῷς όλίγων μηνῶν θησαυροῦ, αὐτόπικος του πλούτου των επιρνεστέρων εὔπατων, ήβλεπον ιδει-

ματαιωθείσας άπάσας αὐτῶν τὰς έλπίδας· αὐτῶν έξελέξατο την άγαθὴν μερίδα και παρεσκευασθ παντί σθένει προς άγώνα πολὺ δυσχερέστερον του περι Πλατσούν άγώνος. Κατ' άρχάς οὐδεμία έφαινετο ελπίς επιτυχίας, αλλά μετ' όλίγον άπαυτα τά κωλύματα ήρχισαν να υπενθίδουν εις την αίσθησιν, εκείνην ψυχὴν και την ισχυράν θέλησιν ή παραδοχή δώρων από των έγγυωρίων αὐστηρῶς άπηγορεύθη ή κατ' ιδίαν έμπορία των υπαλλήλων της εταιρείας καταργήθη. Και πᾶσιν μέν άποτυχία ως εις άνθρώπος εξαπέστη κατὰ των διατάξεων τούτων, αλλά ο άνένδοτος διοικητής άπεφάνετο, ότι, εάν δέν τόχη της προσηκούσης έντῷ φρουρίῳ Γουλιέλμου συνδρομής, θέλει παρασκευάσει έαυτῷ συναρωγούς έντέρους, επί δε τούτω έκάλεσεν εν Μαδρασῆς πολιτικούς τινάς υπαλλήλους. Και τούς μέν επιμονωστέρους των άντιπαλῶν έπαυσε των αξιωμάτων αὐτῶν, οι δέ λοιποὶ υπέκυψαν εις την ανάγκην, ώστε έντός μικροῦ εξέλιπε πᾶσα άντίστασις.

Έν τούτοις όμως ο Κλίβης, εν τῇ θαλίᾳ αὐτοῦ συνέστη, παρατήρησεν, ότι αὐτῶν πρόσφατοι έκείνοι καταχρήσεις επήγαζον εν μέρει από άφορημὴν ήτις άναγκαιώς έμελλε να παραγάγη καταχρήσεις νέας, άμα ήβλεπεν έκλίπει ή πείσις του ισχυροῦ αὐτοῦ βραχίονος. Η εταιρεία ειχεν ακολουθήσει περι την βύθμισιν της μισθοδοσίας των υπαλλήλων τὰς άρχάς έσπραλμένας, διότι οι μισθοὶ ήσαν τόσον εὐτελεῖς, ώστε δέν ήδύνατο να προμηθευθῶσιν οὐδὲ τὰς άντείας έκείνας, αἰτινες εις χλίμα τροπικόν είναι άπαραίτητοι προς συντήρησιν της υγείας και ευχρησιστην των Ευρωπαίων. Ο μισθός έκάστου συμβούλου δέν συνεποστοῦτο εἰμὴ εις 300 λίρας κατ' έτος, και όμως ήτο πασιγνωστον, ότι ο άρχων οὗτος δέν ήδύνατο να ζήσῃ εις την Ινδικήν δαπανῶν όλιγώτερα του δεκακπλασίου της ποσότητος ταύτης, και προς τούτοις δέν ήτον εὐλογον να υποθήσῃ τις, ότι θέλει άπορατίσει να κατατρέψῃ την νεότητά του υπό τον καυμητρὸν της Ινδικῆς ήλιον χωρίς να οικονομήσῃ τι και δια την εποχὴν της εις τά ίδια καθόδου του. Έντεθεν άνέκαθεν επικρατήσε συνήθεια να επιτρέπεται σιωπηλῶς εις τους υπαλλήλους της εταιρείας το πλουτίζεσθαι δια της κατ' ιδίαν έμπορίας. Πρὸ της κατακτῆσεως της Βεγγάλης το σύστημα τούτο ήδύνατο να έλαττώσῃ το πληρωτέον εις τους μετόχους μέρισμα, άλλως όμως δέν ήτο πολλά επιβλαβές. Αλλά εις την εποχὴν την όποιαν ιστοροῦμεν ή εταιρεία απέβη σῶμα κυβερνητικόν. Οι υπαλλήλοι της όνομάζον μέν ετι έμποροί, πραγματικῶς όμως ήσαν άνθρώποι και προπραίτορες έπαρχιῶν έκτενιστάται ή έξουσία των ήτον άπεριόριστος, ώστε κοινή άνεπαρκής και υπό του άρχαίου της ύπηρεσίας έθους και της σιωπηρῆς των άρχηγῶν των συνειδοχῆσεως έδικαιοῦντο να πλουτῶσι δι' έμμέτων τρόπων, τούτο δέ υπήρξεν ή αρχή της φοβερῆς καταπίσεως και φθορᾶς ὑπ' ὧν έταλαιπωρήθη ή Βεγγάλη. Ο Κλίβης ένόησε καλλίστα, ότι είναι άστοπον να δίδεται έξουσία εις ανθρώπους, να απαιτηται δέ απ-

αὐτοῦς τὸ ζῆν· εν άπορίᾳ, και συνεπείρηνεν δευδῶτατα, ότι οὐδέμια μεταρρύθμισις δύναται να εὐδοκησῃ. ένόσω δέν συνδυασθῇ μετὰ έλευθεριώτερας μισθοδοσίας των πολιτικῶν υπαλλήλων. Επειδὴ δέ ήξουρεν, ότι οι διευθύνται δέν θέλουν επιτρέψει αὐξήσῃ τινά δαπάνης από του ίδίου ταμείου, ήναγκάσθη να έπιστοσῃ τῶν τρόπων θεραπειας, του όποιου ή παραδοχή εξέθεσεν αὐτόν εις πολλήν παρεξήγησιν καθ' ήμᾶς όμως διανοδοσῆς της ύπηρεσίας το μονοπώλιον του έλατος, το όποιον μέχρι των καθ' ήμᾶς χρόνων άποτελεῖ εν των κυριωτέρων κεφαλαίων του Ινδικου εισοδήματος και διένειμε την πρόσοδον ταύτην κατ' εὐλογον, ως νομίζομεν, αναλογίαν. Και καταργήθη μέν υπό τε των έχθρῶν του και υπό ιστοριογράφων, ότι παρεξτραπή των οδηγιῶν του, ότι παρέβη τὰς υποσχέσεις του, ότι επέτρεψε την κατάχρησιν την όποιαν κυριως έσκόπει να καταργήσῃ, ήτοι την έμπορίαν των υπαλλήλων της εταιρείας, αλλά πᾶς νουνεχῆς και άφιλοπόδως κριτής θέλει δηολογήσει, ότι αληθῶς οὐδέν κοινόν υπήρχε μετὰ του συστήματος το ήντερον ίδρυσε και του συστήματος επί τῇ καταλύσει του όποιου εκλήθη, διότι έθυσίασεν εν μέρος του κοινου εισοδήματος προς την εὐλογωτέραν συντήρησιν των υπαλλήλων, να σώσῃ τά λοιπά από της άρπαγῆς και λαφυραγωγίας. Και όμως τσαυτή είναι ή άδικία των ανθρώπων, ώστε οὐδέν των πραγματικῶν του Κλίβου άμαρτημάτων επέκυρε κατ' αὐτοῦ τσαυτήν διαβολήν, όσην ή διάταξις αὐτή, ήτις τῇ αληθείᾳ ήτον άπαραίτητος, προς εὐδῶσιν όλων των λοιπῶν βελτιώσεων.

Ο Κλίβης λοιπόν κατέπεινε την άντιπολίτευσιν της πολιτικῆς ύπηρεσίας, ή δέ του στρατοῦ υπήρχε φοβερωτέρα. Γενὰ των υπό των διευθυντῶν διαταχθέντων οικονομικῶν μέτρων ήγγίζον τά συμφέροντα της στρατιωτικῆς ύπηρεσίας. Έντεθεν διηγέρθη θύλλα, εις ήν οὐδ' ο Καίσαρ αὐτός ήβλεπεν εὐχερῶς άντιάσει· εἴσθε εὐκολον πρῶγμα δέν ήτο να καταπολεμήσῃ τις την άτίσταντιν εκείνων, οτινες, εν χώρα μόνον δια του έίσεως κυβερνουμένη την του έίσεως κατεῖχον έξουσίαν. 200 Άγγλοι αξιωματικοί, συνώμοσαν κατὰ της κυβερνήσεως και άπεφάσαν να έώσωσι δια μίαν την παραιτησιν των, μήν άμειβάλλοντες, ότι ο Κλίβης θέλει ενδῶσει εις πάντα μάλλον ή να καταλιπῃ άνευ ήγουμένων τον στρατόν, επί του όποιου και μόνου έστηρίζετο το κατὰ την ανατολήν Βρετανικόν Κράτος. Αλλά δέν έγίνωσκον καλῶς το άκαταδάμαστον πνεῦμα του άνδρός εκείνου. Ο Κλίβης ειχεν ετι περι έαυτόν αξιωματικούς τινάς άφωτισμένους εις εαυτόν· έκάλισε δέ και από το φρουρίον του Αγίου Γεωργίου επικουρίαν· έδωκεν αξιώματα και εις αὐτούς τους έμπορικῶς υπαλλήλους, όσοι ήσαν διατεθειμένοι να τον βοηθῶσιν εις την προκειμένην κρίσιν και διάταξι, πᾶς αξιωματικῶς παραιτηθεί· να πέμψεται παραζήτημα εις Καλκούτταν. Οι συνωμότες ένόησαν ότι έσφαλον περι τον υπολογισμὸν των. Ο διοικητής υπήρξεν άδυσώπητος, οι στρατιῶται έμεινον άχάραχοι και οι Σεπῶσι, ερ' ὧν άείποτε πα-

ραδόξως ο Κλίβης ισχυρεν, έτάχθησαν υπέρ αὐτοῦ με άδιάσειστον πίστιν· ώστε οι μέν πρωταίτιοι της συνωμοσίας συνελήφθησαν, έδικασθησαν και καθηρέθησαν, οι δέ λοιποί, ταπεινωθέντες και εξευτελισθέντες, εκήτησαν συγγνώμην και άνεκάλεσαν τὰς παραιτήσεις των.

Ένω δέ μεταρρύθμιζεν οὕτω την πολιτικήν διαρρῆσιν, και άνώρθου το επί του στρατοῦ κράτος, ήδουκίμει επίσης και εις την έξωτερικήν πολιτικήν. Αμα άποβάντος αὐτοῦ εις το Ινδικόν έδαφος, επανήλθεν άπανταχού ή ειρήνη. Ο Ναβώβ της Ούδης ήτο κατ' εκείνην την εποχὴν έστρατοπεδευμένος εις τά σύνορα της Βαχάρας. Πολλοί Αφγανοί και Μαράτται ειχον προσέλθει προς αὐτόν και πιθανός έφαινετο ο κοινός όλων των έγγυωρίων δυνάμεων κατὰ των Άγγλων συνασπισμός. Αλλά το όνομα του Κλίβου κατέπεινε εν άκαρεί πᾶσαν άντιπολίτευσιν. Οι έχθροι προέτειναν μετὰ πλείστας ταπεινώσεως την ειρήνην και υπέκυψαν εις πάντας τους υπό του νεουδιοικη του άπαιτηθέντας όρους.

Συγχρόνως ή κυβερνήτις της Βεγγάλης έλαβεν έντερον τινά μορφήν ή εν τῇ έπαρχίᾳ ταύτῃ έξουσία των Άγγλων υπήρχε μέχρι της εποχῆς ταύτης έντελῶς άόριστος, διότι οὐτε εις το άρχαίον του κράτους πολιτευμα έστηρίζετο, οὐτε δια νέας τινός συνθήκης ήσπραλθη και ώμοιάζε με την έξουσίαν, την όποιαν, περι τά έργατα του δυτικου Ρωμαϊκου κράτους, έλαβον εν τῇ Ιταλίᾳ οι μεγάλοι στρατηγοὶ των ξένων μισθοφόρων ο Ρικίμπος και ο Οδοάκερος, οτινες έχειροτόνουν και άπεχειροτόνουν κατὰ το δοκοῦν πολλοῦς αλληλοδιαδόχως ήγεμόνας, ψιλῶν το του Καίσαρος και του Αυγούστου φέροντας το όνομα. Αλλά καθῶ εν Ιταλίᾳ, οὕτω και εν τῇ Ινδικῇ οι μάχιμοί ξένοι θεώοησαν επί τέλους εὐλογον να περιποιήσωσιν εις την δια των θπλων θεμελιωθεισαν κυριαρχίαν αὐτῶν το κύρος του δικαίου και του νομίμου. Ο Θεουδέρχος ένόμισεν έργον συνέσεως πολιτικῆς να ζητήσωσι από τὰς πόρρω κειμένας Βυζαντινῆς αὐλᾶς την άναγκάρισιν του ως κυβερνήτου της Ιταλίας, και κατὰ τον αὐτόν τρόπον ο Κλίβης άπετάθη προς την Δελικὴν αὐλήν δια να επιτύχῃ την τοπικὴν άναγνώρισιν της πραγματικῶς κατεχομένης ήδη ὑπ' αὐτοῦ έξουσίας. Ο Μεγούλ ήτον άπολύτως άσθενής και εγγύγυος μέν, εὐχαριστήθη όμως επί τέλους, ότι οι Άγγλοι ήσαν διατεθειμένοι να δώσωσιν εις αὐτόν ικανά χρήματα, τά όποια δια της βίας οὐδέποτε ήδύνατο παρ' αὐτῶν να λάβῃ, εις άντεσλλαγήν όλίγων τινῶν Περσικῶν στίχων, οτινες οὐδένα παρεῖχον αὐτῷ κόπον. Οθεν τάχιστα συνωμολογήθη συνθήκη, δι' ής ο επί ψιλῷ όνόματι κυριαρχῆς της Ινδικῆς παρέσχεν εις την εταιρείαν την πληρεξουσιότητα να εισπράττῃ και διαχειρίζεται τά εισοδήματα της Βεγγάλης, Ορισσης και Βαχάρας.

Υπήρχε μέν εἰς ετι Ναβώβ τις, μη έχων όμως μηδεμίαν έξουσίαν. Και ποτε ο Κλίβης άπεφάσισε να καταστήτῃ έλας έκποδὸν την σκίαν ταύτην της άρχῆς, άλλ' έπειτα έσκέφθη, ότι ίσως είναι φρόνιμον, μάλιστα εις τὰς μετὰ των άλλων Ευρωπαϊκῶν ένων σχέσεις, να μεταχειρίζεται και εις το εξῆς το όνομα

του Ναβών. Βεβαίως ότι οι Γάλλοι, και οι Ολλανδοί και οι Δανοί θέλουν υποκρίναι εις την αρχήν των ιδιαιτέρων ή γερμένων των οπών ανέκαθεν συνηθισαν να σέβονται, προθυμότερον ή εις το κράτος αντίστοιχου έμπορικου σωματείου. Η πολιτική αυτη ήταν ισως συνειτή, αλλά μετ' ολίγον το άσθενές τουτο πρόβλημα ούδ' ένα ήβηκε να άπατήση και έντελώς παρελείθη. Ο κληρονόμος του Μπρ Δ' αφερίου έδ' εβεί έτι εις Μπρ-χεδανόδη, την άρχιαν του οικου αυτού πρωτεύουσαν, φέρε έτι τον τίτλον του Ναβών, προαγορεύεται έτι υπό των Άγγλων. Ψηφίστατος και συντηρεί έτι μερος της θβαλικής μεγαλοπρεπειας, ήρ' ή οι προπάτορες αυτού ήσαν περιβεβλημένοι. Η κυβέρνησις πληρονοεί εις αυτόν κατ' έτος συντάξιν 160,000 λιρών, το δχημά του περιρρορείται υπό δορυφόρων, προηγουνται αυτού βαβδούχοι, φέροντες άργυρά; βάρδους, αυτός δέ και ή κατοικία του είνιν έξηρημένοι της κοινής δικαιοδοσίας; αλλά δεν έχει την ελαχίστην πολιτικήν έξουσίαν και πραγματικώς ουδέν άλλο είναι ή έπίσημος τις πλούσιος της έταιρείας ύπ' ηκούς.

Εβδόμη ήτον εις τον Κλίβην εις της δευτέρας ταύτης κατά την Βεγγάλην άρχής του να σωρεύση πλούτον όσον ουδεις εν Βύρωπει ειχεν ύπ' ηκούς. Αλλά, ως φαίνεται, έτήρησεν άκριβώς τους κανόνας τους όποιους εις τους άλλους διεγράψε. Ο Ράγιας της Βενάρης προσέφερεν εις αυτόν αδάμαντας; μαγάλην αξίας; ο Ναβών της Ούβης τον προέτρησε πολύ να δαχθη μεγάλην χρημάτων παρότητα και ναρθηκα πολυτίμων λίθων; αλλά ο Κλίβης άπεποιήθη τα δωρα φιλορρόνης μόν, όριστικώς; όμως, και είνιν αξιοπαράτηρήτως, ότι δεν έκαυχθή ποτέ δικήν άποποίησην του ταύτην, και εις καδ πράγμα δεν έγνωθή ειμή μετ' τον θάνατον αυτού. Ήκούμενος μόνον, και ως νομίζομεν, δικαίως έκόμπαζεν, ότι ή τελευταία αυτη διοικήσις του ελάττωσε μάλλον ή ηύξησε την περιουσίαν του.

Έλαβιν όμως μέγα ποσόν, διότι ο Μπρ Δ' αφερίου κατέλιπεν αυτώ διαθήκης υπέρ τάς 60,000 λιρών εις χρήματα και εις πολυτίμους λίθους, αι δε νεωστί γενομένα διατάξεις απέβλεπον μόλιον τα υπό ζώντων διορούμενα, ουχι δε τάς διαθήκας. Οθεν ο Κλίβης έδέχθη τα χρήματα, ουχι όμως υπέρ εαυτού; αλλά διεβίβασε τό όλον ποσόν εις την έταιρείαν, δια να χρησιμεύσωσιν εις περιθάλψιν των εν τη υπηρεσίαις αυτης άπομάχων άποβίντων αξιωματικών και στρατιωτών. Τό μέχρι της σήμερον επώνυμον αυτού κα θιδρυμα περιέχει την αρχήν του εις την όντως βασιλικήν ταύτην δωρεάν.

Διατρέψας δέ εν τη Ινδική μήνας 18, ήναγκάσθη υπό της πασχούσης ύγειας του να επανέλθη εις την Βύρωπην, και περι τα τέλη του Ιανουαρίου 1767 κατέλιπε τό ύστατον την χώραν εις της τύχην της όποιας τούτου επενήργησεν.

Έπί της δευτέρας ταύτης αυτού από της Βεγγάλης καθόδου, δεν έτυχεν, ως έπί της πρώτης, πολυκρότου παρά τοίς όμογενέσι δεξιώσεως. Παρεσκευάσαν δέ την ψυχρότητα ταύτην αίτια πολλά, τα όποια ελόγησαν τον όλον ύπόλοιπον αυτού βίον και εις

πρώτον κατέφερον αυτόν θάνατον. Οι άρχαιοι αυτού εν τώ Ινδικώ κυβερνείω έχουσι, ισχυροί όντες έτι και δραστήριοι, ενισχύθησαν έτι μάλλον ύφ' όλου του πτόρους των κλεπτών και καταπιεστών, οίτινες, εξωθέντες παρ αυτού εκ Βεγγάλης τον κατέτρεσαν ήδη με τό οικείον ται; αίσχραι; ταύταις φύσει αδιάλλακτον μέσος. Πολλοί μάλιστα εκ αυτών μετεχειρήθησαν άπασαν αυτών την περιουσίαν εις τό να αγοράσωσι μετοχάς Ινδικάς, επί μόνω τώ σκοπώ του να εκδικηθώσι καιριώτερον τον άνδρα του όποιου ή σταθερότης περιείταυτε την πλεονεξίαν των. Ψευδο λόγοι έσημερίδες συνέστησαν επί μόνω τώ σκοπώ του να τον υβρίζωσι, τοιαύτη δέ ήτον ή κοινή γνώμη τότε εις Άγγλίαν; ώστε πό μηχανήμα τουτο τό όποιον εις συνήθεις περιστάσεις δεν ήδύνατο να κατισχύρη; άλληθείας και των εκδουλεύσεων του ανθρώπου, ήδη έπροξένησε παράδοξον έκτύπωσιν.

Τά κατά την Ινδικήν συμβάντα μεγάλα πράγματα παρήγαγον νέαν τινα Άγγλων τάξιν, τους όποιους ούδ' όμογενοί; αυτώ εκάλεσαν Ναβών. Οι άνθρωποι ούτοι συνήθως ουδ' από άρχιων ουδ' από πλουσίων οίκων; ειλον τό γένος, αλλά πιμφοθέντες νεώτατοι έτι εις την ανατολήν και άποκτήσαντες αυτόθι μεγάλην περιουσίαν, ανεκόμισται αυτην οικιαδε. Έπειδή δέ δεν είχον λάθει πολλήν άπορμην αναμειξέως; εις τό άριστον της κοινωνίας μέρος, φυσικώ τώ λόγω μετείχον ουκ ολίγον της σκαϊότητος και της πομπικής έπιδείξεως των νεοπλουτών. Και φυσικώ τώ λόγω έπίσης έλαβον επί της κατά την Ασίαν διαμονής ου των κλίσεις τινας; και έξεις, τάς όποιας άνθρωποι μηδέποτε καταλιπόντες την Εύρωπην, έθεώρουν άλλολοκότους, αι και όχι δυσαρέστους. Μέγα απολαύσαντες εις την ανατολήν αξιωμα αναγκαιώς δεν επειύμομεν να διαζήσωσιν άρνετες εν τη Ιβία αυτών πατρίδι, και έπειδή είχον χρήματα ουχι δε γένος έπιφανές ή σχέσεις λαμπράς, φυσικώ τώ λόγω ήσαν όπωρουν δχηληροί περι την έπίδειξιν του μόνου αυτών πλεονεκτημάτων. Οθεν παντού όπου έγκαθίστατο; παρήγετο έχθρα τις μεταξύ αυτών και των μεγάλων ή μικρών ευπατριδών. Μετ' ολίγον δέ έμιτήθησαν και υπό του κοινοτέρου έμίλου, δια τον φόβιον τον όποιον συνήθως παράγει ο αίφνιδίως άποκτηθείς και μετά κόμψου τινός διακανώμενος πλούτος. Γελευταίον έκορύφωσε την κατ' αυτών καταροράν ή διαβρυλληθείσα φήμη, ότι οι θησαυροί εκείνοι, δι' ών οι άνθρωποι αυτοί είχον την αξίωσιν να άμαυρώτωσι τά σεβαστότερα και τά έπιφανέστερα της πατρίδος γένη, έπωρεύθησαν δια παραβιάσεως της δημοσίας πίστεως, δια καθαιρετέως νομίμων ήγεμόνων, δια λεηλατίας; όλων έπαρχιών; ώστε θέελλα φοβερά άρών και χλευασμών επέστρεψιν επί τους ύπαλλήλους της έταιρείας. Ο μόν φιλόνηρωπος άνθρ έφρκία δια τον τρόπον με τον όποιον άπεκτήθη, ο θησαυρός, ο; δέ οικονομός δια τον τρόπον καθ' όν ήτωτεύετο. Οι κομψοί ενέκλιζον την άπειροκαλίαν των; οι δέ άνθρωποι της άνωτέρας κοινωνίας; άπέπερουν αυτούς ως συρρετώδη άχλον. Α παντες δέ οι συγγραφείς, οίκαδ' ήποτε μερίδος και δόξης; αν ήσαν, έμιμήθησαν και παρόξυναν την γενικήν ταύτην της

Άγγλίας; κατά των Ναβών κατακραυγήν. Ο Κλίβης εν τούτοις ήτον ο κατ' έξοχήν Ναβών όλων των άνδρών της τάξεως ταύτης, ο ευφρόντερος και όνομαστότερος, ο μάλιστα κατ' τον βαθμόν διαφέρων, και μάλιστα διαφέρων κατ' την περιουσίαν. Έπιδεικνυι δέ τον πλούτον εις τρόπον; δεστis αναγκαιώς έμελλε να κινήση άγανάκτησιν; διότι διεγχε βίον πολυτελέστατον, οικοδόμησεν; έντωψ; καλύπτα δός, έχυσεν εν τη Βουλή; όσον οι έπιφανέστεροι των άρχιων οικων. Άλλ' ο φόβος εύρίσκε; τρόπον να χλευάση πάνταν ταύτην την ισχύν και λαμπρότητα. Φαίνεται δέ, ότι όχι μόνον πολλοί των συγγενών αυτώ άνεδείχθησαν άνάξιοι του πολλού εκείνου πλούτου και αξιωματος, αλλά και αυτός ούτος; ο Κλίβης, ο τοούτον μέγας Κλίβης δεν ήτον όλως άμοιρος των ελαττωμάτων όσα οι Σαυρικοί της έποχής; εκείνης χριστιανικώς χαρακχριστικώτατα της δλης; τάξεως των ανθρώπων εις ήν ήδη κατετάσσοντο και αυτοί. Έν μεν τώ στρατοπέδω; αι έξεις αυτού ήταν, ως φαίνεται, άφελέσταται; διότι ήτον άείποτε έπιποκs, έφοροι πάντοτε την στολήν του, δεν μετεχειρίζετο ποτε ουδέ μέταξιν ουδέ φορεσιν, και ήρκετο εις τροφήν εύτε λευτάτην. Αμα όμως δεν ήγατο τού στρατού; αντί της Σπαρτιατικής; ταύτης σωρροσύνης περιεβύλλετο την άλαζόνια του Συσχρίτου τρυφήν. Αν και ή μορφή αυτώ δεν ήτον έπιχαρις, και οι τραχεί; του προσωπου του χαρακτήρες; μόνον δια του αυτηρού, του άτρομήτου και του ήγεμονικώ αυτώ; ύβρου; άφηλίσσοντο της κοινοτέρως άσχημίας, ήγάπα όμως; την πλουσίαν και φαίδραν ενδυμασίαν, και επλήρου την ίματιοθήκην του με άποκον άνωτίαν. Η έξεις αυτώ αυτη διαδοθείσα, και υπό της φήμης υπερμέτρως έξεχάθειται, προσέκίνησε δυσεμνή εντόπωσιν εις την κοινήν γνώμην. Άλλ' εκτός τουτου, περι της κατ' την άντολήν διαγωγής; του διεβρυλληθησαν και ως έπί τό κλειτόν επανοήθησαν άπίστα διήγήματα; διότι όχι μόνον αι φαύλαι πράξεις; δι' ών άπαξ ή δις έξευτελίθη, άκαταπαύστως διεκωδωνίζοντο, αλλά άπεδίδοντο εις αυτόν και άπασι των άλλων Άγγλων αι κατά την Ινδικήν αιτηροπραγία, και αυτοί αι εν τη άπουσία του γενομένα, και αυτοί εκείνοι καθ' ών μετά τούταυτης; δεινότητος έξανέστη και τούσάυτας επήγαγε τιμωρίας. Ο δέ όχλος καθήμησε να πιστεύση, ότι ο τεράστιος; εκείνος άνθρωπος και μετ' αυτού διαβόλου είχε συνεννοήσεις, μάλλον δέ, ότι αυτός; ούτος ήτο διάβολος, μορφήν και σάρκα; ανθρώπου λαβών.

Έν τώ μεταξύ; δέ ή κίνησις την όποιαν είχε δώσει ο Κλίβης; εις την διοικήσιν της Βεγγάλης, απέθη βαθμηδόν και κατ' ολίγον; άτθνεσττέρα. Α πασαι σχεδόν αι καταχρήσεις; όσας είχε καταπαύσει, ήρμισαν πάλιν; να αναπαύωνται; και επί τελους; εν έαρι του 1770, εκλίπόντων των βετών και αποξηρανθείσης της γης, έψηλθε σιτοδεία φοβερά, όποιαν δεν γνωρίζουσιν ειμή αι Γ'., έμελέτησε γενναία; τινά και δραστήρια; μέτρα; περί της έταιρείας; αλλά τα βουλευμένα του έματαιώθησαν; υπό της παραδόξου; άσθενείας; ένακα της όποιας, περι την έποχήν ταύτην, ήρχισε να άμαυρώτου άπασαν την κοιλάδα του Γάγγου. Ο όλος άρεθ-

μός των από του λιμού αποθανόντων; ουδέποτε; ώρίσθη; άκριβώς; αλλά ο πολός; όχλος; άνεδίβαζεν; αυτόν; εις; εκατομύρια, ή δέ; περί; τουτου; πένθιμος; άγγελία; ηύξησεν; έτι; μάλλον; την; προηγούμενως; έπικρατήτα; σαν; περι; των; Ινδικών; πραγμάτων; εν; Άγγλία; κίνησιν. Οι; μεν; μέτοχοι; της; Ινδικής; έταιρείας; ήγητύχασαν; δια; τα; μερίσματα; των; άπαντες; δέ; οι; όπωρουν; ευ; αίθητο; άνθρωποι; συνεκινήθησαν; δια; τα; παθήματα; των; δυστυχών; ήμων; ύπηκόων, και; μετ' ολίγον; ήρ; χιτε; να; αναμειγώσται; εις; την; συμπάθειαν; ή; όργή. Διότι; διεβρυλληθη, ότι; οι; ύπαλληλοι; της; έταιρείας; προεκάλεσαν; την; σιτοδείαν; δια; της; κερδοσκοπικής; συν; ανήγειως; και; άποταμιεύσεως; άπαντος; του; όρυζιου; της; χώρας; ότι; επώλων; τον; σίτον; εις; τό; θηλάσιον, 10; πλάσιον, 12; πλάσιον; της; τιμής; εις; ήν; τον; ήγόρα; ζον; ότι; Άγγλος; τις; υπάλληλος; όστις; κατά; τον; προηγούμενον; ενιαυτόν; ουδ'; εκατόν; είχε; γινέας, έ; πέμψιν; έπι; της; συμφορας; ταύτης; 60,000; λιρών; εις; λονδώνον. Όλοι; αι; κατηγορία; αυται; ήσαν; άνοπό; στατοι, διότι; τα; φοβερά; αίτια; της; σιτοδείας; ήσαν; πρόδηλα. Παρήχθησαν; δέ, καθώς; άλλοτε; παρή; γοντο; συνήθως; κατά; των; σιτεμοκόρων, επί; πάσης; του; άρτου; μεγάλη; άναγκαιότητας, και; τούτου; φοβερά; και; γενική; ήτον; ή; έντεύθεν; προκύψασα; κατακραυγή, ως; τε; έπιτετεύθη; και; υπό; αυτώ; του; Αδάμ; Σμιθ, άνδρός; πολύ; άνωτέρου; των; κοινών; προλήψεων; τό; δέ; περιεργότερον; είναι, ότι; τα; δυστυχήματα; ταυτα; ηύ; ξησαν; έπαισθητώ; την; κατ' του; λόβου; Κλίβου; δυσεμνεϊαν; των; πολλών. Η; σιτοδεία; συνέβη; πολλά; ετη; από; της; εις; την; Άγγλία; επανόδου; του; ουδέ; μία; των; διατάξεων; αυτώ; είχε; την; ελαχίστην; σχέσηιν; με; τό; ήδη; επελθόν; δεινόν. Αν; οι; υπάλληλοι; της; έ; ταυρίας; έμπαρεύθησαν; τό; όρυζιον, έπραξαν; τουτο; παραβίνοντες; τους; ύπ' αυτώ; επιβληθέντας; και; έπιτης; διοικήσεως; αυτώ; άκριβώς; τηρηθέντας; όρισμούς. Άλλ' οι; Άγγλοι; έθεώρουσιν; αυτόν, καθώς; προσέβη, ως; Να; βών, ως; τον; προσωποποιημένον; Άγγλο-Ινδικόν; χα; ρακτηρα, και; ενθ; ούτος; εκτίει; και; έρύττειν; οικαι, έθεωρήθη; ύπεύθυνος; δι' όλα; τα; άποτελέσματα; όσα; επέφερον; εις; Βεγγάλην; άδχημα; του; έτους; ώρα.

Τελευταίον ἐν ἔτει 1772 ὡμολογήθη παρὰ πάντων, ὅτι τὸ Παρλαμέντον δὲν εἰμπορεῖ νὰ ἀδιαφορήσῃ ἐπὶ πλέον εἰς τὰ Ἰνδικὰ πράγματα. Ἡ Κυβέρνησις ἦτον ἰσχυροτέρα ὄλων τῶν ἀμέσως προηγηθεισῶν οὐδὲν κατεπεῖρον ζήτημα ἐσωτερικῆς ἢ ἐξωτερικῆς πολιτικῆς ἀπῆται τὴν προσοχὴν τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν ἢ χρηματικῆ ἀμνηχανία τῆς ἐταιρείας ἐπήγαγε κρίσιν, ὥστε οἱ ὑπουργοὶ ἠναγκάσθησαν νὰ ἐπιληφθῶσι τοῦ ἀντικειμένου, καὶ ἅπασα ἢ ὕελλα, ἢ ἐπὶ τοσοῦτον σωρευομένη, ἐξεργάγη ἤδη διὰ μιᾶς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Κλίβου.

Ἡ θέσις τοῦ Κλίβου ἦτο κρόνκι ἀτυχεστάτη διότι ἐμισεῖτο καλῶς ἅπαντα τὴν χώραν, ἐμισεῖτο ἐν τῷ Ἰνδικῷ κυβερνήειῳ, ἐμισεῖτο πρὸ πάντων ὑπὸ τῶν ἰσχυρῶν ἐκείνων καὶ πλουσιῶν ὑπηρετῶν τῆς ἐταιρείας, τῶν ὁποίων κατεπολέμησε τὴν πλεονεξίαν καὶ τὴν τυραννίαν, καὶ ἔφερον ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτοῦ τὰ διπλὰ ἀμάρτηματα τῶν τε φαύλων καὶ τῶν ἀγαθῶν πράξεων του, πάσης Ἰνδικῆς καταχρήσεως καὶ πάσης Ἰνδικῆς μεταρρυθμίσεως. Τοιαύτη δὲ ἦτον ἡ κατάστασις τοῦ πολιτικοῦ κόσμου, ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ ἐλπίζῃ εἰς τὴν συνδρομὴν ἰσχυροῦ τινος κόμμικτος. Ἡ πολιτικὴ μερίς εἰς τὴν ἀνήκεν, ἢ τοῦ Γεωργίου Γρενβίλλου, κατέστη πολέμια τῆς κυβερνήσεως, καὶ ὅμως οὐδέποτε ἐλιεκρινῶς ἠνώθη μετὰ τῶν ἄλλων τμημάτων. Οἱ ἐχθροὶ του, καὶ ἰδίως οἱ ἐχθροὶ τῶν ἀρετῶν του, ἦσαν ἐμπαθεῖς, ἄγριοι, ἀδιὰλλακτοὶ, καὶ ἐν τῇ κακίᾳ αὐτῶν προέβλετο οὐδὲν ὀλιγώτερον ἢ τὴν ὀλοσχερῆ καταστροφὴν τῆς δόξης καὶ τῆς εὐτυχίας του, ἐπιθυμοῦντες νὰ ἴδωσιν αὐτὸν ἀποβαλλόμενον ἐκ τοῦ Παρλαμέντου καὶ τὴν περιουσίαν του δημοσιονομῆν ἀμφιβέβηκτον δὲ ἂν καὶ ταῦτα πάντα ἤθελον κορέσει τὸ πάθος τῆς ἐκδικητικῆς τῶν.

Ὁ Κλίβος ἐπολιτεύθη ἐν τῇ Βουλῇ, ὅπως εἰς τὰς στρατιωτικὰς αὐτοῦ ἐπιχε ρήσεις ἐπολιτεύετο. Ἐγκαταλειωμένος, περικυκλωμένος ὑπὸ ἐχθρῶν ἀτυχετῶν τῷ λόγῳ πολυαριθμότερων καὶ περὶ τῶν ὄλων κινδυνεῶν, οὐδέποτε ἐναντίσθη νὰ διατελέσῃ ἀμυνόμενος, ἀλλὰ ἐξώρμησε γενναίως κατὰ τῶν ἀντιπάλων. Ἄμα ἀρξαμένης τῆς περὶ τῶν Ἰνδικῶν πραγμάτων συζητήσεως, ἀναστὰς, διὰ λόγου μακροῦ καὶ μεμελετημένου, ἐδικαιολογήθη διὰ τὰς πλείστας τῶν ἀποδομιέων εἰς αὐτὸν κατηγοριῶν. Ἐπροξένησε δὲ, ὡς φαίνεται, πολλὴν ἐντύπωσιν εἰς τοὺς ἀκροατὰς αὐτοῦ. Ὁ Λόρδος Κάτμ, ὅστις εἶχε μὲν ἤδη καταντήσῃ σικὰ τῆς πάλαι αὐτοῦ μεγαλοφυίας, ἠγάπα ὅμως ἐπὶ νὰ παρακολουθῇ τὸ στάδιον τῆς δόξης του, παρευρέθη τὴν ἐσπέραν ἐκείνην εἰς τὴν συνεδρίασιν τῆς βουλῆς καὶ ἀπερῆνατο, ὅτι οὐδέποτε ἤκουσε λαμπρότερον λόγον. Ἐτυπώθη δὲ οὗτος θραδύτερον ἐπιμελεῖα τοῦ Κλίβου, καὶ διωρίθη μὲν θεσπίως ὑπὸ τῶν λογιωτέρων αὐτοῦ φίλων, οὐδὲν ἦτον ὅμως ἀποδεικνύει, ὅτι οὐ μόνον ἰσχυρὸν νοῦν εἶχεν, ἀλλὰ καὶ ἀνακριντικὴν ἰκανότητα καὶ δεινότητα περὶ τὸ λέγειν, τὰς ὁποίας καλλιεργῶν ἐπιμονώτερον, ἠδύνατο νὰ ἀποκτήσῃ μέγα εἰς τὸ στάδιον τοῦτο ὄνομα. Περιώρισε δὲ τὴν ἀπολογίαν του, ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ, εἰς τὰς πράξεις τῆς τελευταίας διοικήσεώς του, καὶ το-

σοῦτον εὐδοκίμησεν, ὥστε ἐκτοτε οἱ ἐχθροὶ του ἐθαύρησαν φρόνιμον νὰ διευθύνωσι τὰ βέλη των κατὰ τοῦ προτέρου αὐτοῦ βίου.

Ὁ δὲ πρότερος οὗτος βίος παρεῖχε κατὰ δυστυχίαν ἀφορμὰς τινὰς εὐλόγους κατακρίσεως. Ὅθεν, ἐκλεχθείσης ἐπιτροπῆς πρὸς ἀνάκρισιν τῶν Ἰνδικῶν πραγμάτων, ἢ ἐπιτροπῆ αὕτη μετ' ἐπιδούλου κακίας ἐβρηνλάττησε τὴν ἕλην ἱστορίαν τῆς μεγάλης ἐκείνης μεταβολῆς, καθ' ἣν καθηρέθη μὲν ὁ Σαραδῶς Δούλας, ἐχειροτονήθη δὲ ὁ Μίρ Δζαφφείρης. Ὁ Κλίβος καθυπεβλήθη εἰς ἀνήλεθ ἐξέτασιν καὶ ἀντεξέτασιν, καὶ θραδύτερον παρεπονέθη πεκρῶς, ὅτι αὐτὸν, τὸν τὴν περὶ Πλασσὺν νίκην κατορθώσαντα, τὸν μετεχειρίσθησαν ὡς τοιχορῶχον. Ἡ τόλμη καὶ ἡ παρρησία τῶν ἀποκρίσεων του ἤθελον μόνον ἀρκέσει εἰς τὸ νὰ ἀποδείξωσιν, ὅπως οὐ φῦσει ἦτον ἀλλότριος εἰς τὰς ἀπάτας ἐκείνας, εἰς ἃς ἐπὶ τῶν κατὰ τὴν ἀνατολὴν πράξεων του παρεστράφη. Ὁμολόγησε τὸ τέχνασμα τὸ ὅποιον μετεχειρίσθη διὰ νὰ ἀποπλανήτῃ τὸν Ὀμιγούνην καὶ εἶπε θαρραλέως, ὅτι δὲν αἰσχύνεται τοῦτου ἕνεκα καὶ ὅτι εἰς δημοίας περιστάσεις ἤθελε κάλιν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον πολιτευθῆ. Ἀνεγνώριεν, ὅτι ἔλαβε, ἀπὸ τὸν Μίρ Δζαφφείρην πολλὰ χρήματα, ἀλλὰ ἠγήθη, ὅτι οὕτω πράττων προσέβαλε τῶν καθηκόντων τῆς χρηστοπείας ἢ τῆς τιμῆς. Τούτωντιον ἠξίωσε, καὶ ὄχι παραλόγως, ὅτι δικαιοῦται νὰ ἐπαινεθῇ μάλιστα ἐπὶ σπανία ἀφιλοκερδία. Παραστήτας δὲ μετὰ πλείστας λόγου ζωηρότητος τὴν θέσιν εἰς τὴν περίεστη ὡς ἐκ τῆς νίκης αὐτοῦ τὸν μέγαν ἐκείνον ἠγεμόνα ἀπὸ τῆς θελήσεώς του ἐξηρημένον, τὴν πλουσίαν ἐκείνην πόλιν φοβουμένη μῆκος παραδοθῆ εἰς λεηλασίαν τοῦ πλουτιῶς ἐκείνου τραπεζίτας ὑπερθεματίζοντας ἕνεκα τῆς ἐνοίας του' τὰ ὑπόγεια ἐκείνα τὰ θρίθοντα χρυσοῦ καὶ πολυτίμων λίθων, τὰ εἰς αὐτὸν καὶ μόνον ἀνεωγμένα' ἐμὰ τὸν Θεὸν κύριον πρόεδρον, ἢ ἀνεκράξῃ, ἢ τὴν στιγμήν ταύτην ἀπο, ὡ δ' ἰδίως καὶ ἐξίσταμαι διὰ τὴν ἐγκράτειάν μου. »

Ἡ ἀνάκρισις ἦτον ἐκτενής, ὥστε αἱ βουλαι διελύθησαν πρὶν ἢ συμπληρωθῆ. Ἐξηκολούθησε δὲ κατὰ τὴν ἐπομένην ἀνοδοῦν, καὶ ὅταν τελευταίον ἢ ἐπιτροπῆ ἐπεραιώσε τὸ ἔργον τῆς, δὲν ἦτο δὲσκόλον εἰς τοὺς νοήμονας καὶ ἀμερολήπτους ἀνθρώπους νὰ κρίνωσι περὶ τοῦ ἀποτελέσματος. Ἦτο πρόδηλον, ὅτι ὁ Κλίβος κατέστη ἕνεχος πράξεων τινῶν, τὰς ὁποίας ἀδύνατον εἶναι νὰ δικαιολογήτῃ τις εἰμὴ προσβάλλον τὸ κράτος ὄλων τῶν ἱερωτέρων νόμων, ὅσοι βυθμίζουσι τὰς σχέσεις τῶν ἀτόμων καὶ τῶν πολιτειῶν. Ἀλλὰ ἐπίσης πρόδηλον ἦτον, ὅτι ἀνέδειξε μεγάλα προτερήματα καὶ ἀρετὰς μάλιστα μεγάλας, ὅτι προσήγαγε τῇ τε πατρίδι αὐτοῦ καὶ τῷ Ἰνδικῷ λαῷ, ἐξόχους ἐκδουλεύσεις, καὶ ὅτι, ἂν ὑπεβλήθη σήμερον εἰς ἀνάκρισιν, ὑπεβλήθη τῇ ἀληθείᾳ ὄχι διότι ἔλαβε χρήματα ἀπὸ τὸν Μίρ Δζαφφείρην, ὄχι διότι ἠπάτησε τὸν Ὀμιγούνην, ἀλλὰ διότι γενναίως ἀντέστη εἰς τὴν πλεονεξίαν καὶ τὴν τυραννίαν.

Τὰ συνήθη ποινικὰ δικαστήρια δὲν παραδέχονται τοὺς τοιοῦτους συμψηφισμούς' παρ' αὐτοὺς ἢ μάλιστα

ἐκδουλεύεις δὲν εἰμπορεῖ νὰ συγκαλύψῃ τὴν ἐλαλίστην τοῦ νόμου παράβασιν. Ὁ ἀνοίξας τὸ ἐργαστήριον του τὴν πρῶταν τῆς Κυριακῆς δὲν δύναται νὰ ἐπιφέρει εἰς ἀπολογίαν του, ὅτι ἔσωσε τὴν ζωὴν ἀνθρώπου τινὸς μὲ ἴδιον κίνδυνον, οὐδ' ἂν ἄλλο τι ὅμοιον ἀμάρτημα πράξας δύναται νὰ ἀπαλλάξῃ ἑαυτὸν τῆς νεομιτημένης ποινῆς, διότι ἐπληρώθη εἰς Οὐατερλόδον.

Ἄλλοι ὅμως εἶναι ὁ ὁδός τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ ἀκολουθῆτωμεν πρὸς ἀνθρώπους ἀνωφθόντας μὲν πάλυ ὑπὲρ τὸ συνήθες μέτρον, δοκιμασθέντας δὲ διὰ πειρατμῶν πάλυ τῶν συνήθων ἰσχυροτέρων, δικαιομύνης δὲ νὰ τύχωσιν ἐπιεικείας πολλῆς συνήθους ἀνωτέρας. Οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες πρέπει νὰ κρίνωνται ὑπὸ τῶν συγχρόνων διὰ τοῦ μέτρου τὸ ὅποιον θέλει ἐφαρμοσθῆ εἰς αὐτοὺς ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων. Βεβαίως αἱ φαύλαι αὐτῶν πράξεις δὲν πρέπει νὰ ὀνομακθῶσιν ἀγαθαί, ἀλλὰ σταθμίζοντες δικαίως τὰς ἀγαθὰς καὶ φαύλας αὐτῶν πράξεις, ἐὰν αἱ ἀγαθαί ἐν γένει ὑπερτερῶσι, πρέπει νὰ ἐπιφέρωμεν περὶ αὐτῶν κρίσιν οὐ μόνον ἀθωωτικὴν, ἀλλὰ καὶ ἐπιεικῆ. Δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν ἱστορίαν κυβερνήτης μέγας, τὸν ὁποῖον δὲν ἢ θελῃ καταδικάσει δικαστῆς ἐπιστήτης ὅμοια ἀκαμπτῶν εἰς μιαν ἢ δύο αὐτοῦ ἀξιωματίους πράξεις. Βούκῃς ὁ ἐλευθερωτῆς τῆς Σκωτικῆς, Μικυρικός ὁ ἐλευθερωτῆς τῆς Γερμανίας, Γουλιέλμος ὁ ἐλευθερωτῆς τῆς Ὀλλανδίας, ὁ μέγας αὐτοῦ ἀπόγονος ὁ τῆς Ἀγγλικῆς ἐλευθερωτῆς Μυρράζ, ὁ μέγας κυβερνήτης Κοσμῆς ὁ πατήρ τῆς πατρίδος του, Ἐρρίκος Δ' ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, Πέτρος ὁ Μέγας τῆς Ρωσίας' τίς ἐξ ὄλων αὐτῶν, καὶ αὐτὸς ὁ ἀριστος ἢ δύνατο νὰ ὄπισθη τοιαύτην δοκιμασίαν; Ἡ ἱστορία περιλαμβάνει ἐκτενεστέρους δρίζοντας, τὸ δὲ ἀριστον τῶν μεγάλων πολιτικῶν γεγονότων δικαστήριον, εἶναι τὸ δικαστήριον τὸ ἀποφανόμενον τὴν ἐτυμηγορίαν τῆς ἱστορίας.

Οἱ συνετοὶ καὶ μετριοπαθεῖς ἄνθρωποι ὄλων τῶν κομμάτων ἠθροάνθησαν τοῦτο ὄχι πρὸς τὸν Κλίβον, τὸν ὁποῖον δὲν ἠδύνατο μὲν νὰ ἀπορριθῶσιν ἀμιμπτῶν, ἀλλὰ δὲν ἤθελον καὶ νὰ παραδώσωσιν εἰς τὴν διακρίσιν τῆς ἀγενοῦς καὶ ἀγρίας ἐκείνης συμμορίας, ἤτις, ἀνατρέψατι τὸν ἄνδρα, ἐπλέγετο ἤδη ὑπὸ τοῦ κόθου τοῦ νὰ τὸν βασανίσῃ μέχρι θανάτου. Ἄν καὶ ὁ Νόρθς δὲν διέειπε εὐμενῶς πρὸς αὐτὸν, δὲν ἦτον ὅμως διατεθειμένος καὶ νὰ τὸν ἐξοντώσῃ. Ἐπι διαρροῦσῃ τῆς ἀνακρίσεως, ὁ Κλίβος, ὅστις πρῶτινων ἐπισυτῶν εἶχε διορίσθῃ ἱππότης τοῦ τάγματος τοῦ Λουτροῦ, ἔλαβε μετὰ πολλῆς πομπῆς τὸ παράσημον τοῦτο ἐν τῷ παρεκκλησίῳ τοῦ Ἐρρίκου Ζ'.

Μετ' ὀλίγον δὲ διορίσθη διοικητῆς μιᾶς τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Κράτους καὶ ἐπὶ τοῦ χειροφιλήματος, ὁ Γεώργιος Γ', ὅστις αἰετοε εὔνοος πρὸς αὐτὸν ἰδείχθη, ἐπέτρεψεν αὐτῷ ἰδιαιτέρων συνέντευξιν, συνελάλησε μετ' αὐτοῦ ἡμίσειαν περίσιν ὥρην περὶ τῶν Ἰνδικῶν πραγμάτων, καὶ ἐπαίσθητῶς συνεινήθη, ὅταν ἤκουσε τὸν κατατρεγόμενον στρατηγὸν ἐκθέσαντα τὰς ἐκδουλεύσεις του καὶ τὸν τρόπον καθ' ὃν ἀντημείβετο δι' αὐτὰς.

Τελευταίον αἱ κατηγορίαι ὑπεβλήθησαν εἰς τὴν

Βουλῇ. Ὁς κατηγοροῦς παρόντη ὁ πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς Βουργόνιος, ἀνὴρ εὐφυῆς, εὐγενῆς καὶ χρηστοῦς, δραματικὸς ποιητῆς χαροῖς, ἀξιοματικὸς δὲ, τοῦ ὁποῖου τὴν μὲν γενναίτητα οὐδεὶς ποτε ἠρνήθη, τὴν δὲ ἐπιτηδεύτητα πάντες ἐτίμων πάλυ κατ' ἐκείνου τοῦ χρόνου. Τὰ μέλη τῆς διοικήσεως ἐτάχθησαν καὶ ὠμίλησαν ἄλλα μὲν ὑπὲρ, ἄλλα δὲ κατὰ τοῦ Κλίβου, διότι κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἐπετρέπετο ἢ τοιαύτη διχοστασία εἰς ὅλα τὰ ζητήματα, ἐκτός ἐκείνων ὅσα ἢ παρὰ τῆς κυβερνήσεως αὐτῆς εἰς ἐγγύθησαν ἢ περιῖχον φόνον τινὰ κατὰ τῆς κυβερνήσεως. Ἡγόρευσε δὲ καὶ ὁ Κλίβος ὑπὲρ ἐκαστοῦ βραχύτερον μὲν καὶ ὀλιγώτερον ἐπιτηδεύει· ἢ κατὰ τὸ προλαβὸν ἔτος, ἀλλὰ μετὰ πολλῆς ἐνεργείας καὶ πολλοῦ πάθους. Ἀνέφερε τὰ μεγάλα αὐτοῦ ἔργα καὶ τὰ παράπονα αὐτοῦ καὶ παρακαλέσας τοὺς ἀκροατὰς νὰ συλλογισθῶσιν, ὅτι πρόκειται νὰ ἀπορριθῶσιν οὐ μόνον περὶ τῆς τιμῆς αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς ἰδίας αὐτῶν τιμῆς, ἀπῆλθε τοῦ βουλευτηρίου.

Ἡ Βουλὴ ἀπεφάσιεν, ὅτι τὰ διὰ τῶν ὄλων τοῦ κράτους ἀποκτώμενα ἀνήκουσιν εἰς μόνον τὸ κράτος καὶ ὅτι εἶναι παράνομον νὰ ἰδιοποιῶνται ταῦτα οἱ τοῦ κράτους ὑπηρετῆται ἀπεφάσιτε προτιούτους, ὅτι ἢ σωτηριώδης αὕτη ἀρχὴ παρεβιάσθη, ὡς φαίνεται, συστηματικῶς ὑπὸ τῶν ἐν Βεγγαλῇ ἀγγλικῶν ὑπαλλήλων. Τῇ δὲ ἐπομένη ἡμέρᾳ ἀπεφάσιεν ἔτι, ὅτι ὁ Κλίβος δύναται τῆς ἐξουσίας ἢν εἶχεν ὡς ἡγεμῶν τῶν εἰς τὴν Ἰνδικὴν Βρετανικῶν στρατευμάτων, ἔλαβε πολλὰ ἀπὸ τὸν Μίρ Δζαφφείρην χρήματα' ἀλλὰ δὲν προσχώρησε περαιτέρω. Ἐψήφισε δηλαδὴ τὴν μείζονα καὶ τὴν ἐλάσσονα πρότασιν τοῦ Βουργόνιου, καὶ συλλογισμοῦ, ἀλλ' ἠδύλαβθη νὰ ἐξαγάγῃ τὸ λογικὸν συμπέρασμα. Γενουμένης προτάσεως, ὅτι ὁ Λόρδος Κλίβος κατεγράσθη τὴν ἐξουσίαν του καὶ κακὸν ἔδωκε παράδειγμα εἰς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους, ἢ πρότασις αὕτη ἀπερρίθη. Τελευταίον, ἀπὸ ἢ ζωηρὰ αὕτη συζήτησις παρετάθη πολὺ μετὰ δυσμῆς ἡλίου, ὁ παρὰ τῷ ἀνωτέρῳ δικαστηρίῳ Ἀγταίσαγγελεὺς Οὐδδερβόρνιος, ὅστις ἦτο μάλιστα τῷ Κλίβῳ ἀφισιωμένος καὶ ὑπερασπίσθη τὸν φίλον του μετὰ πλείστας δεινότητος λόγου, προσέτεινε ἤδη, ὅτι ὁ Λόρδος Κλίβος προσήγαγε συγχρόνως τῇ πατρίδι αὐτοῦ μεγάλας καὶ ἀξιολόγους ἐκδουλεύσεις, ἢ δὲ πρότασις αὕτη ἐγένετο δεκτὴ ἀνευ ψηφρορίας.

Ἡ ἐκβασίς τῆς ἀξιωματικῆς ταύτης ἀνακρίσεως προξενεῖ, νομίζομεν ἐν γένει, τιμὴν εἰς τὴν δικαιοσύνην, τὴν μετριοσύνην καὶ τὴν σύνεσιν τῆς Βουλῆς. Θελομεν δὲ ἐκτιμῆσαι ἐπὶ μάλλον τὴν ἐπιεικῆ καὶ ἐμφορὰ ἐκείνην ἀπόρασιν, ὅταν παραβλήωμεν αὐτὴν μετὰ τὴν ἀφροσύνην τὴν ὁποῖαν συγχρόνως ἐπεδείκνυεν ἢ Γαλλία. Ἡ ἀθλία κυβερνήσις τοῦ Λουδοβίκου ΙΕ' εἶχεν, ἀμέσως ἢ ἐμέσως, θανατώσει ὄλους σχεδὸν τοὺς Γάλλους, ὅσοι διαπρεπόντως ὑπηρετήσαν τὴν πατρίδα των ἐν τῇ Ἀνατολῇ. Ὁ Λαβουρδονναίσιος φυλακισθείς εἰς Βασιλλίαν καὶ ἐπὶ πολλὰ ἔτη παθῶν τὰ πάνθενα δὲν ἐξῆλθε τῆς ἐρικτῆς εἰμῆς διὰ τὰ ἀποθάνῃ. Ὁ Δυπλεΐσιος ληστευθείς τὴν ἀπειρον αὐ-

τοῦ περιουσίαν, περιφρονήσεις πολυειδῶς καὶ καιρίως τὴν κέρδιαν πληγὴν, κἀπὶ τὴν εἰς τὰρον ἀφανῆ. Ὁ Ἀλλῶν, ἐμδληθέντος φιδώτρου μεταξὺ τῶν χειλέων αὐτοῦ, ἤχη εἰς τὸν κοινὸν τῆς θανατώσεως τόπον. Ἡ δὲ Βουλὴ τῆς Ἀγγλίας τὸναντιὸν ἐφήρμοσεν εἰς τὸν ζῶντα αὐτῆς στρατηγὸν τὴν δικαίαν ἐκείνην στάθμην, τὴν ὁποῖαν συνήθως εἰς τοὺς τεθνεώτας μόνον ἐφαρμόζουσιν. Ἐβῆκεν ὑγιεῖς γενικὰς ἀρχάς, ὑπέδειξεν ἐπιτηδείως κατὰ τί οὗτος παρεξέκλιε τῶν ἀρχῶν τούτων, καὶ παρεμύθησεν ἐπειτα τὸν μέτριον ἐκείνον ψόγον δι' ἐγκωμίου γενναίου. Ἡ ἀντίθεσις αὕτη προσέβαλε τὸν Οὐόλταϊρον, ὅστις ἀείποτε φιλοπρόσωπος πρὸς τὴν Ἀγγλίαν ἐδείχθη καὶ ἀείποτε ἤτο διατεθειμένος νὰ καταδεικνύη τὰς καταχρήσεις τῶν Γαλλικῶν Παρλαμέτων. Φαίνεται μάλιστα, ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην συνέλαβε τὸν σκοπὸν νὰ γράψῃ τὴν ἱστορίαν τῆς κατακτήσεως τῆς Βεγγαλίας, διότι ὠμίλησε περὶ τούτου μὲ τὸν Μούρην, ὅτε ὁ ἐπίχαρις οὗτος συγγραφεὺς τὸν ἐπεσκέψθη εἰς Φερνέϊν, καὶ ὁ Οὐεδδερφύριος, ἀσπαυθεὶς πολὺ τὴν ἰδέαν ταύτην, προέτρεψε τὸν Κλίβην νὰ δώσῃ τὴν ἀναγκαίαν ὕλην. Ἐὰν τὸ σχεδίων τοῦτο ἐπετελεῖτο, δὲν ἀμφιβάλλομεν, ὅτι ὁ Οὐόλταϊρος ἤθελε γράψῃ βιβλίον περιέχουσαν πολλὴν Ἰσπανίαν καὶ γραφικὴν ἀφήγησιν, πολλὰς δριμύτως ἐκπεφρασμένας εὐφυεῖς καὶ φιλανθρώπους παρατηρήσεις, πολλὰς παραδόξους πλάνας, πολλὰ σκώμματα περὶ τῆς Ἰωσασαϊκῆς χρονολογίας, πολλὰ σκανδαλώδη περὶ τῶν καθολικῶν ἱεροποστωδῶν καὶ πολλὰ ἀπὸ τῆς Καινῆς Διαθήκης ὑπεξαίρεθεῖσαν καὶ εἰς τὸ στόμα ἐναρέτων καὶ φιλοσόφων Βραχυμάνων διαβιβασθεῖσαν ὑψηλὴν θεωριανθρωπιάν.

Ὁ Κλίβης λοιπὸν ἐξηραλίσθη ἤδη περὶ τὴν κτῆσιν τῆς περιουσίας καὶ τῆς τιμῆς αὐτοῦ. Ἦχε δὲ περὶ ἑαυτὸν πιστοὺς φίλους καὶ συγγενεῖς καὶ δὲν εἶχεν ἐντὶ ὑπερβῆ τὴν ἡλικίαν κατ' ἦν ἀκμάζουσι αἱ σωματικαὶ καὶ διανοητικαὶ δυνάμεις. Ἀλλὰ πρὸ πολλοῦ ἤρχισαν νὰ σαφρεύονται ἐπὶ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ νέρθη, τὰ ὅποια ἤδη δεινῶς ἀτόθι συνεπικινώθησαν. Ἐκ νεαρῆς ἡλικίας εἶχεν οὗτος πάθει προσβολὰς τινὰς τῆς παραδόξου ἐκείνης μελαγχολίας, ἧτις «παραδόξω χαίρει καὶ εὐφραίνεται, ὅταν δύναται νὰ εὐρῇ τὸ τάρπον.» Ὅτε διετέλει ἐπὶ γραμματεὺς ἐν Μαδρατῆρ, εἶχε δις ἀποπειραθῆ νὰ γίνῃ αὐτόχειρ ἢ ἀγχιολία καὶ ἡ εὐτυχία εἶχον ἐπιχύσει σωτηριώδες εἰς τὸ πνεῦμα αὐτοῦ θάλασμον. Ἐνόσθη ἐν τῇ Ἰνδικῇ περὶ μεγάλα ἐνησχολεῖτο πράγματα, ἐνόσθη ἐν Ἀγγλίᾳ ὁ πλοῦτος καὶ τὸ ἀξίωμα εἶχον τὸ θείλητρον τῆς νεοφανοῦς ἀπολύσεως, ἡ ἐπιδρομὴ τοῦ ἐμοῦτου ἐκείνου νοσήματος εἶχεν ἀνασταλῆ. Ἀλλ' ἤδη μήτε νὰ πράξῃ εἶχε τι, μήτε τι νὰ ποθήτῃ τὸ ἐνεργὸν αὐτοῦ πνεῦμα ἐνόσθη καὶ ἐμαράνθη ἐν τῇ ἀπραξίᾳ ἐκείνῃ, καθὼς τὸ φυτὸν εἰς ἀλλοτρίαν ἀτμοσφαιραν. Ἡ κακία μὲ τὴν ὁποῖαν οἱ ἐχθροὶ τοῦ τὸν κατέτρεξαν ὁ ἀπερεπὴς τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ἡ ἐπιτροπὴ τὴν μετεχειρίσθη ὁ ψόγος, ὅσον ἐπιεικὴς καὶ ἀν ἤτο, τὸν ὁποῖον ἀπεφάνθη ἡ Βουλὴ ἡ πεποιθητις, ὅτι ἐθεωρεῖτο ὑπὸ πολλῶν ὁμογενῶν ὡς τύραννος ὠμός καὶ ἀπι-

στός, πάντα ταῦτα συνέτελεσαν εἰς τὸ νὰ τὸν καροζύνωσι καὶ νὰ τὸν καταβάλωσι. Συγχρότως δὲ ἐθλίψεν αὐτὸν καὶ δεινὸν σωματικὸν πάθημα. Ἐπὶ τῆς μακρᾶς διαμονῆς του εἰς τὰς τροπικὰς χώρας, εἶχεν ὑποκίψει οὗτος εἰς πολλὰ ἐπιδύνα νοσήματα ἐὰν ἐπιτύχῃ δὲ ἀπαλλαγὴν τινὰ τῶν δεινῶν, εἶχε καταφύγει εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ ὀπίου καὶ βαθμυδὸν κατέστη ὑπόδουλος τοῦ ἐπιβόλου ἐκείνου συμμάχου. Μέχρι τέλους ὁμοῦ ἐξήστραπτεν ἡ μεγαλοφυΐα αὐτοῦ ἐκ διαλειμμάτων ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἐπιπρεμασθέντος εἰς τὸ μέτωπόν του κνέφους, καὶ λέγουσι, ὅτι ἐνόσθη, μετὰ πολὺωρον πιωτῆν καὶ ἀκινήσιαν, ἤγειροτο πρὸς διευκρίσιν λαμπρῶς τινὸς οἰουδήποτε ζήτηματος, ἐπεδείκνυε λαμπρῶς ἅπαντα τὰ προτερήματα τοῦ στρατιώτου καὶ τοῦ πολιτικοῦ ἀνδρός, καὶ ἐπειτα πάλιν κατέπιπτεν εἰς τὴν μελαγχολικὴν αὐτοῦ ἡρεμίαν.

Αἱ μετὰ τῆς Ἀμερικῆς ἐριδες ἀπέβησαν ἤδη τοσοῦτον σφοδραὶ, ὥστε ἀφρευκτος ἦτον ἡ διὰ τοῦ ξίφους διάλυσις αὐτῶν, τὸ δὲ ὑπουργεῖον ἐπεθύμει πολὺ νὰ μεταχειρισθῇ εἰς τὴν περιστάσιν ταύτην τὸν Κλίβην. Καὶ εἰ μὲν ἦτον ἐπὶ ὁ ἀνὴρ, ὅσος ἦν ὅτε διέλυσε τὴν πολιορκίαν τῆς Πάτηνης καὶ περὶ ἐκβολὰς Γάγγου ἐξηφάνισε τὸν Ἰσπανικὸν στόλον καὶ στρατὸν, δὲν εἶναι ἀπίθανον, ὅτι ἤθελε καταβάλῃ τὴν ἀντίστασιν τῶν ἀποίκων, καὶ ὅτι ὁ ἀπαραίτητος αὐτῶν ἀπὸ τῆς μητρόπολεως χωρισμὸς ἤθελεν ἀναβληθῆ ἐπὶ τινὰ ἐτη. Ἀλλὰ ὁ ἀνὴρ εἶχεν ἀλλοιωθῆ ἤδη καὶ τὸ ἰσχυρὸν τοῦ πνεύματος ταχέως ὑπέκλυεν εἰς τὰ πολυειδῆ ἐκείνα παθήματα. Ἐπὶ 28 Νοεμβρίου 1774 ἀπέθανε δι' ἀτοχειρίας μόλις δὲ εἶχε συμπληρώσει τὸ 49 τῆς ἡλικίας ἔτος.

Τὴν σοβερὰν ταύτην κατατροπὴν τοσαύτης εὐτυχίας καὶ δόξης ἐθεώρησε τὸ πλῆθος ὡς ἀναντιφῆρτον ἐπιμαρτυρίαν ὄλων αὐτοῦ τῶν προλήψεων, καὶ τινες δὲ ἀνθρωποὶ, ἀληθῆ ἔχοντες εὐλάβειαν καὶ νοδὸς δύναμιν, ἐπὶ τοσοῦτον ἐπιλήθμονες κατέστησαν τῶν ἀρχῶν τῆς τε θρησκείας καὶ τῆς φιλοσοφίας, ὥστε ν' ἀποδώσωσι θαρρόντως τὸ ὀλιβερὸν ἐκείνο γεγονός εἰς τὴν δικαίαν τοῦ Θεοῦ τιμωρίαν καὶ εἰς τὴν τύπην συνειδήτους πανθρώδ. Ἀλλοῖσι δὲ ἐπαντάσσει παραγεῖν ἐν ἡμῖν αἰσθηματικὴ ἢ θεὰ τῆς κατασκαφῆς πνεύματος μεγάλου, ὑπὸ κόρου ὑπερβάλλοντος, ὑπὸ τῶν βασάνων πρῶτης τῆς τιμῆς, ὑπὸ νοσημάτων ὀλεθρίων καὶ ὀλεθριωτέρου ἔτι ἀντιφαρμάκου.

Ὁ Κλίβης ἐπράξι μεγάλα ἀμαρτήματα, τὰ ὅποια δὲν ἐζητήσαμεν νὰ ἀποκελύψωμεν. Ἀλλ' ἐὰν σταθμίσωμεν τὰ ἀμαρτήματα αὐτοῦ πρὸς τὰς ἀρετάς, ἅμα δὲ θεωρήσωμεν τοὺς πειραταμοὺς εἰς οὐς ἐξετέθη νομίζομεν, ὅτι σώζει τὸ δικαίωμα αὐτοῦ εἰς τὴν ἀγαθὴν τῶν μεταγενετέρων ὑπόληψιν.

Ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτοῦ κατὰ τὴν Ἰνδικὴν διατριβῆς ἀρχεται ἡ δόξα τῶν ἀγγλικῶν ὅπλων ἐν τῇ Ἀνατολῇ. Πρὸ αὐτοῦ οἱ ὁμογενεῖς του περιεφρονουῦντο ὡς ἀπλοὶ μεταπράται, ἐπὶ οἱ Γάλλοι ἐτιμῶντο ὡς ἔθνος περικὸς πρὸς νίκην καὶ ἡγεμονίαν. Ἡ τόλμη καὶ ἡ ἰκανότης του ἀνέτρεψαν τὴν μαγαγανείαν ταύτην. Ἡ τοῦ Ἀρκότου ἀμύνα ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος κρίκος τῆς μακρᾶς

ἐκείνης τῶν κατὰ τὴν Ἰνδικὴν ἡμετέρων θριάμβων αἰύσεως. Μὴ ληθημοχθῶμεν δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι δὲν ἦτον εἰμὴ ἔκδοσι καὶ πεντάετης ὅτε ἀνεδείχθη ὡς ἰσχυρὸς εἰς στρατιωτικὴν ἡγεμονίαν, πλεονέκτημα σπανίον, ἀν ὄχι μοναδικόν. Ἐβῆκεν ἀληθῆς, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος, ὁ Κονδαῖος καὶ Κάρλος δ' Β'. ἐνίκησαν νίκαις μεγάλας εἰς ἐπὶ πρωιμώτερον ἡλικίαν, ἀλλὰ οἱ ἡγεμόνες οὗτοι ἦσαν περιεστοιχισμένοι ὑπὸ γρηναίων στρατηγῶν διακακριμένον, εἰς τῶν ὁποῖων τὰς συμβουλὰς ἀποδοτέον τὰ περὶ Γρανικόν, περὶ Ροχορῶν καὶ περὶ Ναρὸυαν κατορθώματα. Ὁ δὲ Κλίβης, νεανίας ἀπειροπόλεμος, εἶχεν ὁμοῦς πλειστοτέραν πείραν ἀπάντων τῶν ὑπ' αὐτὸν τεταγμένων. Ὁ μόνος ἄνθρωπος, κατ' ὄσον ἐνθουμούμεθα, ὁ δαυδὸς εἰς πρώϊμον ἐπίσης ἡλικίαν ὁμοῖα ἰκανότητος δείγματα εἶναι ὁ Ναπολέον Βοναπάρτης.

Ἀπὸ τῆς δευτέρας ἐν τῇ Ἰνδικῇ διατριβῆς τοῦ Κλίβου ἀρχεται ἡ πολιτικὴ τῶν Ἀγγλῶν ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ὑπεροχὴ. Ἡ ἐπιτηδειότης καὶ ἡ τόλμη αὐτοῦ κατέρωθωσαν, ἐν διαστήματι ὀλίγων μηνῶν, πράγματα ἀνώτερα ὄλων τῶν ὀπτασιῶν δαυδ ἐπεφάνθησαν ποτε εἰς τὴν φαντασίαν τοῦ ἀσπλαξίσιου. Ὁ εὐτυχῆστατος τῶν ἀνθρώπων οὐδέποτε προσέθηκε τῷ Ῥωμαϊκῷ κράτει χώραν τοσαύτην, καὶ τοσαύτην πρόσρονον τοσοῦτον πλῆθος κατοίκων ἔχουσαν, οὐδὲ ἤχησάν ποτε, ὑπὸ τῆς θριαμβευτικῆς τῆς Ῥώμης ἀφίδας, τοσαῦτα πλοῦτια λάφυρα. Τὸ κλέος τῶν ἀνδρῶν τῶν καταβαλόντων τὸν Ἀντίοχον καὶ τὸν Τυγράνην, ἀμαυροῦται, ὅταν παραβάλωμεν αὐτὸν πρὸς τὴν λαμπρότητα τῶν πράξεων, ὅσας ἐπετέλεσεν ὁ Ἀγγλος νεανίας, ἄγων στρατὸν τοῦ ὀλοῦ τοῦ πλῆθος δὲν ἦτον ἴσον τοῦ ἡμίσειος ἐνός Ῥωμαϊκοῦ λεγιῶνος. Ἀπὸ τῆς τρίτης ἐν τῇ Ἰνδικῇ διατριβῆς τοῦ Κλίβου ἀρχεται τὸ ἀνεπίληπτον τῆς διοικήσεως τοῦ ἡμετέρου κατὰ τὴν Ἀνατολίαν ἀσπύτους. Ὅτε ἐν ἔτει 1765 ἀπεβιάσθη εἰς Καλκούτταν, ἡ Βεγγαλὴ ἐθεωρεῖτο ὡς τόπος, ὅπου ἐστέλλοντο Ἀγγλοὶ διὰ νὰ πλουτήσωσι δι' οἰωνόηποτε μὲν τρόπων, ἐντὸς βραχυτάτου δὲ ὄσον ὄσον τε διαστήματος. Πρῶτος αὐτὸς ἐπεχειρήσεν ἀτρόμητον καὶ ἀδυσώπητον πόλεμον κατὰ τοῦ κολοσσίου ἐκείνου συστήματος τῶν καταλλίψεων, τῶν κατακτιπέτων καὶ τῆς δωροδοκίας. Ἐν τῷ ἄγωνι ταύτῳ διεκινδύνησε γενναίως τὴν ἡσυχίαν, τὴν δόξαν, τὴν λαμπράν αὐτοῦ περιουσίαν. Ἐν τῷ αὐτῷ τῆς δικαισιῶν πνεύμα, τὸ ὄποσον μὲν ἐμποδίζει νὰ ἀποκελύψωμεν ἢ νὰ παρακαλύψωμεν τὰ ἀμαρτήματα τοῦ προτέρου αὐτοῦ βίου, τὸ αὐτὸ αἰσθημα μᾶς ἀναγκάζει νὰ δηλολογήσωμεν, ὅτι, τὰ ἀμαρτήματα ταῦτα εὐγενῶς ἀνεπληρώθησαν. Ἐὰν ἡ εἰσπρία καὶ οἱ ὑπάλλῃλοι αὐτῆς ἀπληλόγησαν τοῦ δναίδους, ἐὰν ἐν τῇ Ἰνδικῇ ὁ ξενικὸς ζυγός, ὁ ἄλλως χειριστὸς παντός ζυγοῦ, ἀπέθη ἑλαφρότερος τοῦ ζυγοῦ πάσης ἐγγυαρίου δυναστείας, ἐὰν τὴν συμμορίαν ἐκείνην τῶν δημοσίων ληστών, ὀλίγους πρότερον διέδιδον τὸν τρόπονον εἰς ἅπαν τὰ Βεγγαλικὸν πεδίων, διεδέχθη χωρὶς ὑπάλλῃλων ἐπίσης διακεκριμένον ἐπὶ ἰκανότητι καὶ φιλεργίᾳ ὅσον καὶ ἐπὶ εὐθύτητι, ἀφιλοκερδείᾳ καὶ δημοφιλίᾳ, ἐὰν σήμερον βλέπομεν κυβερνήτας τῆς Ἰνδικῆς, οἵτινες νικηφόροι ἀναδειχθέντες καὶ δημοφί-

γῶντες βασιλεῖς καὶ καθαιρέσαντες, ἐπανερχόντο γαυριῶντες ἐπὶ τῇ ἐνδόξῳ αὐτῶν περὶ ἀπὸ χώρας, ἧτις ἄλλοτε ποτε παρέχεν εἰς τὸν εὐτελεστέρον τῶν ὑπάλλῃλων τὴν ἐλπίδα ἀγαστοῦς πλοῦτου, ταῦτα πάντα ὄρελλοντα εἰς τὸν Κλίβην. Ἐν ὄνοματὸν κατατάσσεται ἐκ τῶν πρώτων εἰς τὸν κατάλογον τῶν κατακτητῶν, ἀλλ' ἀπαντᾷται καὶ εἰς ἑτέρον τινὰ κατάλογον ἀγαθώτερον, εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἀνδρῶν ὅσοι πολλὰ καὶ ἔδρασαν καὶ ἔπαθον ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος. Ὡς μαχητὴν ἡ ἱστορία θέλει ἀνακηρύξει αὐτὸν ἴσον τοῦ Λουκούλλου καὶ τοῦ Τραϊανοῦ, ἀλλὰ καὶ ὡς διορθωτὴν πολιτείας δὲν θέλει ἀποκηρύξει εἰς αὐτὸν ἐν μέρει τὴν τιμὴν, ἣν ἀποδίδουσι μὲν οἱ Γάλλοι εἰς τὸν Τυγράτον, αἱ δὲ μεταγενέστεροι τῶν Ἰνδῶν γυνεαὶ θέλουσιν ἀποδώσει εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ Λόρδου Γουλιέλμου Βεντίγκου.

ΜΑΥΡΟΓΕΩΡΓΗΣ,
Ὁ ΤῶΝ ΣΕΒΡῶΝ ΗΓΕΜΩΝ.

Ὁ Μαυρογεώργης, ἡ μάλλον Καραγεώργης Πέτροβιτς, ὁ ἡγεμὸν τῶν Σέρβων, ἐν τῷ ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας αὐτῶν ἄγωνι, ἐγεννήθη τῷ 1770 πλησίον τοῦ Βελιγραδίου. Νεανίας δὲ ἔτι ὦν ἐφόνευσεν, ὑπὸ τοῦ μίσους κατὰ τῶν ξένων κυριάρχων τῆς πατρίδος του ὀρμώμενος, ἕνα Μουσοουλμάνον. Καὶ τοῦτου ἕνεκὰ φυγὰς γενόμενος, εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ἀυστριακὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, ἐν ᾗ προήχθη βραδύτερον εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ὑπαξιωματικοῦ. Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἐνταῦθα, ἐν τῇ παραφορῇ ἐπίδὸς τινος, ἐφόνευσεν τὸν ἴδιον λοχαγόν, ἠναγκάσθη νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Σερβίαν καὶ ἐξῆσεν εἰς τὸ κτήμα του, ἐν τῷ χωρίῳ Ραϊνεμικῷ τῆς ἐπαρχίας Βελιγραδίου, μέχρι τοῦ Αὐγούστου μηνός 1801, ὅτε στίφος γεννιτσαίων ἐλήστυσε τὴν ἀξίωλον αὐτοῦ περιουσίαν καὶ κατοικίαν, καὶ τὸν ἠνάγκασε πάλιν νὰ φύγῃ. Ἐδράζε δὲ ἀμέσως τὰ ὄπλα κατὰ τῶν ἐπιτοσιῶν Τουρκικῶν ἀρχῶν, μετὰ ὀπαδῶν, τῶν ὁποῖων ὁ ἀριθμὸς ἦξενε κατ' ἑκάστην τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁμοῦς κυβερνήσιν ἐπροςπάθησε νὰ ἐξευμενίστη παραπονόμενος κατὰ τῶν Γεννιτσαίων, τοὺς ὁποῖους ἤξευρεν ὅτι καὶ ἐκείνη δὲν ἐβλεπε μὲ ἔμμη εὐχάριστον, καὶ περιστῶν τὸν ἐξοπλισμὸν τῶν Σέρβων ὡς ἀπαραίτητον ἀποτέλεσμα τῆς παρῶνου ταύτης διαγωγῆς. Κατέρωθσε δὲ τῶν τῶν τοιοῦτότρόπως, ὑπὸ αὐτῆς τῆς Πόρτας ἐνοσούμενος, νὰ συγκροτήσῃ μετ' ὀλίγων στρατῶν 30,000 ἀνδρῶν καὶ τότε ἀπήτησεν ἀπὸ τὸν Σουλτάνον νὰ καταστήσῃ τὴν Σερβίαν ἡγεμονίαν αὐτόνομον ὑπὸ Ἑλληνα αὐθέντην. Τούτου δὲ μὴ γνομένου, ἐπιχείρησε τὸν πόλεμον κατὰ τοῦ Σουλτάνου αὐτοῦ. Ἐνέρισυσε κατὰ Δεκέμβριον 1804 τὸ φρούριον Σαβάγ, ἐπολιόρησεν τὸ Βελιγραδίον, καὶ ἐπειδὴ αἱ μετὰ τῆς Πόρτας διεξαχθεῖσαι διαπραγματεύσεις οὐδὲν ἐπήγγαγον ἀποτέλεσμα, κατεστρώσαν ἐν ἀρχῇ τοῦ 1806 τοὺς πολυαριθμούς εἰς τὴν Σερ-

βίαν εισβαλόντας Τούρκους, περί τους ποταμούς Δρίναν και Μοράναν. 'Επί πάσι δέ, υπό της 'Ρωσσίας εκ παντός τρόπου βοηθούμενος, κατέκτησε κατά Δεκέμβριον του 1806 και το Βελιγράδιον και, γενομένης εν έτει 1808, 'Ιουλίου 8, της εν Σλοβακίω ανακωχής, προχειρίσθη υπό του λαού και υπό της Πόρτας ανεγνωρίσθη ηγεμών Σερβίας, υπό δέ της 'Ρωσσίας διωρίσθη αντιστράτηγος εν τῷ 'Ρωσικῷ στρατῷ. 'Ο Μαυρογεώργης διεφύλαξε τὸ αξίωμα τοῦτο υπό τὴν προστασίαν τῆς 'Ρωσσίας μέχρι οὗ, ἀρξαμένου τοῦ Γαλλικοῦ πολέμου (1812), ἠναγκάσθη αὐτὴ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Σερβίαν εἰς τὰς οὐκείας δυνάμεις. Πικρὸς καὶ ἀμφίβολος ἤρχισε, κατὰ 'Ιούλιον 1813, ὁ ἀγὼν τῶν Σέρβων κατὰ τῆς Πόρτας, ἥτις καὶ ὑπερ-



Μαυρογεώργης.

ἴσχυσε μετὰ 4 μῆνας διὰ τὸ πλῆθος τῶν δυνάμεων αὐτῆς. 'Ο μὲν ἠγεμὼν τῶν Σέρβων ἐρυγεν εἰς τὴν 'Ρωσσίαν, καὶ ἔπειτα ἔζηεν ἐπὶ τινὰ χρόνον εἰς Αὐστρίαν ἄλλ' ὁ Σερβιδὸς λαὸς ἐπέτυχεν ἐν τῷ μεταξὺ τὴν ἐλευθερίαν ὑπὸ ἀρχηγίαν τοῦ Μιλόστη 'Θβρένοβιτζ. Τελευταίαν φορὰν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Σερβίαν ὁ Μαυρογεώργης κατὰ 'Ιούλιον τοῦ 1817 καὶ τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο, περὶ οὗ ἄλλοι ἄλλως ὠμίλησαν, ἀληθῶς συνδέεται μὲ τὴν προπαρασκευὴν τῆς ἡμετέρας ἐπαναστάσεως. 'Ο γνωστὸς ἐταιριστὴς Γαλάτης καὶ ὁ καπετὰν Γεωργάκης ὁ 'Ολύμπιος ἐβάλον αὐτῷ κατὰ νοῦν νὰ ἀποστατήσῃ ἐκ νέου τὴν πατρίδα του, καὶ, γενομένος κύριος αὐτῆς, νὰ βοηθήσῃ ἐν δέοντι τὸν 'Ελ-

ληνικὸν ἀγῶνα. 'Ο Μαυρογεώργης διήλθε διὰ τοῦ 'Ιασιού, ὅπου διέμεινε τρεῖς ἡμέρας εἰς κηπὸν τινὰ τοῦ 'Υψηλάντου καλούμενον Γαλατᾶ. 'Ο ἄνθρωπος οὗτος μᾶλλον ἔδωκε τὰς πληροφορίας ταύτας (εἰς τῶν ἐπισημοτάτων ὦν ἐταιριστῶν καὶ ἤδη ἀποβιώσας) τὸν εἶδε τότε εἰς 'Ιάσιον καὶ ἠλάλησε μετ' αὐτοῦ τὸν εἶδον δὲ καὶ 70 περίπου ὀπλοφόροι Σέρβοι τοῦ 'Αυθέντου ἄλλ' ἡ ἐξουσία δὲ εἶχε λάβει τὴν παραμικρὰν γνῶσιν περὶ τῆς αὐτοῦ διαμονῆς του. 'Απὸ 'Ιασιού μὲτ' ἄνδρα Μαχαδίας, ὁ Μαυρογεώργης διήλθεν ὡς ἀσθενὴς ὑπέρτης Πελοποννησίου τινὸς καλουμένου Μιχαήλ, διαπανήσαντος εἰς τὴν ὀδοποιίαν ταύτην 800 φλωρία. Μέχρι τῶν Σερβικῶν συνόρων τὸν συνώδευσε καὶ ὁ Καπετὰν Γεωργάκης. 'Υπῆρξε δὲ ἡ ὀδοποιία αὐτὴ μάλιστα δαχλυστὴ εἰς τὸν ἠγεμόνα τῶν Σέρβων, διότι πελώριος ὦν ἐδυσχέραινε μέναι ἡμέρας ὅλας κατακεκλιμένος εἰς τὴν ἀμαξαν. Φθᾶσαι εἰς τὴν Σερβίαν ὁ Μαυρογεώργης ὑπῆγεν εἰς τὸν ἀρχοντα Βοίτζαν μετὰ τοῦ ὀποίου ἦτο συνεννοημένος ἄλλ' οὗτος προδῶσας αὐτὸν εἰς τὸν Μιλόστην ἀρῆκε νὰ τὸν θανατώσῃ, νυκτὸς δὲ τοῦ πελέκουσ' καὶ οὕτως ἐματριάθη τὸ σχέδιον ἐκεῖνο τῆς ἐταιρείας. 'Οπόσα ὄνματα ἀπώλεσεν ἡ 'Ελληνικὴ αὐτὴ ἐπαναστάσις, τῶν ὀποίων οὐδὲ τὰ ὀνόματα κανὼν γνωρίζει!

'Ο δεύτερος τοῦ Μαυρογεώργη υἱὸς 'Αλέξανδρος Καραγεώργεβιτζ, ὅστις, γεννηθεὶς τῷ 1806, ἀνετράφη εἰς τὴν 'Ρωσσίαν, καὶ εἰς ἠλθὸν ἔπειτα εἰς τὴν 'Ρωστικὴν ὑπηρεσίαν, δὲν ἐπανῆλθεν οἰκαδε εἰμὴ μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Μιλόστη καὶ κατέστη ὑπασπιστὴς τοῦ ἠγεμόνος Μιχαήλ. 'Εξωθέντος δὲ τοῦ οἴκου 'Θβρένοβιτζ, οἱ πρωτοῦργοι τῆς ἐξώσεως ταύτης Βούτζιτζ καὶ Πετρονιέβιτζ ἐπέστησαν τὴν προσοχὴν τοῦ ἔθνους εἰς τὸν ἀπόγονον ἐκεῖνον τοῦ ἀληθοῦς ἐλευθερωτοῦ τῆς Σερβίας καὶ ἐπέτυχον τὴν ἐν έτει 1842 ἀναγόρευσίν του ὡς ἠγεμόνος.

ΤΟ ΕΡΕΘΕΙΟΝ.

Μίαν τῶν ὀραίων ἀττικῶν ἡμερῶν ἐκλήθη σκεπτικὸς εἰς τὸν θράχον τῆς 'Ακροπόλεως ὁ Κέρκρος, ζῶων τὸν ἀντίχειρα μὲ τὸν λειγανὸν του, ὅπερ, ὡς γνωστὸν, βοηθεῖ εἰς τὸ νὰ καταβαίνωσιν αἱ ἰδέαι, καὶ περὶ αὐτὸν ἴσταντο αἱ τρεῖς θυγατέρες του, ἔδουσαι καὶ πικρὴν ἰστοίαν τὸν πέπλον τῆς 'Αθηναίας.

Αἰφνης πρὸς τὴν εἰσοδὸν τῆς πόλεως ἠκούσθησαν φωναὶ ἀπαιτοῦν θορυβῶδεις, ὡς ἀνθρώπων φιλονεικούντων, καὶ διὰ μίαν ἡ 'Αγρῆλος καὶ ἡ 'Ερση ἀνεπήδησαν ἐρυθρῶσται σφοδρῶς.

— 'Οχι! δὲν εἶναι ἐκεῖνος, εἶπον καὶ αἱ δύο συγχρότως, ἰδοῦσαι ὅτι οἱ προτερχόμενοι καὶ οὗτοι μεγαλοφώνως ἠμιλοῦντες ἦσαν εἰς ἀνὴρ εὐρωστος καὶ ἀθλητικὸς, μακρὸν πώγωνα καὶ κυματοῦσαν ἔχων τὴν κόμην, καὶ μία γυνὴ εὐτχημος καὶ μεγαλοπρεπής.

— Μὲ συγχωρεῖ, ἐδικός μου εἶναι, ἔλεγεν ὁ ἀνὴρ μετὰ ζωηρότητος.

— Παντάπασι, ἀπατάται, διότι εἶναι ἐδικός μου, ἀπεκρίνετο ἡ γυνὴ μεθ' ὑποφορίας.

— Οὐδεὶς ἀκόμη μοι εἶπεν ὅτι ἀπατώμαι, εἶπεν ὁ ἀνὴρ ὀργιζόμενος.

— Ἀντὶ νὰ παροξυνώμεθα, ἀπεκρίθη μετριοπαθῶς ἡ γυνὴ, ἰδὲν ἐδῶ πρόχειρος δικαστὴς, ἀς τῷ ἐκθέσωμεν τὴν ἔριν μας.

— Περὶ τίνος πρόκειται; ἠρώτησεν ὁ Κέρκρος.

— 'Ο τόπος οὗτος, ἀπεκρίθη ὁ ἀνὴρ, διςχυρίζομαι ὅτι εἶναι ἐδικόν μου κτῆμα, καὶ ἔχω ἀπαίρους αὐτοῦ ἀποδείξεις.

— Καὶ κηρύττω, ἐξ ἐναντίας, ὑπέλαβεν ἡ γυνὴ, ὅτι εἶναι ἐδικός μου, καὶ οὐδεὶς ποτὲ μοι τὸν ἀμφισβήτησε. 'Οέλομαι νὰ κρίνης μεταξύ ἡμῶν.

— Καὶ ἔκρινα ἤδη, ἀπεκρίθη ὁ Κέρκρος. 'Ο τόπος οὗτος δὲν εἶναι οὔτε τοῦ ἐνός οὔτε τοῦ ἄλλου, ἀλλ'

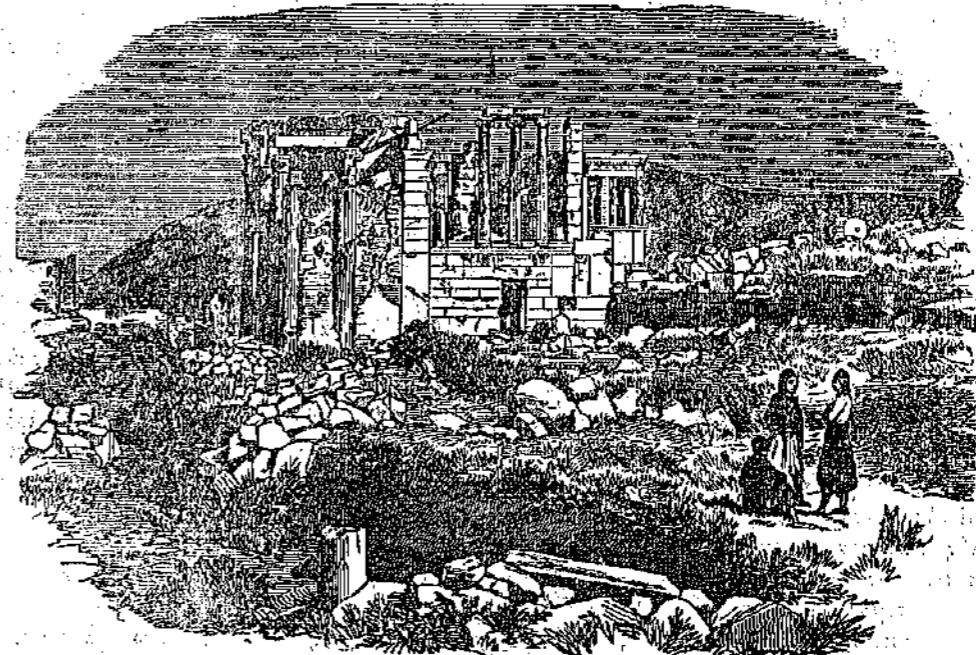
καλεῖται ἐν ὄσῳ σύγκεται ἀπὸ τινῶν εὐτελεῖς καλῶσας ἐφρίμμενας ἐπὶ τῆς κορυφῆς τραγέας τινὸς σκοπέλου. 'Αλλ' ὑπὸ τὸ ὄνομα 'Αθηναί θέλει φθάσει ἡ δόξα τῆς μέχρι τῶν ἀστέρων, καὶ θέλει ἀναδειχθῆ εἰς εὐπρέπειαν λαμπροτέρα πάσης χώρας τῆς γῆς.

— Εἰς τὰ ὑγρά νῦκτά μου τῆ φέρω θησαυροὺς ἀπὸ περάτων τῆς γῆς, εἶπεν ὁ Ποσειδῶν, καὶ τῆ παρασκευάζω τὰς ὁδοὺς τῆς δόξης καὶ τῆς ἰσχύος τῆς.

— Εγὼ, ὑπέλαβεν ἡ 'Αθηναί, τῆ δίδω τὴν ἀνδρίαν εἰς τοὺς πολέμους καὶ τὴν σύνεσιν εἰς τὰς βουλάς, ἥτις σώζει καὶ μεγαλύνει τὰς πόλεις.

— Καὶ ὁμως, εἶπεν ὀργιζόμενος ὁ Ποσειδῶν, τὴν γῶραν ἦν καυχῆσαι ὅτι προστατεύεις, ἀφήνεις ἔρμαιον εἰς τὰς ληστρικὰς εἰσβολὰς τῶν 'Αἰώνων ἐκ Βοιωτίας.

— Δὲν τὴν βλέπτουσι, ἀπεκρίθη πικρῶς ἡ 'Αθη-



ΕΡΕΧΘΕΙΟΝ.

εἶναι ἐδικός μου, διότι εἶμαι Κέρκρος ὁ βασιλεὺς του. — Τοῦτο δὲν ἐμποδίζει, ἀπήντησεν ὁ ἀνὴρ.

— Πῶς δὲν ἐμποδίζει; εἶπεν ὁ Κέρκρος.

— Δὲν ἐμποδίζει, διότι ἐγὼ εἶμαι ὁ Ποσειδῶν.

— Καὶ ἐγὼ ἡ 'Αθηναί, ἐπρόσθεσεν ἡ γυνὴ. — 'Α! τότε ἀλλάζει, ἀπεκρίθη ὁ Κέρκρος, καὶ τότε τὸ μόνον ὃ δύναμαι νὰ εἰπῶ, εἶναι ὅτι ἡ γῆ αὐτὴ εἶναι ἐδική σας καὶ ὄχι ἐδική μου. 'Αλλὰ τίνος ἐκ τῶν ὄσῳ, πῶς θέλετε νὰ τὸ κρίνω ἐγὼ ὁ θνητός;

— 'Εγὼ τὴν ζωννύω εἰς τὰς ἀγκάλας μου καὶ, ἂν θέλω νὰ τὰς σφίξω, τὴν καταστρέφω, εἶπεν ὁ Ποσειδῶν.

— 'Εγὼ προστατεύω καὶ σώζω τοὺς κατοίκους τῆς, καὶ ἡ πόλις αὐτὴ εἶν' ἐδική μου ἐπώνυμος, εἶπεν ἡ 'Αθηναί.

— Δηλαδή ἐδική μου, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Κέρκρος.

— 'Εδική σου σήμερον, ὑπέλαβεν ἡ θεὰ, ἀναγνέουσα εἰς τὸν μυθὸν τοῦ νοός του. Κερκοπία

νὰ, ὅσῳ οἱ θάρβαροι τῆς Καρίας, οὐς ἀποθέεις εἰς τοὺς λιμένας τῆς.

— Βλέπω, ἀπεκρίθη ὁ Κέρκρος, ἂφ' οὗ ἔξεσεν ὀλίγον τὸν ἀντίχειρα μὲ τὸν λειγανὸν του, βλέπω ὅτι αἱ ὑποσχέσεις σας, μεγάλαί, ὑπερβολικαὶ ἐκατέρωθεν, ἰσοζυγοῦσι περίπου. 'Επίσης ἐξισοῦνται καὶ ὅσα κακὰ ἐπιφέρετε ἢ ἐπιτρέπετε εἰς τοῦτον τὸν τόπον. 'Επὶ τῶν παρόντων κακῶν δὲν δύναμαι νὰ στηρίξω τὴν πρόκρισιν μου ἐπὶ δὲ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν πῶς νὰ ἐπιφέρω κριτήν ἐγὼ ὁ ἐφήμερος, ἐγὼ ὁ μὴ ἔχων τὴν προφητικὴν χάριν τοῦ μελλοντός; 'Εἶμαι ἀπλοῦς ἄνθρωπος καὶ παρ' ἡμῖν τοῖς ἀνθρώποις ἄξιός ἐὼν νόμισσῆς λογίζεσθαι ὅτι ὁ πολλὰ ὑποσχομένος ἄλλ' ὁ ἀληθῶς εὐεργετῶν. Ἄν τοῦτο ἰσχύη καὶ εἰς τὸν 'Ολυμπόν, πράξατέ τι ἐμπρός μου ὑπὲρ τούτου τοῦ τόπου, καὶ εἰς τὴν μεγαλητέραν εὐποσίαν δοθήσεται τὸ μεγαλύτερον γέρας.

Ἀμφοτέρωι οἱ θεοὶ ἐνευσαν τότε ὡς νὰ ἔλεγον· — Μὴ τὸν Δία, δι' ἀνθρώπων ἀνόητα δὲν ἑμιλεῖ· — Μάλιστα, εἶπεν ὁ Ποσειδῶν· καὶ ἰδοὺ!

Καὶ μετ' ἐπὶ τριαντὸν ἐπλήξε τὸν ξηρὸν βράχον· ὁ δὲ βράχος ἐσεισθη σφοδρῶς, καὶ ἐσχίσθη διόχα, καὶ ἡ τριάντα ἐβυθίσθη μέχρι τῶν σπλαγγῶν τῆς γῆς, καὶ ἦνοιξε φρέαρ πλησθὲν ὕδατος, ὅπερ ἔββα μετ' ἐν μεγάλῃ φωνῇ τῆς θαλάσσης.

— Ἰδοὺ! ἐπανελάθεν ὁ Ποσειδῶν, δίδω τὸ ὕδωρ εἰς τὴν αὐχμηρὰν Ἀττικὴν, δίδω τὴν θάλασσαν εἰς τοὺς κατοικοὺς τῆς πετρώδους ἀκτῆς. Ἡ πυρὰ τοῦ ἡλίου ἤθελεν ἀποξηράνει πᾶσαν τὴν Ἰωνικὴν τῆς ἰκμάδα, ἠθέλεν ἀποβροχῆσαι τὰ σπάνια νάματα τῶν βυάκων τῆς ἀπομαρᾶναι ριζῶδὸν τὰ φυτὰ τῆς καὶ μεταβάλλει τὴν γῆν τῆς εἰς φλέγουσαν κόνιν. Τὸ φρέαρ τοῦτο τὴν ἐσώσε! Τεχνητὸς βυάξ θέλει ἀνασῦρῆσθαι ἐκ τῶν ἐγκάτων τῆς γῆς καὶ θέλει διαχέει δρόσον καὶ ζωὴν ἐπὶ τὴν ἐπιφανείαν, καὶ μεταβάλλει τὴν ἔρημον εἰς εὐθαλῆ καὶ εὐφορὸν κήπον.

Προσέτι δὲ, ὅταν μασιέῃ τὸ Αἰγαίον ὁ νότος, θέλει κυματῆ καὶ τὸ φρεᾶτιον τοῦτο ὕδωρ, εἰς ἐνδείξειν ὅτι δωροῦμαι δι' αὐτοῦ εἰς τὰς Ἀθῆνας τὴν θάλασσαν, ἥτις θέλει εἶσθαι τοῦ πλοῦτου των ἡ πηγῆ, τῶν θριάμβων των τὸ πεδίον.

— Αὐτὰ, εἶπεν ὁ Κέκροψ, δὲν εἶναι εὐκαταφρόνητα· ἀλλ' ὁ δικαστῆς διὰ νὰ κρίνῃ ἀμερολήπτως πρέπει ν' ἀκούσῃ τὰ μέρη ἀμφοτέρω.

Αὐτῆ ἦσαν πλαγία πρόσκλησις εἰς τὴν Ἀθηναῶν δπως καὶ αὐτῆ ἑμιλήσῃ.

Τότε ἡ Ἀθηναῖς ἐκτύπησε καὶ αὐτὴ τὴν γῆν μετ' ὅσον τῆς, καὶ ἀμέσως ἀνεφύη ὡς πηχυαῖος θαλάσσης ἐλαίας, ὅσας ταχέως θλασάντων, ἠΐθελεν εἰς εὐθαλῆς καὶ πολὺκαρπον δένδρον. Ὁ Κέκροψ ἐτέρεσκε ἐπὶ τῆ θεάτου, καὶ εὐφραίνετο δροσιζόμενος ὑπὸ τὴν σκίαν τοῦ. Ἡ δὲ Ἀθηναῖς κέψασα τῷ προσέφερεν ἓνα τῶν πρασίνων καρπῶν αὐτοῦ, ἀλλ' ὁ Κέκροψ, προταγαγὼν αὐτὸν εἰς τὸ στόμα τοῦ, διέστρεψε τὸ πρόσωπον σιωπῆν. Ἐν τούτοις οἱ καρποὶ ὀριμάσαντες, ἀπὸ πρασίνων ἔγιναν μέλανες, καὶ ἡ Ἀθηναῖς ἔδοσε καὶ ἐκ δευτέρου καρπὸν καὶ εἰς τὸν Κέκροπα, ὅστις ἀπογευσάμενος, τὸν εὖρον ἠδὺν εἰς βρώσιν, καὶ ἡ πλαστιγὴ τῆς κοίτης τοῦ, ἀπὸ τοῦ Ποσειδῶνος, πρὸς δὲ εἶχεν ἐντελῶς κλίνει, ἤρχισεν ἤδη ἀδιοράτως νὰ τρέπηται κατ' ἐναντίαν διεθυσσιν.

— Ἄν τὸ ὕδωρ γονιμοποιῆ τὴν γῆν, εἶπεν ἡ Ἀθηναῖς. Ἰδοὺ τῆς γονιμότητος αὐτῆς τὸ κριστόν προῖόν. Αὐτὸ ἐνδύον καὶ πεδιάδας καὶ ἄρη, θέλει μεταβάλλει τὴν ἔρημον τῆς Ἀττικῆς εἰς χαριέστατον κήπον. Αὐτοῦ δὲ καρπὸς ἔσται τῶν κατοικῶν αὐτῆς τροφὴ προσφιλέως. Ὁ δ' ὅπως αὐτοῦ οὐ μόνον ἔσται τῶν τεχνῶν βοηθός, ἀλλ' ἀφικνεῖς ἐγκλείων τὰς τοῦ ἡλίου ἀκτίνας, δωρῆσται ἐπὶ γῆς τὸ οὐράνιον φῶς, καὶ παρατενεῖ ἐν τῇ νυκτὶ τὴν ἡμέραν. Ἀλλὰ πρὸ πάντων ἐν τῷ δένδρῳ τούτῳ δωροῦμαι ὑμῖν τὸ ὑπέριστα τῶν ἀγαθῶν, τὴν εἰρήνην, τῆς φρονήσεως θυγατέρα. Αὕτη εἶναι τῶν ἀνθρώπων ἡ μεγαλοπυρρὸς εὐεργέτης, αὕτη ἡ πλουτοδότις θεὰ, αὕτη ἡ τῶν ἐθνῶν ἐμπροσθέντα τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν εὐμερίαν βρίζουσα. Οἱ ἀνδρικοί ἀγῶνες, ὁ

πόλεμος καὶ αἰνίκαι, αἳ οὐχ ἦσαν τῆς ἐλαίας μου θέλει ἀμείβει θαλάσσης, τότε συμβάλλονται εἰς τῶν ἀνθρώπων τὴν εὐτυχίαν, ἔταν μόνον προπαρασκευάζωσι τὴν εἰρήνην. Ἄλλως φυτεύουσι χωρὶς νὰ θερίζωσι, καταστρέφουσι χωρὶς νὰ οἰκοδομῶσιν. Εὐτυχῆς ὁ λαὸς ὁ ἀσπατάμενος τὴν εἰρήνην, καὶ νικῶν οὐχὶ νὰ νικῆται, ἀλλ' νὰ διατηρήσῃ τὸν θησαυρὸν αὐτῆς. Πᾶσα ἡμέρα αὐτοῦ, ἡμέρα εὐδαιμονίας, πᾶν θῆμα αὐτοῦ τὸν προάγει εἰς εὐπορίαν, πᾶς βῆλος αὐτοῦ μεταβάλλεται εἰς χρυσόν.

Ἁμφοτέρωι τότε ἀπεκρίθη ὁ Κέκροψ· — Ἄμφοτέρω τὰ δῶρα ἡμῶν εἰσι θεῖα καὶ ἀνεκτίμητα. Ἄλλ' ἐπειδὴ εἰς τὴν ἐμὴν ἀτθονὴν ἀνθρωπίνην κρίσιν ἀνετίθη ἡ δεινὴ ἀρετὴ μεταξὺ τῶν δύο, ἐπικαλοῦμαι μὲν ἀμφοτέρωις ἰλέους εἰς τὴν χῶραν ταύτην, ἀλλὰ τὴν κυριότητα αὐτῆς ἀνατίθημι εἰς τὸν ἐπαγγελόμενον ὀχι τοὺς κεραυνούς τῶν πολέμων καὶ τὴν ἐκ τούτων μεγάλῃν ἀλλὰ στιγμαίαϊαν λαμπρότητα τὴν παραχωρῶ εἰς τὸν χορηγούντα ἡμῖν τὰ ἀγαθὰ τῆς εἰρήνης καὶ τὸ ἡμερον ἀλλὰ διαρκεῖς αὐτῆς φῶς.

Ἄμα δὲ ταῦτα εἶπεν, ὁ Ποσειδῶν ἀνεπήδησε θυμωθεὶς, καὶ ἐπάταξε τὸ ἔδαφος τῆς Ἀκροπόλεως μετ' ἐπὶ τὴν τριάντῃν του, ἥτις τὰ ἔχον τῶν ὁδόντων φαίνονται μέχρι τούδε ἐπὶ τοῦ βράχου. Μετὰ ταῦτα, δ' ἐβυθίσθη βιαίως εἰς τὸ Αἰγαίον, οὐ τὰ ἀπρὶ ζοντα κύματα ἀνεπήδησαν μέχρι τοῦ οὐρανοῦ.

Ἡ δὲ Ἀθηναῖς, ἠρέμα διὰ τῆς χειρὸς καὶ εὐμενῶς νεύσασα πρὸς τὸν Κέκροπα, ἀπέβλεψε μετὰ ταῦτα πρὸς τὰς θυγατέρας αὐτοῦ, καὶ αἰφνιδίως τις τροχασμὸς ἐφάνη ἀναφυεῖς ἐντὸς τῆς σοφῆς κεφαλῆς τῆς. Μακρὸν δὲ καὶ σκεπτικὸν ἐπ' αὐτὰς προσήκωσε βλέμμα, καὶ ἔπειτα ἀπέπηε εἰς τοὺς ἀέρας, φῶς καὶ ἀρώματα διαχυτάτα εἰς τὴν ἀτμοσφαιραν.

— Πόσον γλυκεῖς καὶ ἠγεμονικὸι οἱ γλαυκοὶ ὀφθαλμοὶ τῆς θεᾶς, εἶπεν ἡ Πάνδροσος, ἡ μὴ τῶν θυγατέρων τοῦ Κέκροπος. Τὸ βλέμμα τῆς ὡς βίλος μοι διεπέρασε τὴν καρδίαν, καὶ ὡς φλόξ μοὶ ἀνήγει τὸ αἷμα.

— Πόσοι δὲν μοι αἰετὶ τὴν ὥραν καὶ μεγαλοπρεπῆ θεὰν τὸ δῶν μοι αὐτὸ ἐξήκοντος, εἶπεν ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς Ἔρση, δεικνύουσα τὸ ἐξὺλινον ἀγκυλμα εἰς οὐ τὸ αὐτοσχέδιον βῆθρον ἐκάθητο.

— Δὲν ἠξέωρω, εἶπεν ἡ τρίτῃ ἀδελφῇ Ἀγραιῶς, ἀνὰ ἄξιζῃ νὰ λοιπάζωμεν κεντῶται δι' αὐτὸ πέπλον. Ἐγὼ δὲν κεντῶ πλέον· προτιμῶ νὰ κρεμάσω στέμματα εἰς τὸ δῶρον τοῦ Ἄρεως.

— Καὶ ἐγὼ, εἶπεν ἡ Ἔρση, νὰ καλλιερῆσω τὰς μυρτίνας, αἳ ἐφύττυτα περὶ τὸ ἀγάλμα τοῦ Ἑρμοῦ.

— Ἀρετε, πιστεύσατέ μοι, τὸν Ἑρμῆν καὶ τὸν Ἄρην, εἶπεν ἡ Πάνδροσος. Μὴ ἀσέβησαι πρὸς τὸ ἱερόν ἀγάλμα. Ὁ πατὴρ μας εἶπεν, ὅτι τοιοῦτον ὅποιον εἶναι, ἔπεσαν ἀπὸ τὸν οὐρανόν.

— Ἀληθῶς ἀπὸ τὸν οὐρανόν ἔπεσε, πάτερ; ἠρώτησαν αἱ δύο κόραι.

— Ὅταν ἐπὶ τῆς γῆς δὲν εὐρίσκωμεν τὴν καταγωγὴν τοῦ, ἀπεκρίθη ὁ Κέκροψ, ἀπεκρῶγων τὴν

ἐρώτησιν, πρέπει νὰ τὸ πιστεύωμεν ὡς πεμφορὸν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἰσπετὲς νὰ τὸ ὀνομάζωμεν.

Καὶ ἀπήθεν δπως, καλέσας οἰκοδόμους, περιεσχίση εἰς τὸν αὐτὸν περίβολον τὰ ἱερὰ καὶ δρατὰ τῆς ἡμέρας ἐκείνης μνημόσυνα, παρὰ τὰ ἔδωκα τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Ἑρμοῦ, τὴν θάλασσαν ἢ τὸ φρέαρ τοῦ Ποσειδῶνος μετὰ τοῦ ἔχοντος τῆς τριάντης αὐτοῦ, καὶ τὴν ἐλαίαν τῆς Ἀθηνᾶς.

— Μὴ παραμελεῖτε, ἀδελφαί, τὴν εὐσεβὴ ἡμῶν ἐργασίαν, ἐπανελάβε παραινῶσα ἡ Πάνδροσος. Τὰ Ἀθῆναια μετ' ὀλίγον θέλουσι ἐπιστῆ· πρέπει ὁ Πέπλος νὰ ἦται ἕτοιμος.

Ἄλλ' ἐνῷ αἱ δύο κόραι ἤρχοντο νὰ καθήσωσι παρὰ τὴν ἀδελφῆν των, αἴφνης ἔστησαν ἀμφοτέρωι, ἐφάνησαν ἀκρούμεναι, καὶ ἔπειτα ὡς δύο νεαὶ ἐλαφοὶ ὤρμησαν ὁμοῦ τρέχουσαι πρὸς τὴν πύλῃν τῆς Ἀκροπόλεως, δι' ἧς εἰσῆρχοντο δύο νεαὶ ἐξόχου ὠραιότητος, ὁ μὲν βυμαλέος καὶ ἀνδρικός, τὴν ὄψιν ἔχων καταπληκτικὴν, τὸ βλέμμα εὐγενεῖς καὶ σπινθηροβόλον, καὶ τὸ βῆμα σπιθαμνόν, ὁ δὲ, νεανικός, τρυφερός καὶ κοῦφος, ὅτε ἐφάνετο πετῶν ὅταν ἐπεριπάτει. Ὁ πρῶτος ἦτον ὁ Ἄρης, ὁ δεῦτερος ὁ Ἑρμῆς.

Τὴν δ' ἐπαύριον ὁ Κέκροψ· εἶχεν ἤδη περατώσει τὸν περίβολόν του, οὐχὶ θυμὸς καὶ αἱ θυγατέρες του τὸν πέπλον τῆς Ἀθηνᾶς, διότι ἂν ἡ Πάνδροσος ἐβλεπεν ἐμπρὸς τῆς μόνον τὸ ἔργον τῆς, αἱ ἄλλαι δύο, μετὰ τὸ ἐργαζόμεναι, ἔβλεπον τὸν Ἑρμῆν καὶ τὸν Ἄρην.

— Δὲν μοι λέγετε, ἀδελφαί, εἶπεν ἀφελῶς ἡ Πάνδροσος, καθήμενῃ μετὰ τῶν καὶ κεντῶσα εἰς τὴν σκίαν τῆς ἱερᾶς ἐλαίας, ποίαν εὐχαρίστησιν εὐρίσκετε εἰς τὴν συναναστροφὴν τῶν δύο ἐκείνων ξένων, ὅτε δι' αὐτούς ν' ἀμελήτε τὴν ἱερὰν ἐργασίαν σας; Παῦ ὑπάγετε μετ' αὐτῶν, τί λέγετε καὶ τί κάμνετε, ὅταν ἐρχῶνται; Ἐγὼ πολλὴν περιέργειαν νὰ τὸ μάθω.

— Ὡ! ἀδελφῆ, εἶναι κάκιστον πρᾶγμα ἡ περιέργεια, εἶπεν ἡ Ἔρση, καὶ σὲ συμβουλεύω πολὺ νὰ τὴν ἀπομαίης.

— Δὲν ἠμπερῶ νὰ ἐνοήσω, εἶπεν ἡ Ἀγραιῶς, πῶς εὐρίσκονται περιέργωι ἀνθρώπωι! ἴναι δι' ἐμὲ ἀνεξήγητον πάθος. Τί τοῖς μέλλει διὰ τῶν ἄλλων τὰ μυστικά; Διατί δὲν περιορίζονται εἰς τὰ ἰδικά των;

— Ὅταν δὲν θέλετε, ἀδελφαί, νὰ μ' εἰπήτε, εἴ τι σᾶς ἐρωτῶ, εἶπεν ἡ Πάνδροσος μετὰ πολλὴν ἀφέλειαν, ἐννοεῖται ὅτι δὲν ἐπιμένω. Ὅμολογῶ ὅμως ὅτι εἶμαι περιέργω.

Ἐνῷ δὲ ταῦτα ἐλέγοντο, ἀνέλαμψεν αἴφνης ὁ οὐρανός, καὶ αὐρὰ μυροβόλος περιεχούση περὶ τὴν Ἀκροπόλιν, ἐκ φωτεινῆς δὲ νεφέλης ἐπεφάνη εἰς τὰς τρομούσας κόρας ἡ Ἀθηναῖς, γινώριμος ἐκ τῶν αἰθρίων γλαυκῶν ὀφθαλμῶν τῆς, ἐκ τοῦ ἔγχους καὶ τῆς ἀσπίδος τῆς, καὶ ἐκ τοῦ ποδῆρους χιτῶνός τῆς ἐφ' οὗ ἀπαισίως ἐμάρμαζεν ἡ τερατώδης κεφαλὴ τῆς Γοργῶνος. Στάσα δὲ ἐμπρὸς τῶν νεανίδων,

— Σᾶς εἶδα χθὲς εὐθεβῆς καὶ ἐπιμελεῖς, εἶπε, σᾶς φέρω ἐν δαίγμῳ τῆς ἐμπιστοσύνης μου.

Λαβούσα δὲ μικρὸν κιβώτιον ὑπὸ τὴν ἀκτίδα τῆς,

— Σᾶς παραδίδω, ἐπρόσθεσε, τὴν παρακαταθήκην αὐτοῦ. Φύλαξατέ το ἐπιμελῶς, καὶ προσέχετε μὴ τύχη καὶ ἀνοιχθῇ.

Εἶπε, καὶ εἰπῶσα ἀπέπηε. Αἰδὲ κόραι ἐμειναν ἀκίνητοι, ἀφωνοικαίσχῳδον ἀπνοεας.

Ἄλλὰ κατ' ὀλίγον ἤρχισαν νὰ συνέρχωνται.

— Ἡ Ἀθηναῖς! εἶπεν ἡ Πάνδροσος.

— Ἡ Ἀθηναῖς! ἡ Ἀθηναῖς! ἐπανελάθον αἱ ἄλλαι δύο. Ἐπειτα δὲ τὰ βλέμματα καὶ τῶν τριῶν ἐστραφθησαν πρὸς τὸ κιβώτιον.

— Ἄλλὰ τὸ κιβώτιον τοῦτο! εἶπεν ἡ Ἀγραιῶς.

Τί ἄρα νὰ εἶναι; τί περιλαμβάνει;

— Τὶ παράδοξον μυστήριον! εἶπεν ἡ Ἔρση.

— Ἱερὰ παρακαταθήκη, εἶπεν ἡ Πάνδροσος· ἡ θεὰ μᾶς τὴν ἐνεπίστευθη, πρέπει νὰ τὴν φυλάξωμεν μετὰ φόβου καὶ μετὰ πίστεως.

— Ὡ! ἀναμφιβόλως, ὑπέλαθεν ἡ Ἔρση. Ἄλλὰ τί ἄρα γὰρ περιέχει;

— Ἴσως ἀγνωστὸν τινα θησαυρὸν, εἶπεν ἡ Ἀγραιῶς μετὰ διστακτικὰς ὀφθαλμοῦς. Ἴσως πολυτίμους λίθους ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου τὰς κορυφᾶς ἢ πᾶς φάραγγας.

— Ἴσως νέκταρ ἢ ἀμβροσίαν, ἐπρόσθεσε ἡ Ἔρση.

Ἴσως τι οὐράνιον προῖόν ἀγνωστον εἰς τὴν γῆν.

— Ἡ φάρμακόν τι δίδον τὴν ἀθανασίαν, εἶπεν ἡ Ἔρση. Ὡ! ἀν μόνον ἦτο δυνατόν νὰ τὸ ἰδῶμεν!

— Ἀπαγε! εἶπεν ἡ Πάνδροσος. Ἡ Ἀθηναῖς ἀπηγόρευσε νὰ μὴν ἀνοιχθῇ τὸ κιβώτιον.

— Ἀπαγε! ἀναμφιβόλως ἀπεκρίθη ἡ Ἔρση. Βεβαίως, ἡ Ἀθηναῖς εἶπε νὰ μὴν ἀνοιχθῇ, ἀλλὰ ἠθέλον τόσον νὰ ἠξέωρω τί περιέχει!

— Ὡ! μίαν μόνον γωνίαν ἀν ἦτο δυνατόν νὰ διεγείρωμεν, εἶπεν ἡ Ἀγραιῶς.

— Φύλαξθε, ἀδελφαί, φύλαξθε, εἶπεν ἡ Πάνδροσος. Ἐνθυμηθῆτε τῆς θεᾶς τὸν λόγον.

— Τῆς θεᾶς τὸν λόγον, πὸν ἐνθυμούμεθα, τίς τὸν λησμονεῖ; ὑπέλαθεν ἡ Ἔρση. Ἄλλ' ἐν μόνον βλέμμα δύναται τόσον νὰ ἐλάψῃ;

— Ἀφῆτε τοῦτο, εἶπεν ἡ Πάνδροσος· νικήσατε τὴν περιέργειάν σας· αἰδεσθητε τὴν θεὰν· φοβήθητε τὴν ὀργὴν τῆς.

Αἱ κόραι ὑπήκουσαν, καὶ ἤρχισαν νὰ κεντῶσι σιωπηλῶς. Ἄλλὰ μετ' ὀλίγα λεπτά

— Ἀγραιῶς! εἶπεν ἡ Ἔρση.

— Ἔρση, ἀπεκρίθη αὐτῇ.

— Μόνον ἐν βλέμμα! εἶπεν ἐκείνη.

— Ἐν μόνον βλέμμα, ἀπεκρίθη ἡ Ἀγραιῶς, τί θὰ ἐλάψῃ; Ἰδέ, τὸ πόμα ὑποχωρεῖ. Ὀλίγον ἀν τὸ ἀθήσω ἀνοίγει.

— Ὀλίγον μόνον, εἶπεν ἡ Ἔρση, καὶ τὸ κλείωμεν πάλιν ἀμέσως.

— Πρὸς Ἀθηνᾶς, σᾶς παρακαλῶ, ἀδελφαί! σᾶς ἐξορκίζω νὰ μὴ πράξετε τοῦτο, ἀνέκραξεν ἡ Πάνδροσος.

— Ἄλλ' ἀμέσως θὰ τὸ κλείωμεν πάλιν, ἐπανελάθον ἡ Ἀγραιῶς, κρατούσα ἤδη εἰς τὰς χεῖρας τὸ πόμα. Ἡ Ἀθηναῖς εἶναι ἤδη εἰς τὴν ἐπιείκην τοῦ πατρὸς τῆς· οὐτὲ θὰ ὑποπτεύῃ ὅτι τὸ ἐγγίσκαμεν. Νὰ τὸ ἀνοίξω;

— Μὴ, μὴ! εἶπεν ἡ Πάνδροσος.

— Ἀνοίξε, ἀνοίξε, εἶπεν ἡ Ἔρση.

— Τὸ ἀνοίγω λοιπόν, εἶπεν ἡ Πάνδροσος.

— Ὡ! ἐγὼ φεύγω, καὶ ἀποστρέφω τὸ πρόσωπον,

ἀνέκραξεν ἡ Πάνδροτος ἐγερούεισα καὶ δρομικῶς μακρυνόμενη.

— Ἄνοιξε, ἀνοιξε, ἐπανέλαθεν ἡ Ἔρση ἐν μόνον βλέμμα, καὶ ἀμέσως τὸ κλείεις.

Καὶ ἡ Ἀγραυλος μὲ ταχεῖαν τῆς χειρὸς κίνησιν, ἠνείωσε τὸ πόμα.

— Ἄ! ἀνεφώνησαν καὶ αἱ δύο συγχρόνως, καὶ κατέβρισαν πάλιν τὸ πόμα, μείνασαι ὡς ἀπολειψόμεναι, διότι εἰς τὸ κιβώτιον ἀντὶ πολυτίμων κόσμων καὶ θησαυρῶν, εἶδον κείμενον θρέφος.

Ἐνῶ δὲ αὐταὶ ἀνεφώνουν ἐκπληττόμεναι, κορώνῃ ἠγέρθη ἐκ τῶν κλάδων τῆς ἱερᾶς ἐλαίας, καὶ ὄξειαν κραυγὴν ἀφῆκε, διένειπε πρὸς βορρᾶν τὸν ἀέρα.

— Βίβες, ἠρώτησεν ἡ Ἀγραυλος, θαίλως ἀναβλέβλεφατα πρὸς τὴν Ἔρσην.

— Βίβα, εἶπεν αὐτῇ. Ἡ Ἀθηνᾶ! Λαῖπον δλαὶ αὶ καυχῆσαι, καὶ ὅλη ἡ αὐστηρότης. . .

— Προποιήσεις! ἐπιθύρσειεν ἡ Ἀγραυλος μὲ φωνῆν, ἦτις μὲλις ἠκούετο.

— Καὶ ἡμεῖς ἐμπρὸς τῆς ἐτρέμαμεν! εἶπε μετὰ τὸ λήμης ἡ Ἔρση. Δὲν ἔχομεν νὰ τὴν φοδῶμεθα. Καὶ αὐτὴ ἀσθενῆς ὡς ἡμεῖς.

— Εἶδες τί ἀσχημον θρέφος! εἶπεν ἡ Ἀγραυλος.

— Ναί! καὶ παρετήρησας τοὺς πόδας σου; ἀπεκρίθη ἡ Ἔρση. Δὲν ἤξεύρω πῶς μ' ἐράνησαν στρεβλοὶ καὶ ραιβοὶ. Ὅφεις μᾶλλον ἢ πόδες παιδίου ὁμοιάζον.

— Ὡ! τῷ ὄντι, ἄρες νὰ ἰδῶ!

Καὶ ἠνείωξαν πάλιν τὸ κιβώτιον, καὶ ἡ μορφή τοῦ παιδίου, καὶ τῆς Ἀθηνᾶς ἡ διαγωγὴ, ἦσαν ἀλληλοδιαδόχως τὸ ἀνεξάντητον θέμα τῆς φλυαρίας των.

Ἐν τούτοις δὲ ἡ Ἀθηνᾶ, ἀφ' οὗ παραδοῦσα αὐταῖς τὸ κιβώτιον, ἐπέθη εἰς τὸ νέφος τῆς αἰλιν, ἀπ' αὐτοῦ ἐπέβλεψεν ἄνωθεν ἐπὶ τὴν μέλλουσαν πόλιν τῆς μετὰ σοφῆς καὶ μερίμνης, καὶ εἶδεν αὐτὴν καταλλήλως τεθειμένην διὰ τὸ προωρισμένον αὐτῆς μεγαλεῖον, καὶ τὸ φροῦδιον τῆς Ἀκροπόλεως ὡς βασιλικὸν στέμμα ἐπίστρονον αὐτῆν καὶ πρὸς ἀνατολᾶς μὲν τὸν Ὑμηττόν, πρὸς νότον δὲ τὸ Μουσεῖον, πρὸς δυσμᾶς δὲ τὸν Ἄρειον Πάγον περιβάλλοντας αὐτὴν ὡς φυσικὰ ὀχυρώματα. Ἀλλὰ πρὸς βορρᾶν τὴν εἶδεν ἄφρακτον μέχρι τοῦ ἀπέχοντος Βουλητησοῦ, καὶ ἐλυπήθη ὄρμησεν ἐπομένως πρὸς τὸ ὄρος ἐκεῖνο, ἐκοψεν ἕνα τέμαχον αὐτοῦ μὲ τῆς λόγχης τῆς τῆν αἰχμῆν, ὅπως τὸν θέσῃ πρὸς τείχισμα κατὰ τὴν ἀσθενῆ θεοῖν, καὶ, ἀφ' οὗ τὸν ἔπαλεν εἰς τὴν παλάμην τῆς, τὸν ἐφορτώθη εἰς τὸν ὄμιον καὶ ἀπέπη πρὸς τὴν Ἀκρόπολιν.

Ἀλλὰ καθ' ὅδον τὴν ἀπήνησεν ἡ ἄλλος κορώνῃ, ἣ τις εἶχεν ἀναπτῆ ἀπὸ τῆς ἐλαίας, καὶ τὴν προσεῖπεν ὡς ἐπειτα.

— Κρά κρά! Κυρά Ἀθηνᾶ, κυρά Ἀθηνᾶ!

— Τί θέλεις, κορώνῃ μου, καὶ μ' ἀναγκαιτίζεις; ὄψω νὰ φράξω τὴν καλὴν μου πόλιν, νὰ ἔχῃ βράχους ὡς ἐπάλξεις, καὶ ὡς πυργώματα ὄρη.

— Κρά κρά, εἶπεν ἡ κορώνῃ. Ὁχυρόνεις καὶ φράτεις, καὶ αὶ κόραι ἠνείωξαν τὸ κιβώτιον, καὶ ὁ ἥλιος εἶδε τὸ θρέφος καὶ ἐξεπλάγη.

— Κεκή κορώνῃ, κακῶν ἄγγελε! μὴ φθάσῃς νὰ πατήσῃς τὴν Ἀκρόπολιν ποτὲ πλέον! τὸ κιβώτιον τὸ

κιβώτιον! ἀνέκραξεν ἡ Ἀθηνᾶ, καὶ ἠνείωξεν εὐφρῶς τὸ ὄφθαλμός, τὸ στόμα καὶ τὰς χεῖρας, λήσμονοισα τὸ ἄχθος τῆς, ὅπερ περὸν εἰμίεναι δι' αἰῶνων κείμενον κατὰ γῆς, καὶ ὀνομάσθη Λυκαβητὸς ὑπὸ τῶν μετὰ ταῦτα ἀνθρώπων.

Καὶ ἡ μὲν κορώνῃ, τῆς θιάς ἰρομάζουσα τὴν ἀρὰν, ἔκτοτε οὐδέποτε πλέον ἐπέθη τῆς Ἀκροπόλεως (αὐτὴ δὲ θεὰ ἔπη ἐὼθ' πρὸς αὐτὴν, καὶ, ἀοράτως ἀλλ' ὄρωσα, εἶδε τὰς δύο κόρας κυπτούσας ὑπὲρ τὴν λάρνακα, καὶ πολυπραγμονούσας περὶ τὸ θρέφος.

— Ἐπάρταί σεῖς καὶ ἡ ἀπίστοις περ' ἐργεῖά σα;! κακαὶ κακῶς ἀπόλοισθε! ἐκράξεν ἡ θεὰ, καὶ ἡ κραυγὴ τῆς ἀντήχησεν ὡς θρονὴ εἰς τοὺς φάραγγας τοῦ Ὑμηττοῦ, τοῦ Βουλητησοῦ καὶ τοῦ Πάρνηθος, καὶ ἔνευστα φοβερά, καὶ ἐσείσθη ἡ γῆ, καὶ ἐσεισθήσαν τῶν δυστυχῶν νεανίδων αἱ φρένες καὶ αἱ καρδίαι.

— Ἔρση, Ἔρση! τί εἶναι τὸ θαυὸ τοῦτο σκότος; ἐφώνησεν ἀναπηδῶσα ἡ Ἀγραυλος. Διατί ὡς φλεγμένη πύσσα διαβρέει ὁ οὐρανός; διατί τὰ ὄρη καλαίουσιν ὡς μα νόμενος; διατί ἡ γῆ συστρέφεται στρεβιλίζουσα;

— Ἀκουσον, ἀνέκραξεν ἡ Ἔρση, ἡ θάλασσα βοᾷ ὡς μὲ μύρια στόματα! ὁ οὐρανός ἠνεώχθη, καὶ προχέει ὕλακτοῦντας τοὺς καταβράκτας του. καὶ ὁ βορρᾶς συρίζει συναλίαν μετὰ τοῦ νότου! Ἡ φύσις ὅλη μυκάται ὡς σραγιαζομένη.

— Ὡ! πῶς οἱ οὐρανοὶ ἠνεώχθησαν! εἶπεν ἡ Ἀγραυλος. Ποῖον φῶς, χιλιοπλάσιον τοῦ φωτός τῆς ἡμέρας διεγύθη ἐπὶ τῆς γῆς! Ἴδὲ, ἰδὲ τὰ χαρίεντα δάστη, ἰδὲ, ἰδὲ τοὺς λιμῶνας! Ἴδὲ, ἰδὲ τὰ ἄνη, τοὺς βύακας καὶ τοὺς λόφους! Ὡ! πῶς ἡ γῆ σχίζεται! Φῶς ἐξέρχεται ἀπὸ τὴν χαινουσάν τῆς πλαγῆς! Αἱ Ἐριννύες! Ἔρση! φρίκη! αἱ Ἐριννύες ἐξέρχονται! ὄχι! δὲν εἶναι αἱ Ἐριννύες! Εἶναι ὁ Ἄρης! ὁ ἀνδρείδος μου Ἄρης! Παλλεὶ τὴν φοβεράν λόγχην του καὶ μὲ καλεῖ εἰς χορόν!

— Ὡ! ποῖος ἦχος πλήττει τὴν ἀκοήν μου! ἔλεγε συγχρόνως ἡ Ἔρση. Ποία ἐπουράνιος μουσικὴ διαχέεται ἐπὶ τῆς γῆς! Ἀκουτε, ἄκουσε τὰς μυρίας κιθάρας, ἄκουτε, ἄκουσε τοὺς χιλιοστόμους αὐλοὺς, ἄκουσε τὰ χιλιά μελῆ συγχρόμενα εἰς ἕν μελὸς. Ἀλλὰ πῶς! προχωροῦσιν αἱ Ἐριννύες τρίχουσαι τοὺς ὀδόντας καὶ ὕλακτοῦνται ὡς πειναλαὶ λύκαιναί! Ὅχι! δὲν εἶναι αἱ Ἐριννύες, εἶναι ὁ καλὸς μου Ἐρμῆς, γλυκὰ μειδιῶν, τὴν τρίχορδον λύραν του χρούων, καὶ προσκαλῶν με εἰς τὸν χορόν.

Καὶ συγχρόνως ἀνέκρουσαν ἀμφοτέραι ἅσμα ἀνέκφραστον καὶ ἀνήκουστον, ὅστε θλοφυρμῶν, οὔτε ἀλαλαγμῶν, ἀλλ' ἀμφοτέρων μετέχον, καὶ ἐκπλήττον τὴν ἠχώ τῶν πέριξ σπηλαίων. Κρατούμεναι δὲ καὶ ἀπὸ τὰς χεῖρας, ἤρχισαν ἀλλόκοτον ὄρησιν, συνισταμένην εἰς ἅσματα καὶ στροφὰς παραφόρους, ὧν ἑκάστη τὰ ἐπλησίαζεν εἰς τοῦ κορημοῦ τὸ ἄφρακτον χεῖλος.

(α) Ἐν ὁμοίᾳ ἡλικίᾳ ἦρχεν ἐν τῇ Ἀκροπόλει ἡ Ἀθηνᾶ. Διότι ἦδη, ὡς ἐκδικολομενον τὸ κακὸν ὄνειρον, ἐφελέγατο οὐ μόνον τὴν Ἀκρόπολιν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν ναὸν τῆς Παρθένου, ὡς τὸ θέατρον τῆς ἀσχημονιστέρας τοῦ θειολογισμοῦ, καὶ μετ' οὐ πολλοῦ τοῦ Παρθενῶνος δ' ὀπισθεθέσθαι θέλει ἡ χάρις Ἑρακλίου, ὡς τοῦ Διὸς οἱ ἐταῖροι.

Ἐπιστάσαι δὲ εἰς αὐτό, ἐξέτιναν ἀμφοτέραι μειδῶσαι τὰς χεῖρας; καὶ

— Ἐλοῦ, ὦ φίλτατε Ἄρη, ἐλθε, ὦ Ἐρμῆ, προφέρουσαι, ἐπήδησαν ἐμπρὸς, καὶ κατὰ τῶν βράχων ριφθῆναι μετὰ μεγάλης κραυγῆς, κατεσυντρίβησαν.

Τοιαυτὴ ἦν ἡ πρώτη ποιητὴ τῆς πρώτης γυναικείας περιεργείας ἐν Ἀθήναις.

Τὴν λύπην τῆς Πανδρότου διὰ τὴν καταστροφὴν ταύτην ἀρίνομεν τὸν ἀναγνώστην νὰ συμπεράνῃ, καὶ τῶσο μᾶλλον, καθ' ὅσον διὲν τὴν ἠξεύρομεν. Πιθανὸν δὲ φαίνεται ὅτι ἀπέδωκεν εἰς τὰς θανούσας αὐτῆς ἀδελφάς τὰ τελευταῖα καθήκοντα, ἐνταριάστασα αὐτὰς εἰς τὸ σπήλαιον παρ' ἧ ἐκρημίσθησαν, ὡς ἐνεταφίασε καὶ τὸν πατέρα τῆς, ὅταν μετὰ ταῦτα ἀπέθανεν, εἰς τὸ ἱερόν ἰδρυον παρὰ τὴν ἐλαίαν τῆς Ἀθηνᾶς τὸ δὲ θρέφος, τῆς θεᾶς τὸν τροφίμον, ὅτι ἀνεθρίψε, καὶ ἐκάλεισεν αὐτὸ Ἐρεχθεὺς ἡ Ἐρεχθίδιον.

Τὸ θρέφος τοῦτο ἠξήτησεν ἐπὶ τῶν βασιλείων Κρανοῦ καὶ Ἀμοικτύου, καὶ μετὰ ταῦτα ἔγενε καὶ αὐτὸ βασιλεύς. Ἐπειδὴ δὲ ἦτον χωλὸς εἰς θαμνῶν ἠναγκάσθη, ὅπως μετακινήται, νὰ ἐφεύρῃ μηχανὴν, ἣν ἐκάλεσεν Ἰμαξαν, ἴσως διὰ τοῦτο, μὴ δυναμένος νὰ μεταβιῇ ὅσον ἤθελε συνεχῶς εἰς τὸν τόπον ὃν καθιέρωσε τῆς προσάτιδος τοῦ ἠνίκου, ὠκοδόμησεν ἐν αὐτῷ τούτῳ τὸν οἶκόν του, τὸν μὲν ἕνα τοῖχον στηρίζων ἐπὶ τῶν βράχων τῆς Ἀκροπόλεως, εἰ; δὲ τὸν ἄλλον περιλαβῶν καὶ τὸ θρέφος, καὶ τὴν ἐλαίαν, καὶ τῆς τριαινῆς τὰ ἔγχυ, καὶ τὸν τάφον τοῦ Κέκροπος, καὶ τῆς Ἀθηνᾶς τὸ Δ' ἵπετεξ ἔδαμον.

Ἄλλ' ὁ Ποσειδῶν, ὅσον θεὸς καὶ ἀν εἶναι, ἠξεύρομεν ὅτι εἶναι φύσει ὀργίλος. Ἄμα λοιπὸν ἠττηθεῖς, ἰθυθίσθη, ὡς εἶπομεν, εἰς τὸν ὠκεανόν, πνέων τρικυμίαν καὶ θυελλαν, καὶ εὐτυχία ὅτι τότε ἀκόμη δὲν διέτρεχον τὰς θαλάσσιας στόλοι, ἄλλως θὰ κατεποντιζόντο αὐτὰνδροι. Ἀφ' οὗ δ' εἰμίεναι χωνεῶν τὸν θυμὸν του πετραράκοντα περίπου στιγμῆς, ἄς ἡμεῖς οἱ ἀνώμοροι διομάζομεν ἐτη, ἀνήλυε διὰ σύφουτος εἰς τὸν Ὀλυμπον, καὶ παρουσιάσθη εἰς τὸν Δία, ἐκδίκησιν μελετών.

— Τί ἔχει ὁ ἀγαθός μου ἀδελφός καὶ πνευστιᾶ ὡς τὰς φύσας τοῦ Ἡραίστου εἰς τῆς Αἴτινης τὰ ἐργουστάτια; ἠρώτησεν ὁ Ζεὺς.

— Εἶς αὐθόθης. εἶπεν ὁ Ποσειδῶν, ἀποπνιγόμενος ὑπὸ τοῦ θυμοῦ του, — δὲν ἐξέτατ' ἂν Αἰγύπτιος ἢ ἂν Πελαγός... διότι φρίνεται τὴν φύσιν διπλοῦς... ὁ βασιλεύς... ὁ οἰκιστὴς... ὁ δὲν ἠξεύρω τί τοῦ βράχου ἐκεῖνου ὃν ὠνόμασε Κεχροπίαν... ὁ Κέκροφ τέλος...

— Αἶ! τί ὁ Κέκροφ; ἠρώτησεν ὁ Ζεὺς γελῶν διὰ τὸ ἀδελφοῦ του τὴν ἐξαψιν.

Ἀλλὰ τὸ τί ἦτον ὀδύκολον νὰ εἰπῆ ὁ Ποσειδῶν; διότι πῶς νὰ κατηγορήσῃ τὸν Κέκροπα ὅτι, αἰρεθεῖς δικαστῆς, ἀπεφάτιτε κατὰ συνείδησιν, καὶ πῶς νὰ τὸ παραστήσῃ ὡς ἐγκλημα εἰς τὸν Δία, ὅτι ἀντὶ τοῦ ἀδελφοῦ ἐδικαίωσε τὴν θυγατέρα αὐτοῦ. Ἀνάγκη λοιπὸν ἀντὶ τῆς ἀπορρομῆς νὰ ἐβρεθῆ πρόφοσις.

— Ἄλλ' ὁ Κέκροφ, εἶπεν ὁ παντεπόπτης Ζεὺς, πρὸ πολλῶν στιγμῶν, ἢ ἐτῶν, ὡς λέγουσιν οἱ ἀνθρωποι,

ἀνῆκε ἤδη εἰς τὸν ἀδελφὸν Πλούτωνα, καὶ ἀντ' αὐτοῦ βασιλεύσει ἤδη ἐν Ἀθήναις ὁ θετὸς αὐτοῦ υἱὸς Ἐρεχθεὺς.

Ἴδὸς ἐτοίμη ἡ πρόφοσις καὶ πρὸς τούτοις ἡ ἐκδίκησις κατὰ τοῦ Ἐρεχθεὺς περιελαμβάνεν οὐ μόνον τὸν δικαστὴν ἀλλὰ καὶ τὴν ἀντίκλητον, διότι ὁ Ἐρεχθεὺς ἦτον θετὸς ἀμφοτέρων.

— Ναί, περὶ τούτου τοῦ Ἐρεχθεὺς ἤθελον νὰ εἰπῶ, ἀπήνησεν ἀμέσως ὁ Ποσειδῶν. Πέζουεις τί ἐπραξεν; Ὁ αὐθόθης αὐτὸς ἐπολέμει τοὺς γειτόνάς του Ἐλευσινοῦς καὶ ἐπειδὴ ὁ υἱὸς μου Ἐδομολπος ἦλθεν ἐκ Θράκης εἰς βοήθειάν των, ἐτόλμησε καὶ μοὶ τὸν ἐρόνευσε! Ἀκούεις, πάτερ ἀνδρῶν τε θεῶν τε; Τὸν υἱόν μου! Ὁ Ἐρεχθεὺς μοὶ ἐρόνευσε τὸν υἱόν μου!

— Ἀτρέμας ἔχε, ἀγαπητέ, εἶπεν ὁ Ζεὺς μὲ ἀμίμητον ἠραμίαν. Δι' ἕνα τῶν θνητῶν τούτων σκαλῆκων ὀργίζεσαι; Νὰ κινήσω μόνον τὸν θραχίονά μου κατὰστρέψω βλας τὰς γενεὰς αὐτῶν.

— Κίνησέ τον λοιπὸν, εἶπεν ὁ φιλέδικος Ποσειδῶν.

— Οὐ φροντίς, ἐνοσίχθων, ἀπεκρίθη ὁ Ζεὺς, καὶ ἔκατεινας τὴν χεῖρα, ἔλαθεν ἀπὸ τὴν ὀπλοθήκην τῆς Αἴτινης ἕνα κεραυνόν, καὶ γαστριώμενος τὸν ἀπήκε νὰ πέτρῃ εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἐρεχθεὺς.

— Ἴδὸς φίλτατε, τῷ εἶπε. Ὑπαγε τώρα ν' ἀναπαυθῆς. Ἄν ὁ ζέφυρος σ' ἐστρωσε μαλακὴν τὴν κοίτην σου, ἀπλώσε τὸν ἕνα θραχίονά εἰς τὴν Ἀτλαντικὴν καὶ τὸν ἄλλον εἰς τὴν Βιρηνίαν, καὶ βέγγε τὸν βόχθον τοῦ ὠκεανοῦ.

Ὁ Ἐρεχθεὺς ἔπεσεν ἐμβρόντητος, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τὸν ἐνεταφίασαν ἐντὸς τοῦ περιβόλου τῆς οἰκίας του.

Ἄλλ' ἐκεῖ, ἐξ ἄλλης γωνίας τοῦ Ὀλύμπου ἠκούσθησαν μεγάλαι φωναί. καὶ ἡ Ἀθηνᾶ εἰσώρησεν ἐρωτώσα τίς ἐρόνευσε τὸν υἱόν τῆς.

— Εὐφῆμαι, παρθένε, ἠθέλησε νὰ εἰπῆ ὁ Ζεὺς. Ἄλλ' ἐκεῖνη εἰς ἀστεισμούς δὲν ἦτον ποσῶς διαθεθεμένη, καὶ ὁ λόγος τοῦ κράνου τῆς ἔνευε φοβερός, ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου ὁ Ποσειδῶν ἠγριοῦτο. Λοιδωρίαὶ ἤρχισαν ἐκατέρωθεν νὰ διαφεύωσι τὰ θεῖα ζῶματα, καὶ ἡ Ἔρις ἤρχισε νὰ ἐπικοστῇ, τρύζουσα τοὺς ὀδόντας, ὅτι ὁ Ὀριαμβός τῆς ἤθληεν ἀνανεωθῆ ἐνώπιον τοῦ Διός. Τούτων ἀπὸ τὸν κίνδυνον αἰσθάνόμενος,

— Ὅ, τι ἔγινεν ἔγινεν, εἶπε, τῶρα εἰρήνην, παρακαλῶ. Ὁ ἀγαπητός σου Ἐρεχθεὺς ἀπέθανεν, φίλη θυγατερ, ἄς τιμᾶται ὡς ἦρος, καὶ ἄς μείνῃ ὁ οἶκός του ἰσκαὶ σεβόμενος, καὶ ἐδικός σου ναός, ὅπου μετὰ σοῦ νὰ λατρεύηται καὶ ἡ πίστις σου Πάνδροτος ἡ ἠξεύρουσα νὰ μὴ πολυπραγμονῇ εἰς τὰ σκάνδαλα. Καὶ σὺ ἀκόμη, ἀδελφε—ἐπρόσθετεν ἐπειτα, βλέπων τοῦ Ποσειδῶνος τὴν ὀργὴν ἐτοίμη νὰ ἐκράγῃ,—ἔχε καὶ αὐτὸ μέρος σου εἰς τὸν οἶκον τούτον. Ὅπου ἄς διήρесе θεία ἀντιλήλια, ἄς σὰς ἐνώση ἀνθρωπίνην λατρεία. Ἄς θύωσιν οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θωμοῦ εἰς σὲ καὶ εἰς τὸν Ἐρεχθεὺ ἀναίμακτα θύματα, διότι ἱκανὸν πῖμα μεταξὺ σας ἐχούθη.

Μετὰ τὴν ἐτυμηγορίαν λοιπὸν ταύτην, ἦτις ἐθαμάσθη εἰς τὸν Ὀλυμπον, ὡς δειγμα ὑπεράτης δικαστικῆς ἀγγίσιος, καὶ ἐκπέφρασε εἰς αὐτόν πάλιν τὴν ἁρμονίαν, οἱ Ἀθηναῖοι καθιέρωσαν τὸν οἶκον τοῦ Ἐ-

ρεχθείως η το Έρεχθειον εις Ναόν της Πολιάδος Αθηνών, και διασκευάσαντες αυτόν αναλόγως, επέλθον εν αυτό της θεάς την λατρείαν.

Μετα τινος εκατονταετηρίδας, επελθών ο Πέρσης, κατά της Ελλάδος, και ασθεώς σολήτας τους ναούς αυτής, επιρπόλησε, και το Έρεχθειον μετ' αυτής της ελαίας, προς μερίστην θλίψιν των Αθηναίων. Άλλα όποια ύπήρξεν ή χαρά αυτών και ή εκπλήξις, όταν μετα μίαν ημέραν ανελθόντες εις την Ακρόπολιν κατά διαταγήν του τυράννου, όπως θύωσιν εις τὰ ερείπια του ναού, ευρον εις την Ιεράν ελαίαν ποδιαίων ή διποδιαίων θαλλόν θλακίτησαντα εν μιᾷ νυκτι επί του κεκαυμένου στελέγους! Μετά θαθείας εύλαθείας εξεχθησαν όλοι τὸ θαύμα, και άμα διά των ενδόξων εκείνων άνδραγαθημάτων ένωσαν της Ελλάδος την ελευθερίαν, έννήθησαν της προσταίδος αυτών θεάς, και ού μόνον τή άνήγειραν τον μεγαλοπρεπή Παρθενών, αλλά άνφοδόμησαν εν Όλυμπίδι 92α και 93η το Έρεχθειον μετ' λαμπρότητος και εύπρεπειας άλλου γράπτου, τον πολυτελή εις αυτό εφαρμόσαντες Ιώνιον ρυθμόν, περιτέθησαντες τρείς στοάς, ών την μίαν αντίκείνων στηρίζουσι παρθένοι γλυπται, τὰ κομψὰ κιονόκρανα εις επιχώλους. Ελικας κάμψαντες, τὰς θάλας διά κομψών πλακάμων περικοσμήσαντες, τον λίθον εις ομοιότητα λεπτών ποικιλαντες άνθεμίων, και πᾶν τὸ οικοδόμημα διά γραφής και γλυφής πλουσίως καθωραίσαντες. Διήρσαν δὲ τον όλον ναόν δίχην, τὸ μέν αυτού, τον τάρον περιέχον του Έρεχθείως, τή Παλλάδι αναθέντες και τὴν Πόσειδωνι, τὸ δὲ, την ελαίαν εγκλείον και τὸ φρέο και τον του Κέρραπος τάρον και τὸ αρχαίον της Αθηνών. Εξόανον, εις την Πάνδρωσαν ἀναθέντες. Αρχιτέκτονες του αρχιτεκτονικου τούτου αριστουργήματος ήσαν ο Αρχιλόχος και ο Φιλοκλής.

Μίλις δ'είχεν αποπερατωθή ο ναός, και μετ' εν έτος (εν Όλ. 93. γ') εξεβράχη κυρκατ' εν αυτῶ, αλλά φαίνεται ότι όλίγον τον έβλαψε, πιθανώς μόνον της στέγης την ξυλικήν.

Οί χριστιανοί και τοιούτο των ειδώλων τὸ προτυπητήριον μετέβαλον εις εκκλησίαν της ἀληθοῦς λατρείας, οί δὲ Όθωμανοί της εκκλησίας μέρος μέν εις γυναικωνίτην του προουράριου των, μέρος δὲ εις πυριτοθήκην. Τοῦτο φαίνεται ότι επέφερε την κατατροπήν του, δι' ο και ή Ελληνική επανάστασις τον ευρεν ερείπιον, οἷος καρίσταται επί της παρούτης εικόνας και ή τελευταία καταστροφή ήν υπέστη ήν ούχ ήττον δραματικῆς πρώτης οικοδομῆς του. Ο στρατηγός των πολιορκουμένων Ελλήνων Γούρας ένέκλεισεν εις τὸ περιώδημενον αυτου μέρος την οικογένειάν του, και προς μερίστην αυτής άφάλειαν κατά των προσβαλλουσών έχθρικών σφαιρών, έσώρευσεν επί της όροφής χυτόν χῶμα εις ικανόν ύψος. Άλλ' ή όροφή, πισούσα υπό τὸ βάρος του χῶματος τούτου, άμα ένέσκηψεν εις αυτήν έβόμδα, εβράχη, και κατακρημνισθεϊσα, έφόνευσε και κατέχασε πάντας τους υπ' αυτήν προσφυγόντας.

P.

ΚΑΙ ΠΑΛΙΝ Ο ΠΑΡΚΤΡΙΚΟΣ ΤΗΛΕΓΡΑΦΟΣ.

Είναί γνω-

στόν εις τους πλείστους των άναγνωστών, ότι κατά τὸ παρελθόν έτος έγινέτο ή απόπειρα τηλεγραφικής συγκοινωνίας μεταξύ Αγγλίας και Γαλλίας, ήτοι της λοιπής Ευρώπης άπόσης, και προς τοῦτο κατασκευάσθη ηλεκτρικός άγωγός ή κλωστή σιδήρα διερχομένη υπό την θάλασσαν από του Δοδέρου εις τὸ Καλαί, απέστειαν 23 άγγλικῶν μιλίων. Η κλωστή αυτή προς άφάλειαν, και όπως μονωθῆ από του ύδατος, του παραφέροντος τον ηλεκτρισμόν, εκλείετο εις μολυβδόυν σωλήνα καθ' όλον τὸ μήκος της, πλην των δύο περάτων κατά τὰς δύο άκτάς, όπου, όπως έχη μείζονα ελαστικότητα, και δύνηται εύκολώτερον να παρακωλυθῆ τὰς του εδάφους τραχύτητας, εκλείσθη εις σωλήνας εκ Γουτταπέρκης, είδους άφρικανικου ελαστικού κόμμιος, οἷ μεγάλη χρησις γίνεται σήμερον εν Ευρώπῃ. Κατ' αυτόν τον τρόπον ο τηλεγράφος μετακομίσθη εξ Αγγλίας εις Γαλλίαν και άμα φθὰς εις την αντιπέραν άκτιήν, έδωκεν ο ίδιος εις τους αποστολείς του της άριθείως του την είδησιν.

Άλλ' ο σύνδεσμος μεταξύ των δύο ουπιών, του μολυβδου και της Γουτταπέρκης δὲν είναι ικανώς στερεός, και εβράχη επί των σκοπέλων κατά την γαλικήν άκτιήν, ώστε ο τηλεγράφος διεκόπη. Αμέσως όμως ήρχισεν ή επισκευή αυτού, και ούχι πλέον μάλλ' άκτώ κλωσται, δλόκληροι κεκρυμμένοι εις μολυβδόν, θέλουσι συνδέει την βρετανικήν νήσον μετ' της στερεάς, και από του προσευχῶς Μαίτου θέλουσι τεθῆ εις πλήρη ένέργειαν.

Οί τηλεγραφικοί, ως άλλαχού εβρέθη (Όδοι. Άναμν. φυλλ. 10'), ή διμυλούσι διά της κινήσεως της θαλάσσης, ή γραφουσι διά σημείων εκ συνθήκης, γραμμῶν και στιγμῶν, δευμένων μεταφράσεως και αντιγραφής. Άλλ' ο τηλεγράφος οὔτος αὔτε όμιλεῖ, οὔτε γράφει, αλλά τυπῶν! Κατ' άρχινουστάτην έφιύρσει των ΚΚ. Βέ. τς, αυτών των ίδιων μηχανικῶν οὔτινες τον κατασκευάζουσιν, εκατον κίνημα των λαβίδων προκαλεῖ εν εκ των 24 στοιχείων του αλφαβήτου, όπερ εν τῷ άμα καταλαμβάνει την οικείαν θέσιν ως υπό επιτάξειου στοιχειοθέτου τεθέν, και τυπῶται με μερίστην άκρίθειαν. Τὸ σύστημα τούτο είναι απήλλαγμένον και των χρονοτριβῶν και των σφαλμάτων της μεταφράσεως.

Άλλά πρόκειται ήδη περί επιχειρήσεως άλλης, ής ή μεγαλουργία υπερβαίνουσα πάντα όρον, είναι τοιαύτη ώστε δικαίως έμπνέει εις τον άνθρωπον υπερηφάνειαν δι' ο έλαβε θεϊον δῶρον της διανοίας, ή μάλλον πρόει να τῷ έμπνῆ θαλυτάτην ευγνώμοσύνην προς τον δωρητήν. Η επιχείρησις αυτή είναι ή δι' όμοίου τηλεγράφου κοινωνία μεταξύ Ευρώπης και Αμερικῆς, ήτις ως τερατολόγημα έγλευσθη κατ' αρχάς, ως δυνατή εκηρύχθη μετέπειτα, και ήδη, της επιστήμης ύποστῆσα τον έλεγχον, μέλλει ν' άρχίτη πραγματοποιουμένη άμ' αποπερατωθῆ του γαλλικου πορθμού ο τηλεγράφος.

ΜΕΤΕΓΧΥΣΙΣ ΑΙΜΑΤΟΣ. Μία των σπανιωτάτων έγχειρήσεων άς έτόλμησεν ή χειρουργία ποτέ, είναι

ή μετέγχυσις ή μεταγγίσις του αίματος άφ' ενός εις άλλου φλέβας, ή ματάδοσις μέρους της ζωῆς του ενός προς όποστήριξιν της ζωῆς του άλλου. Είς τὰς τελευταίας έφημερίδας των γαλλικῶν νοσοκομείων άπαντώμεν ότι γυνή, σφοδράν αιμορραγίαν παθούσα πρό του τοκετού και μετ' αυτόν εν τῷ νοσοκομείω του Αγ. Λουδοβίκου, εκινδύνευε να εκπνεύσῃ. Τὸ σώμά της είχε ψυχραυθῆ, ή κυκλοφορία του όλίγου μείναντος αίματος έφαινετο ανά πάσην στιγμήν έτοιμή να παύσῃ ο σφίγμός ήν ταχύς, αλλά επί πολλά λεπτά διεκόπητο, και άντ' αυτού έμενε μόνον λεπτή τις ύποτρέμουσα και κυμαινουμένη κίνησις. Τότε ο διατρός Κ. Νελάτων, βλέπων τον θάνατον επικείμενον, αποφάσισε να δοκιμάσῃ τον έκτακτον του θεραπειυτικόν τρόπον, εις ον φιλανθρώπως προσέφερε τὸ αίμά του εις των νοσοκόμων, ο Κ. Δουφούρ. Ο διατρός λοιπόν ήνώξεν ευρείως μίαν των φλεβῶν του βραχίονος αυτού, και τὸ γενναίως έκρέον αίμα έδόξετο εις λεκάνην διατηρουσαν θερμότητα 35⁰ του εκατομορίου θερμομέτρου, άμ' αυτής δὲ τὸ έχυσε την αυτήν στιγμήν εις κλυστήριον έχον την ίδίαν θερμοκρασίαν.

Ενώ δὲ ταῦτα έγίνοντο, ο διατρός διά τομῆς 2 ύφεκατομέτρων ευρείας εις τὸ δέρμα, άπεκάλυψε τή κεφαλικὴν μέσην φλέβα της άθηνου, ήτις έκείτο έστερημένη αίσθησεως, και την διήγειρε διά κλωστής. Έπειτα ένέτεμε διά ψαλλίδος εις την άνω της φλεβῆς περιπέρεται γυναικίαν έντομήν, και είσαγαγών εις αυτήν τον άκρον κωνικόν σωλήνα του κλυστήριου, άφου πρώτον εξέχυσε όλον τὸ άφωδῆς μέρος του αίματος, είτέχυσε βραδέως τὸ περιώδημενον του κλυστήριου, ήτοι 16⁰ δραμίαι περίπου και μετ' 5 λεπτά άλλα 12⁰, και επέδεσε την μικράν πληγήν του βραχίονος. Καθ' όλον τὸ διάστημα της έγχειρήσεως ή άθηνῆς οὔδεν έδωκε σημεϊον αίσθησεως, και οί σφίγμοί της έμενον άμετάβλητοι. Άλλά μετ' εν τέταρτον της ώρας, ο σφίγμός εβράχη όλίγον ανακαυχθείς, και βραδυτέρος όλίγον γενόμενος. Συγχρόνως δ' εκινήθη ή άθηνῆς, και διά της χειρός εξεφράσεν ότι αισθάνεται την άναπνοήν της ελευθερωτέραν. Μετ' επτά δὲ ημέρας ή άθηνῆς έζη ακόμη, και όλα τὰ συμπτώματα ήλεγχον δελτίωσιν. Είς την βρετανικήν επιθεώρησιν των 1825 άπαντώμεν ότι κατά τὸ έτος έκείνο ο Άγγλος διατρός Δουβλεδαϊῦ, άναγνούς περί όμοίως έγχειρήσεως επιτυχῶς γενομένης υπό του συμπατριώτου του Βλονδέλλου, ενήργησεν αυτήν όμοίως επί γυναικός αρτιτόκου και αιμορραγούσης, έγχύτας εις τὰς φλέβας αυτής δεκαεξέ ουγγίας από του άνδρός της τὸ αίμα, μέχρις ότου ή γυνή ήρχισεν αισθανομένη όλίγον κεφαλοπόνους και άνέκραξε, «διά τον Θεόν, λατρεύθη! αισθάνομαι ταύρου δυναμιν! ο και έγερθεϊσα περιπάτησε.

ΘΑΝΑΤΙΚΗ ΠΟΙΝΗ ΒΙΣ ΚΙΝΑΝ. Είς Κίναν έμπορός τις, Ταν. Αι. καλούμενος φονεύσας την γυναϊκά του, κατεδικάσθη εις θανατικήν ποινήν δι' άπηνίας. Κατακλεισθείς έπομένως εις φυλακήν, παρεδόθη εις φρονησιν τριών δεσμοφυλάκων, οὔτινες άντηλλάσσοντο

ανά πάσαν ώραν, και δὲν τῷ επέτρεπον στιγμής άναπαυσιν οὔτε την ημέραν, οὔτε την νύκτα. Από της βγδῆς ημέρας τόσον δεινῶς έπασχεν, ώστε παρεκάλει να τον φονεύσωσιν αποπνίγοντες τον, αλλά εξέσεν ακόμη πολλὰς ημέρας, και μελις την είκοστήν επελθών ο θάνατος, τον άπήλλαξε των τρομερών του βασάνων.

ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΝΩΜΑΛΙΑ.

Άν πέρουσι ίδομεν τὰς παιδιάδας μας χιονοσκεπείς, τους βύακας ήμῶν δεσμομενούς υπό παγετού, τὰ πτηνά πίπτοντα νεκρά από τὰς φολεάς των υπό του φύχους, και τους λεμονίνας και πορτοκαλεϊνάς μας, τὸ όραιότατον φυσικόν εγκαλλώπισμα της Ελλάδος, προβρίζουσ καταστροφέντας, άν ίδομεν τον βρετανικόν χειμῶνα εν πλήρει πανοπλίᾳ επισκεπτόμενον την Ελλάδα, δυνάμεθα ίσως να είπώμεν ότι αυτός απέδιδεν ήν ή Αγγλία έδέχθη εν 1825 επισκεψιν του Ελληνικου θέρους. Τῷ έντι, περίεργα ήσαν τὰ παρουσιασθέντα κατ' έκείνο έτος εν Αγγλίᾳ φαινόμενα. Η θερμοτης της ημέρας, άνωφόρος εις τὸ κλίμα έκείνο, ήτον κατά τὰς αρχάς του Ιουλίου 22⁰ Ρεωμόρου εις την σκιά, 26⁰ εις τον ήλιον, και έτι μεγαλητέρα εις τὰς πόλεις. Ο άνρ έφαινετο ως φυτώμενος από κάμινον. Αί όλῆς της ημέρας αι παιδιάδες έσχιζόντο εις θαθείας χασμάδας, τὸ έσπέρας τὰ επιπλα ήκούοντο ίσχυρῶς καταγυρνῆτα και βρηγνύμενά. Οί άνθρωποι άνέπνεον δυσκόλως άσθμαίνόντες, τὰ πτηνά κατέφευγον υπό την σκιάν των πυλώνων, οί ίπποι, άπειρηκότες, κατέπιπτον επί των οδῶν, και αι δημότιαι άμαζαί μόνον διά νυκτός εκκυκλοφόρου. Ο κορυδαλός έσίγα εις τους θάμνους, και οί θάμνος και αυτὰ τὰ δένδρα είχαν γυμνωθῆ των φύλλων των. Τῶν γεωμήλων εξηράνθη τὸ φυτόν, ή ρίζα δὲν ανεπτύχθη, και ή τιμή έτριπλασιάθη. Αί παιδιάδες όλα έφαινοντο μεμαρμένα. Η συγκομιδὴ γενομένη συνήθως κατά Σεπτέμβριον, είχε τελειώσει πρό της αρχῆς του Αύγουστου. Αί θαμάλεις, μη εύρίσκουσαι χλόην, δὲν έφερον γάλα, και όταν έφερον δὲν επήγγυτο εις βούτυρον περί τὰ μέση του Ιουλίου, αλλά έμενε βυστόν και ελαιώδες. Εῶν εξωτικῶν φυτῶν ώρίμωσαν οί σπόροι, όπερ ποτέ άλλοτε δὲν είχε γίνει. Αλλά αι άνεμώναι, έπισομένα εις τὸ βροσερόν και υγρόν κλίμα, δὲν ήμπούρσαν ν' άνθίσκωσιν εις την θερμοτητα έκείνην των τροπικῶν, αλλά ώχρίασαν, και τὸ έπόμενον έαρ δὲν ήθησαν πλέον. Προσέτι αι πλείστα των χρυσασλλίδων άπόλεσαν την λαμπρότητα των χρωμάτων των, και εκέπνεον εις τὰς παιδιάδας, όταν κατάρθουν. να διαφεύγωσι την δίωξιν των λιμωττόνων πτηνῶν. Μίλις κατά τον Ιούνιον και τον Ιούλιον έπεσον σπάνιαι τινες βάνιδες βοσῆς, και όταν τὸ φθινόπωρον ή βορχή ήρχισεν άφθνας, διά μιᾶς τὰ φυτὰ και τὰ δένδρα άνέθαλον μετ' μεγίστης δρυῆς και δυνάμεως ως παρ' ήμῖν τὰ καλής γῆς και πρό πάντων της καταλήλου έργασίας τυγχάνοντα. Συγχρόνως όμως ή μετάβασις εκ του ήροθ θέρους εις τὸ υγρόν μετῴκερον επέφερε τὸ αυτό αποτέλεσμα ο και παρ' ήμῖν ο έκτα-

κτος εκείνος χειμῶν, θανατηφόρους ἀσθενείας εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Ἄλλο δὲ περίεργον φαινόμενον τοῦ θέρους ἐκείνου ἦτον, ὅτι κατὰ τὴν ἀκμὴν τοῦ μεγάλου καύσωνος διάφοροι πεδιάδες οὐ μόνον πολλῶν τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Σκωτίας ἐπαργιᾶν, ἀλλ' ἀκόμη καὶ ἐν Σουηδία, ἐν Ὀλλανδία καὶ ἐν Ρωσσία, ἐνεπρήσθησαν αὐτόματοι, καὶ αἱ φλόγες μεταδιδόμεναι εἰς ἀπεράντους ἐκτάσεις, πολλάκις δὲ κοινωνοῦνται ὑπεργίως καὶ ἀναφαινόμεναι πάλιν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, μετέβαλλον εἰς τέφραν τὰ προϊόντα τῶν ἀγῶνων τοῦ γεωργοῦ, τὰς ἐλπίδας τοῦ κτηνοτρόφου, καὶ τὴν κύσημον ἰλῦν, ἥτις εἶναι πολλῶν μερῶν ὁ μόνος ἀλλὰ πλούσιος θησαυρός.

Ὁ παρελθὼν χειμῶν κατέπληξε τοὺς κατοίκους τῆς Ἑλλάδος, καὶ οἱ δειλότεροι ἤρχισαν δογματίζοντες μεταβολὴν τῆς θερμοκρασίας τοῦ κόσμου, καὶ καταψύξιν προμηνύουσιν τὸν προσεχῆ αὐτοῦ θάνατον. Ἄλλ' ἂν μετὰ τὸν πυρετὸν ἐκείνον ἐξηκολούθησεν ἡ Ἀγγλία ζῶσα καὶ οὐτε κἀ κακουχοῦσα, εἶναι εἰλικρίνως ὅτι καὶ τὸ βίγιος τοῦτο δὲν ἦτο διὰ τὴν Ἑλλάδα θανατηφόρον.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

IL SALMISTA SULLIOTA, PER EDUARDO FUSCO. ATENE, Tipografia di F. Carabini o C Vafa. Dicembre 1850. — **Ο ΨΑΛΜΩΔΟΣ ΤΟΥ ΣΟΥΛΙΟΥ.** Μετάφρασις Γ. Χ. ΖΑΛΟΚΩΣΤΑ. Πωλείται παρὰ τῷ Κ. Φάττη, ὁδὸς Λιόλιου ἀριθμὸς 39 καὶ τιμᾶται δραχμ. 2.
ΑΝΑΓΑΓΦΑ τῶν ἀποθανόντων ἐνδόξων ἀνδρῶν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος: ἐν εἰδεί νομισματοσήμεου, ἐκδιδόμενα ἀνά τέσσαρα κατὰ μῆνα ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις ΕΓΓΛΙΣΤΗΣ ΤΗΣ ΑΜΟΙΒΑΙΑΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ τῶν προσφύγων Ἰταλῶν. Ἐκάστη εἰκὼν τιμᾶται δραχμ. 1 (δρατὴν Ἀγγέλίου εἰς τὸ ἐξώφυλλον).
FANTASIA o CUORE. Versi di MARCO ANTONIO CANINI. Atene, coi tipi di Giovanni Angelopulo. 1850.

Ὅτε ὁ Φάλαρις τῆς Ἠπειροῦ, μελετῶν ἢ ἀποστῆται τὴν κυριαρχίαν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει νομίμου κυβερνήσεώς του, ἠγωνίζετο νὰ παραλύσῃ καὶ νὰ καταστρέψῃ διὰ πανουργιῶν, δι' αἱματοχυτίας καὶ δι' ἐπιβουλῆς πᾶν ὅ,τι ὑπέσπευεν ὡς δυνάμενον ἢ ἀντιστῆ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν σχεδίων του, πρῶτον διενόησεν νὰ ἐξυγνώσῃ τὴν φωνὴν τῶν ἀνδρείων ἐκείνων, οἵτινες, ὡς ἄλλοι λέοντες ἐνεδρεύοντες ἐπὶ τῶν ἀποτόμων κορυφῶν, ὅπου διετῆρουν ἀμίαντον τὴν ἰερὰν κρηνακταθήκη τῶν προγόνων των, ἐπέπιπτον κατὰ τῶν δυνάμεων αὐτοῦ, καὶ καθύπαινον αὐτὸν τὴν παγίωσιν ἐξουσίας ἀνόμου, καταδικωμένης καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς Ὀθωμανικῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ τριετής πόλεμος τοῦ Σουλίου ὑπάρχει τὸ λαμπρότερον, ἅμα δὲ καὶ τὸ τραγικότερον ἐπεισόδιον τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς ἱστορίας. Ἐκεῖ ἐτελέσθησαν θυσίαι ἀνήκουστοι! Ἐκεῖ γυναῖκες στρατηλά-

τοῦσαι μετέδιδον τὸ πῦρ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ εἰς ἀπὸ τὰ ἀψυχα, καὶ προτιμῶσαι τοῦ οὐνείδους τὸν θάνατον συνετριβόντο κατὰ πετρῶν χορεύουσαι καὶ ἠμνωδοῦσαι· ἐκεῖ μερικάκις ὑπέστησαν ἀγογγύτων βασάνους καὶ σφαγᾶς· ἐκεῖ ἄνδρες παρέδωκαν, χεῖρας τῆς πατρίδος, εἰς χεῖρας μαιφόνους, καὶ συζύγους καὶ τέκνα, ἐκεῖ καὶ ἱερεῖς, πανοπλίαν ἔχοντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, καὶ δύνανται τὸν σταυρὸν, ἀντικρατεῖσθαι κατὰ μυριάδων στρατοῦ, καὶ προσεφέροντο δλοκαύτωμα τῇ πατρίδι!

Τὸ ἐνδοξὸν τοῦτο ἐπεισόδιον ἐκλέξας ἔψαλε διὰ τοῦ ἀνωτέρου ἀγγελλομένου ποιήματος ὁ Κ. Ἐδουάρδος Φούσκος, τέκνον πολυκαθὲς τῆς πολυπαθοῦς Ἰταλίας. Ἀργόμενος ἀπὸ τοῦ 1801 ἔτους καὶ τελευτῶν τὸ 1803, περιγράφει ἱστορικῶς τὰ κυριώτερα συμβάντα τοῦ πολέμου ἐκείνου, καὶ διὰ τοῦ στόματος τοῦ ἱεροπράτου Σαμουήλ, διακρίνει τὰ αἰθρήματα τὰ καταφλέγοντα τὴν νέαν καὶ ὄργισταν πρὸς τὴν ἐλευθερίαν καρδίαν τοῦ Ὁμηῶν τὰ παθήματα τοῦ Σουλίου, θρηγεῖ τὰ πικρήματα τῆς ἰδίας πατρίδος, ὡς ἡ μήτηρ ἥτις, καθὰ λέγει ὁ εὐφραδῆς μεταφραστῆς του, μυρολογοῦσα ζένον νεκρῶν, μυρολογεῖ τὸν υἱόν της.

Ἄλλ' ὁ συγγραφεὺς οὐχ ἤττον ἐπέτυχε καὶ κατὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ ὕμνου. Ὁ ἦρω: τοῦ δράματος, ὁ Σαμουήλ, ἦτον ἱερεὺς, ἐμφανισθεὶς αἰῶνος ἐν μέσῳ τῶν Σουλιωτῶν, ὡς προφήτης, ὡς προδρόμος μέλλοντος εὐτυχούς. Οὐδαίς ἐγνωρίζε πῶθεν ἦλθεν, εἰς οὐδένα ἦτο γνωστὸς ὁ τόπος τῆς γενετήσεώς του. Ὀνομαζώμενος αὐτὸς ἐκεῖνος *τελευταῖα κρίσις*, ἐκήρυττεν ὡς ἄλλος Ἠσαίας τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἐβεβήτου ὅτι ἐφῆκε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, καὶ διὰ προβόησιν καὶ προφητειῶν ἔφηπε τὸ ἄβρο, καὶ ἐτήρησε τὰς κλονουμένας διαθέσεις τῶν πολιτροκουμένων, καὶ πεινωτῶν, καὶ διψῶντων τέκνων τῆς Σελλειδος. Ποτὲ μὲν ἀνακτάπτων χάνδακας, ποτὲ δὲ οἰκοδομῶν πύργους καὶ προμαχῶνας, καὶ ἄλλοτε διευθύνων τὸ πυροβολικόν, αἰετοῖς δὲ προκινδονεῦων, ἐγένετο συνεχῶς ἀφαντοῦς ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, καὶ εἰσχωρῶν ὡς ἐπαίτης εἰς τὰ στρατόπεδα τῶν πλεμίων, κατεσκόπευε τὰ σχέδια αὐτῶν, καὶ ἐκνήρχετο φέρων εἰδήσεις, ζωοτροφίας καὶ θάρρους εἰς τοὺς κατοίκους τῶν βράχων. Τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἤκουον σχιρτῶντες καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες, καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἠκολούθουν τὴν σταυροφόρον σημαίαν τῆς *τελευταίας κρίσεως*. Ἐξιστόχησαν ἅρα ὁ συγγραφεὺς παραδεχθεὶς ὕψος γραφικόν, ἐκρανταρικόν, μυστηριώδες. Τοῦτο δὲ, καλλυνόμενον καὶ ὑπὸ τοῦ ἐντέχου τῆς ποικίης, καὶ τοῦ ἐρβῶθιμου καὶ ἀρμονικοῦ τῆς Ἰταλικῆς γλώσσης, θέλγει καὶ πληροὶ ἐνθουσιασμοῦ τὴν καρδίαν τοῦ ἀναγνώστου.

Κατενύχθημεν τὴν καρδίαν, καὶ φρίσσομεν ἀνεγνωμέν τὰ λόγια ἐκεῖνα τοῦ θεοπνεύστου Σαμουήλ, ὅτι, ἀγωνιζόμενος νὰ καταστῆ τὴν ἐπιβουλήν φωνὴν ἐκείνων οἵτινες εἶχον προτείνει νὰ παραδοθῶσιν, ἀντιπροτείνε τὸν θάνατον καὶ τὴν ἐξορίαν! ὦ! τὴν ἐξορίαν!... Πρώτως καὶ πρὸς ἡμᾶς φεύγοντας ἄλλοτε τὴν πατρίδα ἔλεγον αἱ μητέρες·

«Quando v' aggirerete pellegrini importuni senza lona, senza pace e senza posa fra popoli

stranieri ed udrete una favella, che non vi parlerà all' anima, poiche non l' intenderete, voi sospirerete la patria, e la vostr' anima si temperrà nel desiderio della liberta per riabbracciarla

«Quando vedrete il materno sguardo versar la piena degli affetti sui suoi propri figli, e la mano dell amista srtingere confidentemente due giovani cuori, e donzelle e garzoni sorrideresi d' amore... ah! voi cercherete invano che quella madre vi appelli suo figlio, che quel figlio vi nomi fratello, che una destra venga a stringere la vostra, e che un sorriso venga a ricercarvi le latche dell' anima.

«E voi comprenderete, che a madre, e fratelli, e amici, e sposa, e amante, e tutto con la patria perdeste, e la vostr' anima si temperrà nel desiderio della liberta per riabbracciarla.»

Τίς δύναται νὰ ἀναγνώσῃ τὰς ὠραίας καὶ ὀλιβεράς τῆς στροφῆς, καὶ νὰ μὴ θαυμάσῃ, καὶ νὰ μὴ δῶσῃ δείγματα παραμυθίας πρὸς τὸν δυστυχῆ ζένον, τὸν κλαίοντα τὴν πατρίδα, τοῦ γονεῖς, τὰ φίλτατα τῆς καρδίας του!

Ἄλλ' ἂν ὁ Κ. Φούσκος, ἀποδιδὼν, ὡς λέγει, φόρον εὐγνωμοσύνης πρὸς τὴν εὐμενῆ φιλοξενίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἐξύμνησε διὰ τῆς γραφίδος τὰ κακοπορθώματα τοῦ Σουλίου, ἄλλοι συμπολίται καὶ ὁμοιοπολίτες αὐτοῦ, ἐκ τοῦ αὐτοῦ αἰσθημάτων δρῶμενοι, καὶ διὰ τὴν ἀδύνησιν τοὺς πόρους τῆς Ἐταιρείας τῆς ἀμειψίας βοθηταίας τῶν δυστυχῶν προσφύγων, ἀπαθανατίζουσι διὰ τῆς γλυφίδος τοὺς ἐνδόξους ἄνδρας τῆς νεωτέρας ἐποχῆς τῆς Ἑλλάδος. Ἡ ἱστορία, περιγράφει μὲν τοὺς χαρακτήρας ἐκείνων τοὺς ὁποῖους θαυμάζομεν, ἀλλ' ἡ σμίλη, παριστῶσα ἐμφαντικώτερον τὴν κεφαλήν τὴν συλλαβοῦσαν ἢ τὴν ἐκτελέσαντα τὸ μεγαλοῦργημα, τὸ ὄζυ, τὸ ἰλαρὸν ἢ τὸ ἄγριον τοῦ βλέμματος, τὸ ἀγέρωχον, τὸ γλυκὺ ἢ τὸ ἠγεμονικὸν τοῦ μετώπου, μεταφέρει ἡμᾶς εἰς τοὺς χρόνους καὶ οὗς ἠμαζον, καὶ προκαλεῖ τὸ αὐτὸ σέβας τὸ ὁποῖον ἐπιβάλλει ἡ αὐτοπροσωπία παρουσία.

Ἐὰν τὸ θάρρος τῶν συμφορῶν καταβίβῃ συνήθως τὸ πνεῦμα, ἢ ψυχὴ τοῦ ποιητοῦ, νέας ἀραιομένη ἐξ αὐτῶν δυνάμεις, κράταιότερα ἢ πρότερον ἀναδείκνυται, καὶ ἀναπτεροῦσα τὸν νοῦν διερμηνεῖ τὸ ἄλλος τῆς καρδίας δι' ἀρμονικῆς ὁρμητικῆς. Τοιοῦτος ἐφάνη καὶ ὁ Κ. Μάρκος Ἀντωνίου Κανίνης τὸν ὁποῖον ἡ αὐτὴ τοῦ Κ. Φούσκου τύχη ἐξεσφενδόνισεν ἀπὸ τῆς Ἰταλίας εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἐκδώσας συλλογὴν ποιημάτων ἕτινα *Fantasia e Cuore* ἐπέγραψε, διότι ὑπὸ τῆς φαντασίας καὶ τῆς καρδίας τοῦ ὑπηγορευθῆσαν, ἐβρήθησεν εὐγλώττως τὰ δεινὰ τῆς πατρίδος του, καὶ ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸν εὐμολπον μεταφραστὴν τοῦ Ψαλμοδοῦ, νὰ ἐρμηνεύσῃ ἑλληνιστὶ τὸν *Θάνατον τοῦ Ἰταλοῦ στρατιώτου*, κατὰ τὸ αὐτὸ τοῦ πρωτοτύπου μέτρον, ἦτοι τὸν ἀνομοιοτέλετον Ἰταλικὸν ἱαμβον. Τὸ μέτρον τοῦτο, ἂν καὶ ἀτύχητες σήμερον παρ' ἡμῶν, δὲν εἶναι ξένον· τοῦτο μετ' εὐχρίστη καὶ ἡ Σαρ-

φῶ καὶ ἡ σύγγενος αὐτῆς Ἑρινα, καὶ τοῦτο ὡς τὸ κάλλιστον, εἰθ' ἐπικρατήσοι καὶ πάλιν ἀντὶ τοῦ χαύνου καὶ ἀνάνδρου ἐκκαίκενασυλλάβου.

N. Δ.

ΤΟ ΠΕΔΙΟΝ ΤΟΥ ΑΡΕΩΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΜΑΧΗΝ.

Ὁ θάνατος τοῦ Ἰταλοῦ στρατιώτου.

Σιγῆ τῆς μάχης ἡ κραυγὴ φωτίζει Ὁ δῶν Φοῖβος τὴν σκηνὴν τῶν φόνων... Ἀπὸ τὴν αὔραν τῆς νυκτὸς διώκεται Ὁ καρπὸς τῶν σβεσθέντων κεραυνῶν Διατρέχων ὡς νέφος τὸν αἰθέρα, Ἡ τῶν βουνῶν τὰς ἀκρας ἐπιστρέφων. Τῶν νεκρῶν αἱ ψυχαὶ περιπλανῶνται Ἐπ' αὐτοῦ περιμένουσαι τὰς ἄλλας Ὅσας ἐτι δὲν ἔλυσεν ὁ θάνατος. Δὲν ἀκούονται πλέον οἱ βροντώδεις Τῶν ἀδηγάγων πυροβόλων κρότοι... Ἀηδόνες ἀνάμεσα τῶν φύλλων Καλαδοῦν τῶν ἐρώτων τὸ κελάδημα... Ἐδῶ κ' ἐκεῖ τὴν ἀτμοσφαιραν πλήττουσιν Αἱ μακρὰι τῶν ὀνησκότων ὀρηνοῦσαι. Ἴδου ποῦ στένον τὰς σκηνὰς. Ἐκεῖθεν Κυλλίου εἰς τὸν ποταμὸν τὰ πτόματα, Καὶ δούπος εἰς τὰ κύματ' ἀντηγεῖ. Ἄλλοι φύλακες κράζουσι ἠγρηγορεῖτε! «Εἰς τ' ἄρματα» βοοῦν φύλακες ἄλλοι. Καὶ τότε μεταξὺ τῶν περιπόλων Τουφεκισμὸς ἀκούεται βροντώδης, Καὶ σταυρώνοντ' αἱ σφαῖραι πανταχόθεν, Καὶ τρέμῃ ἡ γῆ, καὶ σειοῦνται τὰ σπῆλαια... Βίς τὴν ἀγκάλην τοῦ θανάτου πόσοι Αἱματωμένοι σπαίρουσιν μαχηταί! Ἡ δὴσα τήκει φλογερά τὰ σπλάγγνα Τῶν δυστυχῶν. Ἐν τούτοις ἡ Σελήνη Ἐνός χειμαρῶν τὰ νερὰ χρυσώνει, Ποῦ γλυκὰ κελαροῦντα, τὴν δαχθὴν Ζώνου τὴν χλαεράν ἐκεῖ πλησίον. Τινὲς μὲ κόπον τὰ θλασμένα μέλη Σύρουσιν ἐκεῖ, πλην βρέχοντες τὰ χεῖλη Ὄνησκου ἀμέσως... Νέος ἰδοῦ πολεμιστής! Ἀκόμη Ἀπὸ τὸ μαῦρον αἷμα ἡ φυγὴ του Δὲν ἀνοιξεν ἀκόμη τὰ πτερὰ της. Λευκὸν κρατεῖ χειρόμακτρον ἢ χεῖρ του, Ἀγάπης, τῆς ἀγάπης του, σήμερον, Καὶ μὲ κορμένον τὸ κυττάζει βλέμμα... Ὅχι πλέον λευκόν!... Μ' αἱματα μαύρα Ἐπαντιμένοσιν ὑπάρχει πανταχόθεν. Ὁρᾷ Σελήνης καταβαίνει λαμπρὸς Εἰς τὴν μορφήν του ποῦ μυρίζει χῶμα. Ὅ! ποσάκις εἰς νύκτας παγετώδεις, Ὅπόταν ὁ βορρᾶς διασπαιεῖται Τὰ κατάχλωμα φύλλα τῶν πλατάνων Τῶν φυλάκων τὰ σώματα νεκρώνει,